

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

«Гірко!»

Приїхав із зони АТО холостяком, повертається — одруженим

▶ СТОР. 5

Усі гуртом

Красне тепер з мостом

▶ СТОР. 6

Енерговиклики: марнотратство

ЖКГ: залишається тільки спринт

▶ СТОР. 8

№ 148 (5898) СЕРЕДА, 6 СЕРПНЯ 2014 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Для вагітних тривалість робочого дня скоротять на годину

Комітет Верховної Ради з питань охорони здоров'я підтримує законопроект про внесення змін до статті 51 Кодексу законів про працю щодо захисту здоров'я вагітних жінок.

Проектом (реєстр. № 4105) пропонується доповнити статтю 51 Кодексу положенням щодо скорочення тривалості робочого дня на годину із збереженням середньої заробітної плати для усіх працюючих жінок, починаючи з моменту взяття на облік по вагітності. Парламентарії вважають слушною законодавчу ініціативу, спрямовану на захист прав, посилення трудових гарантій, а також створення умов для здорового материнства працюючим вагітним жінкам в Україні.

▶ СТОР. 2

Товариш Путіна відмовився від будівництва газопроводу «Південний потік»

Компанія «Стройтрансгаз», що виграла тендер на будівництво газопроводу «Південний потік» територією Болгарії, відмовилася від участі в проекті. Про це в понеділок заявив найближчий товариш Путіна — Геннадій Тимченко, якому належить половина акцій компанії.

На цьому проекті «Стройтрансгаз» міг заробити майже 3,3 мільярда євро. Але Геннадій Тимченко, як й інші політики та бізнесмени з близького оточення президента РФ, через анексію Криму потрапив до «чорного списку» США. Його активи в Сполучених Штатах були заморожені.

«Ми вийшли із проекту, щоб не ставити його під загрозу зриву. Планувалося, що «Стройтрансгаз» прокладе по території Болгарії першу сухопутну ділянку», — заявив Г. Тимченко. Тепер газопровід від Чорного моря до кордону з Сербією прокладатиме дочірня компанія «Газпрому» — «Центргаз», яка виграла тендер на прокладання труби в Сербії, **повідомляє наш власкор Ярослав СЕРГІЄНКО.**

«Євроремонт» освіти розпочато

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

На знімку: **старший викладач кафедри міжнародної торгівлі факультету міжнародної економіки і менеджменту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана Вікторія Олефіренко приймає документи від Сергія Ясенка із села Лозно-Олександрівка Білокуракінського району Луганської області, який прийшов до університету з батьком Андрієм Миколайовичем.**

Президент України Петро Порошенко підписав Закон України «Про вищу освіту». У чому революційність нового закону та на які перші реформаторскі зміни чекати українцям, ексклюзивно для «Голосу України» розповів міністр освіти і науки України Сергій КВІТ:

— У ці часи, коли Україна фактично веде війну, важливим є те, що влада пам'ятає про освіту і про майбутнє нашої держави. І Закон «Про вищу освіту» є дуже позитивною новиною на сьогодні. Він показує, що в нас виробився консенсус між Президентом, урядом, Верховною Радою і суспільством.

▶ СТОР. 3

ОФІЦІЙНИЙ ТЕКСТ ЗАКОНУ ПРО ВИЩУ ОСВІТУ ЧИТАЙТЕ НА СТОР. 9—19.

ПОДІЇ

Взимку деякі школи закриють — задля економії

Чернігівщина планує нинішнього року скоротити обсяги споживання природного газу на 49,8 мільйона кубометрів, що становитиме майже третину використаного торік. Про це повідомив на брифінгу директор департаменту ЖКГ, регіонального розвитку та інфраструктури Петро Головач. За його словами, в області значну частину котелень мають перевести на альтернативні види палива: вугілля, торф, дрова, пелети тощо. У деяких лікарнях та школах опалюватимуть лише частину приміщень. У великих навчальних закладах заняття можливі у дві зміни. Дітей підвозитимуть з тих шкіл, які на зиму закриють для економії газу. Припиниться на певний час і опалювання господарських приміщень, гаражів тощо, **інформує наш власкор Сергій ПАВЛЕНКО.**

Пішов другий мільйон

Хлібороби Сумщини намолотили перший мільйон тонн зерна нового врожаю. У рахунок другого мільйона в області вже обмолочено майже 150 тисяч тонн ранніх зернових та зернобобових культур. Питома вага пшениці у цьому доробку становить майже 900 тисяч тонн. Радує і врожайність. Цього літа жнива-рі в середньому намолочують 45,9 центнера збіжжя з кожного гектара. Це — рекордний показник за всі роки існування області. Ще вища вона у деяких районах: у Глухівському — 53,1, Лебединському — 50,8, Тростянецькому — 50,4 центнера з гектара, **повідомляє наш власкор Владислав ЖМУРКОВ.**

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ НА 6-Й СТОР.

КОРОТКО

■ ООН відкриє свої представництва в кількох містах України. Про це під час підписання в Маріуполі Меморандуму про спільну роботу з надання гуманітарної допомоги 20 тисячам переселенців заявив регіональний представник управління Верховного комісара ООН з питань біженців Олдріх Андрісек **(Укрінформ).**

■ Депутати Черкаської міської ради зобов'язали торговельні підприємства обласного центру додатково маркувати товари виробництва Російської Федерації, **передає наш власкор Лідія ТИТАРЕНКО.**

■ До управлінь соціального захисту населення для призначення компенсації додаткових витрат на оплату житлово-комунальних послуг звернулося 1527 громадян, 300 із них компенсації призначено, **інформує прес-служба Міністерства соціальної політики.**

Уряд створив Державну службу з питань АРК, Севастополя і тимчасово переміщених осіб *(Укрінформ)*

Мільйони людей повертаються до мирного життя

Президент України Петро Порошенко провів учора нараду з керівниками силових відомств держави (на знімку).

На зустрічі Президент відзначив досягнення АТО: «Мужністю та героїзмом, звитягою та ціною свого життя українські воїни день за днем відвойовують нові населені пункти, звільняють нові території від окупації бандитів-найманців». Глава держави підкреслив, що за останні два місяці зона проведення антитерористичної операції скоротилась на три чверті. «Головний результат — мільйони людей мають можливість повернутися до нормального життя», — **цитує слова Петра Порошенка його прес-служба.**

Президент підкреслив, що всі операції зі звільнення окупованих територій мають на меті максимальне скорочення людських втрат — і серед мирного населення, і серед військових.

Говорячи про перебіг чергової хвилі мобілізації, керманич наголосив на важливості суворого дотримання законодавства та рішучої боротьби з фактами корупції. Він звернув увагу Генерального прокурора та Голови СБУ на наявність таких фактів. «Розгляньте пропозицію, щоб воєнкоми несли відповідальність за якість кадрового складу, який мобілізують. Можливо, ми введемо практику, коли бойові офіцери з фронту, які отримали поранення, працюватимуть у військкоматах, навіть на посадах воєнкомів або їх заступників, а воєнком на 45 діб поїде у Збройні Сили», — запропонував Петро Порошенко.

Глава держави відзначив, що проведення мобілізації дозволить вирішити питання відпусток для воїнів, які беруть участь в АТО.

ДОСЛІВНО

Президент Петро Порошенко: «99,9 відсотка наших військовослужбовців героїчно виконують свої обов'язки».

Фото Миколи ЛАЗАРЕНКА (прес-служба Президента України).

Для вагітних тривалість робочого дня скоротять на годину

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Як зазначалося під час обговорення, стан здоров'я дитини значною мірою визначається станом здоров'я матері, водночас сьогодні кожна друга вагітна має хвороби серця, нирок, судин тощо. Високими залишаються також і показники невиношування вагітності та ускладнених пологів.

Народні депутати взяли до уваги результати дослідження з вивчення стану здоров'я вагітних та їх новонароджених дітей, що проводилося Інститутом педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України в рамках наукового проекту «Сім'я та діти України». Зокрема, серед чинників, які призводять до порушень стану здоров'я вагітних і немовлят, провідну роль відіграють соціальні: емоційне напруження, щоденна фізична та психічна перевтома, недостатність часу для відпочинку та сну тощо.

На думку членів комітету, пропозиція авторів законопроекту скоротити в обов'язковому порядку на годину тривалість робочого дня для працюючих вагітних жінок матиме позитивний вплив на стан їхнього здоров'я, перебіг вагітності та здоров'я їхніх майбутніх дітей.

Інформаційне управління апарату Верховної Ради України.

Нас об'єднають не соціальні обіцянки, а ідеї та цінності

У цьому переконаний народний депутат, радник Президента України з гуманітарних питань Микола Томенко. На цьому він наголосив під час наукової дискусії на засіданні україно-польського форуму партнерства «Сучасний виклик Україні: чи може бути корисним польський досвід?», що відбувся днями в Житомирі.

Народний депутат переконаний: суспільству необхідно винести уроки з останнього періоду побудови української сучасної незалежності. Коли соціальні обіцянки або акцентування керівників держави на тому, що держава передовсім потрібна як форма для покращення добробуту людей та соціальних стандартів сьогодні, в період анексії Криму та фактичної агресії Росії проти України, себе значною мірою вичерпали.

«Українська держава як зручна форма для життя людей є одним із факторів, але не ключовим і не самодостатнім для творення сучасної української нації. Мусимо посилити аргументацію і переконання людей у необхідності мати власну державу і найважливіше боротися за неї і захищати її відповідними ідеями та цінностями. Українці мають усвідомити, що лише в рамках власної держави люди можуть забезпечити собі свободу переконань, свободу думки, свободу слова, віросповідання, реалізувати і відчувати себе у власній державі не лише громадянами, а й патріотами, пишатися власним історичним, культурним, національним походженням», — цитує слова М. Томенка його прес-служба.

«Враховуючи ситуацію, яка склалась сьогодні, нам треба більше уваги звертати на світоглядну складову утвердження української держави, оскільки напередодні дострокових виборів у політиків знов може виникнути спокуса в основі своїх виборчих кампаній поставити чергову порцію обіцянок про більші пенсії і заробітні плати та соціальні вигоди від держави. Вважаю, що настав час найактивніше попіклуватись про ідейну, світоглядну, ціннісну основу переконання українців у тому, що їхня держава не лише потрібна, а є кращою для реалізації їхніх прав, свобод та власних інтересів», — наголосив політик.

Водночас він прокоментував справу так званого «дезертирства» бійцями 51-ї механізованої бригади. На думку М. Томенка, передусім треба розслідувати дії генералітету та військового керівництва АТО. «Необхідно провести неупереджене та об'єктивне розслідування, можливо, спеціальною групою Генеральної прокуратури України, для перевірки адекватності та правильності дій військового керівництва АТО, командирів, які забезпечували діяльність цих підрозділів», — зауважив народний депутат.

М. Томенко повідомив, що на зв'язок із ним виходили військові та їхні родичі, які розповідали про подібні ситуації. Коли наші військові, знаходячись в оточенні, не мали ні чітких вказівок стосовно своїх подальших дій, ні забезпечення озброєнням та харчуванням. Тому парламентарій вважає хибною концепцію публічного «судилища» над солдатами, які в силу обставин, у більшості випадків незалежних від них, опинилися в оточенні та потім на території Російської Федерації. Такі випадки, наголосив він, повинні розслідуватись з точки зору професійності та адекватності дій військового керівництва та очільників операцій, під час яких наші солдати потрапляли в оточення.

Очищення влади — воля народу

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

В Україні має відбутися процедура очищення влади. Це дасть змогу передусім відновити до неї довіру громадян, а також звести до мінімуму випадки корупції. Цього вимагав Майдан, проте й досі цього не відбулося. Тож активісти з Громадського люстраційного комітету та представники нещодавно створеної партії «ВОЛЯ» підготували проект закону «Про очищення влади», який вимагають ухвалити ще цим складом парламенту і до початку виборів. Адже, як свідчить досвід, стверджує один із співавторів законопроекту позафракційний народний депутат Юрій Дерев'янко, — після виборів зробити це буде складно. Законопроект «Про очищення влади» вже зареєстровано у парламенті (№ 4359а), нині він на розгляді профільного Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування.

Відповідно до проекту, найбільше завдань із проведення люстрації буде покладено на Національне агентство України з питань Державної служби. Документ, до речі, нещодавно обговорили голова Громадського люстраційного комітету, член ради партії "ВОЛЯ" Єгор Соболєв та голова Національного агентства України з питань Державної служби Костянтин Ващенко. За словами Є. Соболєва, автори законопроекту спочатку пропонують провести очищення в самому Нацагентстві, а потім його працівники проведуть люстрацію в інших держорганах.

«Ми зійшлися на думці, що люстрація не має сенсу без скорочення функцій державних органів, різкого скорочення чисельності держслужбовців, і, за рахунок цього, різкого підвищення зарплат. Інакше ми просто одних жуликів замінимо на інших», — повідомив Є. Соболєв після зустрічі, повідомляє прес-служба партії «ВОЛЯ». Та найголовніше, за його словами, щоб у топ-посадовців була воля очистити свої відомства.

Відповідно до проекту закону «Про очищення влади», суб'єктами перевірки, зокрема, стануть не лише вище керівництво держави, керівники силових і правоохоронних відомств, а й народні депутати, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, військові посадові особи Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів.

А також судді Конституційного Суду, інші професійні судді, посадові та службові особи органів прокуратури, СБУ та дипломатичної служби. Члени ЦВК та посадові й службові особи інших державних органів, органів влади АРК, органів місцевого самоврядування.

Проведення перевірки законопроектом покладається на керівника (заступника керівника) відповідного органу державної влади, де працює суб'єкт перевірки.

Водночас дія законопроекту не розповсюджуватиметься на учасників бойових дій під час проведення антитерористичної операції на сході України.

ДОВІДКОВО

Метою цього законопроекту є відновлення довіри до влади та створення умов для побудови нової системи відповідно до європейських стандартів. Для досягнення зазначеної мети законопроектом запроваджується проведення процедури відповідної перевірки при вирішенні питання про можливість призначення особи на посаду в органах влади.

Суб'єкти, які не пройшли перевірку або не надали згоду на її проходження, підлягають звільненню із займаної посади з позбавленням права займати будь-які посади в органах державної влади та місцевого самоврядування протягом 10 років з дня звільнення.

Також проектом пропонується внести зміни до статті 36 Кодексу законів про працю України, статті 15 Закону України «Про державну службу» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами), статті 37 Закону України «Про державну службу» (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 26, ст. 273 із наступними змінами), статті 5 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

А щоб законопроект отримав щонайменше 226 голосів, необхідних для ухвалення проекту, активісти готують на дев'яте серпня під стінами парламенту акцію на підтримку цього законопроекту. «Маємо продемонструвати депутатам, що очищення влади — це воля народу», — наголосив Є. Соболєв.

Вл. інф.

Громада розвиває велотуризм

САМОВРЯДУВАННЯ

Грант на солідну суму — 235 тисяч євро — отримала територіальна громада міста Липовець спільно з місцевим Благодійним фондом. Це кошти за перемогу в конкурсі грантової програми Євросоюзу «Підтримка політики регіонального розвитку України». Витратять їх на розвиток велотуризму. Чому саме за велосипеди вирішила взятися громада?

— Можливо, для декого це видається дивним: такі великі гроші підуть на велотуризм, — каже Юрій Станіславський, заступник Липовецького міського голови, один з авторів проекту. — Наш проект так і називався «Розвиток велотуризму у Липовецькому районі». Тобто ми одразу задумували таку справу для громади. Наше містечко, що має статус райцентру, невелике, але знаходиться на перетині транспортних шляхів, що з'єднують західну частину держави з центральною і південною. Та й до обласного центру недалеко — всього 45 кілометрів. А це значить, що до нас можна залучати туристів. Проект розрахований і на нашу громаду, і на туристів з інших регіонів. Наскільки мені відомо, такого виду велосипедного бізнесу не має жоден інший район нашої області.

Активну участь у реалізації проекту бере міський голова Липовця Микола Майданюк.

— Ми неспроста взялися саме за таку справу, — каже співрозмовник. — У нас є свій велоклуб, учасники якого два роки тому здійснили переїзд понад тисячу кілометрів — до столиці Росії. Планували нинішнього року побувати у місті-герої Волгограді. Однак ситуація змінилася. Але задуми далеких велоподорожей ми не відкинули. Про це скажу трохи згодом. Узяли до уваги європейський досвід, де на велосипеді можна побачити навіть керівників міст. На нашу думку, це — перспективна справа. Дехто скептично ставиться до такого задуму. Утім скептицизм зникає, коли дізнаються про перемогу у престижному конкурсі та отримання солідної суми грантових коштів. Це стало ще одним підтвердженням перспективності нашого задуму.

Міський голова наголошує на позитивних аспектах від реалізації проекту. Каже, якби йшлося про промисловий об'єкт, неодмінно зіткнулися б з проблемою екологічних ризиків, а отже, невдоволення громади. Від розвитку велосипедного руху, навпаки, природі — користь, менше забруднюватимуть повітря викидами шкідливих речовин від спалювання бензину.

ДОВІДКА

Освоєння грантових коштів відбуватиметься протягом двох наступних років. Понад половину суми витратять на реконструкцію міського скверу. За проектом, він нагадуватиме своєрідний велопарк. Решту грошей використають на ремонт шляхів, облаштування веломаршруту, розвиток інфраструктури, закупівлю велосипедів та рекламу туризму. Умовами конкурсу передбачено залучення коштів місцевих громад. Тому проект реалізуватимуть за принципом співфінансування: майже 15 тисяч євро надасть міська рада і 10 тисяч євро — районна, адже обидва органи самоврядування є партнерами проекту.

— Ще один плюс — розширення кругозору громадян, — додає Микола Майданюк. — Люди приїжджатимуть до нас, ми спілкуватимемося з гостями, самі подорожуватимемо. Заплановано велопробіг між нашим містом і містом-побратимом в Естонії Йихві. Його маршрут пролягне через Україну, Польщу, Литву, Латвію та Естонію. Організацію велопробігу візьме на себе наша міськрада і Благодійний фонд громади, його голова Микола Обара також є одним з авторів проекту. Подбали й про інформаційний супровід велопробігу. У країнах ЄС його забезпечуватиме асоційований учасник проекту — Асоціація українських організацій Естонії. Під час пробігу планується, зокрема, відвідання Музею велосипеда в латвійському місті Саулкрасти.

За словами міського голови Липовця, є ще один перспективний аспект їхнього проекту — поліпшення інфраструктури міста. Відбудеться реконструкція парку відпочинку у велопарк, реконструкція торговельних закладів та об'єктів соціальної сфери, які будуть прив'язані до маршрутів велотуризму і до велостоянок. Декілька маршрутів уже визначено. Шляхами району проходив у 1846 році Тарас Шевченко під час участі в археографічній експедиції. Є в районі ще один об'єкт, що вже багато років привертає увагу туристів. Ідеться про кратер на місці падіння метеориту. Його досліджують упродовж багатьох років учені з різних країн. Приїздять туристи, щоб оглянути місце падіння, діаметром у майже десять кілометрів. Тут каміння і ґрунт мають незвичний колір, їх частючки беруть на сувеніри. Саме до цих місць планують прокласти веломаршрути. Сподіваються, такі велотури зацікавлять і земляків, і гостей з обласного центру чи інших міст краю.

— Завдяки проекту створимо нові робочі місця, — продовжує Микола Майданюк. — Найперше потрібні будуть кваліфіковані фахівці для роботи у туристичній агенції. Прокат велосипедів, послуги готелю, організація харчування — це теж потребуватиме залучення людей. Відповідно матиме надходження бюджет міста. Що стосується розвитку підприємництва, то міськрада навіть обіцяє на початковому етапі встановити пільгові ставки оподаткування для бажаючих долучитися до туристичного бізнесу.

Наступного, 2015-го, року 13 вересня під час традиційного відзначення Дня міста у Липовці планують провести велосипедне шоу. Цей захід спрямований на підтримку проекту «Розвиток велотуризму у Липовецькому районі». У планах ще один масовий захід — «Всеукраїнський велодень». В останній вихідний травня 2016-го до Липовця мають намір запросити затятих любителів їзди на велосипедах. Під час такого яскравого свята продемонструють, яку велику користь для громади може мати звичайний велосипед.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Створять Чорнобильський біосферний заповідник

У Кабінеті Міністрів розраховують у стислі строки завершити роботу зі створення на базі зони відчуження Чорнобильського біосферного заповідника. Про це під час брифінгу повідомив міністр екології та природних ресурсів Андрій Мохник, **інформує департамент інформації та комунікацій з громадськістю секретаріату Кабміну.**

До Чорнобильського біосферного заповідника пропонується включити більшу частину території зони відчуження (а це — близько 230 тис. га), яку поділять на кілька функціональних зон: заповідну, буферну та зони антропогенних ландшафтів. Міністр наголосив, що під час обґрунтування виділення функціональних зон були враховані природні умови, розташування та особливості природного ландшафту. Окремо виділили особливо цінні ділянки з точки зору збереження та вивчення.

До складу біосферного заповідника не заплановано включати території, на яких розташовані: промисловий майданчик ДСП «Чорнобильська АЕС», комплекс «Вектор», ПЗРВ «Буряківка», «ІІІ черга ЧАЕС», «Підлісний» та інші виробничі об'єкти загальною площею понад 32 тис га.

«Чорнобильська зона упродовж 28 років перебуває під охороною, і сьогодні там створилася унікальна ситуація — на цій території активно примножується і відновлюється як рослинний, так і тваринний світ», — зазначив Андрій Мохник. Він додав, що згідно із Законом «Про природно-заповідний фонд України» на території заповідника здійснюватиметься природоохоронна, наукова, еколого-освітня діяльність, а також діяльність, спрямована на відновлення радіаційно забруднених земель.

Міністр наголосив, що цією темою уже зацікавилися експерти Глобального екологічного фонду (ГЕФ). Вони опрацьовують проектний документ, в якому обґрунтовуються основні етапи сталого розвитку в Чорнобильській зоні відчуження шляхом створення Центру досліджень та охорони довкілля і заповідної території.

«Головна мета створення заповідника — зберегти у природному стані найтиповіші екосистеми Полісся, підвищити бар'єрні функції Чорнобильської зони відчуження та зони обов'язкового відселення. Також це дасть можливість стабілізувати водний режим і очистити забруднені радіонуклідами території», — заявив Андрій Мохник.

У рамках подальшої міжнародної перспективи планується створити транскордонний україно-білоруський біосферний резервуар площею близько 500 тис. га. До нього також увійдуть Древлянський природний заповідник (Житомирська область) та Поліський державний радіаційно-екологічний заповідник (Республіка Білорусь).

Міністр поінформував, що на даному етапі триває процедура погодження матеріалів щодо створення Чорнобильського біосферного заповідника зі всіма зацікавленими органами виконавчої влади. Після цього наступними кроками буде подання погодженого проекту Указу Президента «Про створення Чорнобильського біосферного заповідника» на розгляд уряду.

«Євроремонт» освіти розпочато

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Що стосується змін у системі освіти, то передусім він передбачає повну автономію ВНЗ. Тобто університет, приміром, сам вирішуватиме більшість питань, не звертаючись по дозволи до Міністерства освіти. Цим законом ми даємо вищим навчальним закладам в руки певні інструменти, аби вони самі давали собі раду. Створюється також нова структура, якої не було раніше — Національна агенція з якості. Вона візьме на себе чимало функцій: моніторинг якості освіти, акредитації, атестації. До агенції увійдуть представники від міністерства, університетів різних форм власності, студентства, від Національної академії педагогічних наук та працедавців. Це буде державна структура, але професійно незалежна. Важливим пунктом у новому законі є також фінансова автономія. Вищі навчальні заклади зможуть відкривати свої рахунки в банках і розміщувати там свої спецфонди, які на сьогодні обслуговуються в казначействі.

Окрім цього, новим законом передбачено зменшення навантаження на викладачів та студентів, що дасть більше часу для самостійної роботи та наукових досліджень. Адже не варто забувати, що розвиток вищої освіти треба розглядати в зв'язку з розвитком науки. А це вкрай потрібно для того, щоб відтворювати якісний людський капітал та інноваційну економіку. І, таким чином, створювати економічно сильне майбутнє нашої країни», — переконаний С. Квіт.

Офіційний текст Закону України «Про вищу освіту» читайте на 9—19-й стор.

Свободівці закликають французів не передавати десантні кораблі Росії

Народні депутати від фракції ВО «Свобода» Олег Панькевич і Тарас Осауленко зареєстрували проект постанови «Про звернення Верховної Ради України до Національних зборів Французької Республіки». Вони закликають французьких парламентаріїв не допустити передання десантних кораблів класу «Містраль» Росії, оскільки за нинішніх умов це може істотно підвищити її наступальний потенціал.

У зверненні йдеться про численні факти, пов'язані з російською агресією в Україні, включно з катастрофою літака компанії «Малайзійські авіалінії» 17 липня цього року, наведено низку юридичних аргументів, що вказують на порушення у разі виконання вищезгаданого контракту Францією норм законодавства Європейського Союзу, Резолюції Генасамблеї ООН щодо територіальної цілісності нашої країни, положень Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом.

«На прикладі запровадження третього пакета санкцій ЄС після трагедії з «Боїнгом МН-17» ми бачимо, що Захід, нарешті, зрозумів, які загрози для регіональної та глобальної безпеки, для збереження миру несе у світ путінський режим», — зазначив Олег Панькевич, **повідомляє пресслужба ВО «Свобода».**

Коментуючи тему заморожування військової співпраці європейських країн з Росією, народний обранець заявив: «Я вітаю заморожування російсько-італійського проекту з будівництва малих підводних човнів і російсько-французького проекту з будівництва легких броньованих машин для військових РФ. Не можу не згадати і серйозних кроків Німеччини, зокрема, відкликання ліцензії в концерну Rheinmetall на будівництво тренувального центру для російської армії. Ми бачимо, що політичний дискурс в Європі повертається до традиційних ціннісних вимірів, в осерді яких — людина та її життя, мир, безпека і солідарність, а не суто матеріальні розрахунки».

У світлі такої політики, сказав він, відкликання французьким урядом дозволу на продаж «Містралів» Росії мало б вигляд природного акта солідарності. «Ми хотіли б закликати Францію до цього, зокрема, через звернення до наших французьких колег у Національних зборах. Передача будь-яких озброєнь Росії є неприпустимою! Агресор має відчути не лише фінансовий голод, а й принципову неможливість модернізації своєї армії», — наголосив парламентарій.

Водночас, розуміючи економічні складнощі Франції в разі скасування цього контракту, Олег Панькевич закликає українських дипломатів до активнішого пошуку альтернативних шляхів використання суден класу «Містраль» країнами — членами НАТО або іншими демократичними державами.

ФОТОФАКТ

Під час одного з недавніх пікетів біля будинку посольства Франції учасники акції вимагали припинити продаж кораблів «Містраль» Росії.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Народний депутат України Денис Дзензерський **(на знімку)** власним коштом вирішив бронювати вантажний автомобіль «КрАЗ» і передати його на озброєння Національної гвардії.«Зараз як ніколи важливо об'єднати зусилля в досягненні поставленої мети. У цьому сила українського народу. Особисто я вважаю своїм обов'язком уживати всіх посильних заходів, щоб забезпечити українських військовослужбовців усім необхідним: від засобів індивідуального захисту й зв'язку до медикаментів», — коментує Денис Дзензерський

Без світла, зв'язку й палива

Населення Луганщини продовжує масово залишати свої домівки, проте виїхати за межі області в безпечне місце щодень стає дедалі складніше. В Луганську водії приватних маршруток уже остерігаються вивозити людей «партизанськими стежками», як це робили раніше, оскільки й ці напрямки стали небезпечними для життя. На нелегальних зупинках транспорту збираються до сотні луганців у надії виїхати з міста будь-яким транспортом і за будь-яку ціну, але, простоявши на сонці, що сильно припікає, півдня, вони змушені повертатися додому. А там — ні води, ні світла, ні зв'язку... і цілодобовий обстріл житлових кварталів важкою артилерією. Останніми днями великий потік біженців помічено в містах Стаханов і Алчевськ, де незабаром передбачаються великі бої.

Щодня волонтери вивозять на безпечну територію сотні людей, і передусім жінок, дітей і пенсіонерів. При цьому всі бажаючі можуть прилаштуватися до колони на особистому транспорті. «Нашими машинами й автобусами за один день вивезено 380 людей. З них майже 200 дітей і 28 вагітних жінок, причому їх вивозять безплатно. Тих, хто їхав легковиками, а їх у колоні було понад 50, не лічили. За десять днів лише однієї стахановської евакуації нашою командою було вивезено більш як дві тисячі осіб. І ще тисячі людей чекають нашої допомоги», — розповідають волонтери. Поки що вони не зверталися по допомогу до широкої аудиторії, оскільки обходилися самотужки та підтримкою друзів. Однак роботи стає дедалі більше. За словами волонтерів, щодня доводиться заправляти машини на 8—10 тисяч гривень. Коштів бракує, тому вони будуть раді будь-якій підтримці. Волонтери зуміли створити цілий парк машин і автобусів, зібрати героїв-водіїв, які готові вивозити людей з-під обстрілів. Не вистачає одного — коштів на пальне.

До речі

Мобільний оператор МТС, яким користується більшість мешканців області, на території регіону практично не працює. У зв'язку з цим почався ажіотаж на сімкарти «Київстар». У Луганську дефіцитний товар продають до 200 гривень за штуку.

Попри складну обстановку, певна частина луганців продовжує залишатися в місті, при тому, що страждає від артобстрілів і зазнає великих соціальних проблем. Влада намагається бодай частково забезпечити енергопостачання. Фахівці проводять аварійно-відбудовні роботи ушкоджені внаслідок обстрілів міста лінії, що живить Луганськ з боку Краснодона. Насамперед, живлять об'єкти соціальної сфери, лікувальні установи, насосні та підвищувальні станції, аварійно-рятувальні служби й невелику частину абонентів у житловому секторі. Також у районах, де з'явилася електроенергія, ведуться роботи з відновлення водопостачання. Проте більша частина території обласного центру як і раніше залишається знеструмленою — відсутні світло, вода, є перебої з мобільним зв'язком та Інтернетом.

Факт

31 липня в результаті артилерійсько-мінометного обстрілу терористами «ЛНР» була повністю зруйнована Кіровська електропідстанція, 85% населення Луганська відключилося від енергопостачання.

Крім того, мешканці обласного центру скаржаться, що під час артобстрілів не завжди мають можливість сховатися в безпечних місцях. «Учора, коли ми стояли на зупинці «Театр ляльок», почався обстріл з мінометів і «Градів». Ми в паніці побігли в сусідній двір, а там усі підвали виявилися зачиненими. І це центр Луганська! Обстріл був дуже сильний, і нам було дуже страшно», — поскаржилася одна луганчанка. З розповідей жителів, у районі південних кварталів міста ситуація з укриттями набагато краща. Багато городян облаштувалися в підвалах і виходять на поверхню тільки для того, щоб перевірити свої квартири й поповнити продовольчі запаси.

Складний час перевіряє людей і визначає справжніх лідерів. У Лисичанську, наприклад, працівник котельні дитячої поліклініки Сергій Олександрович обладнав у підвалі будівлі бомбосховище і ховав у ньому багатьох мешканців міста. Тим, що залишилися живі й не постраждали, жителі району зобов'язані саме цій людині. Сергій Олександрович і зараз продовжує організовувати побут місцевої громади. У лікарні збирається гуманітарна допомога і готується їжа для місцевих жителів, які залишилися без електрики й газу. А мешканці району, у свою чергу, допомагають розбирати завали і прибирати територію лікарні. «Головне, що всі залишилися живі. Усе відновимо, усе відбудуємо», — надихає сусідів Сергій Олександрович.

Із повідомлень

Під час боїв у Станично-Луганському районі вигоріло 500 га лісу. Найбільше постраждали насадження в місцях найсильніших боїв — у Колесниківці, Комишному, Вільховому та Макаровому. Гасіння лісових пожеж ускладнене тим, що у лісників і МНС-ників з'явилися великі проблеми з транспортом. Значну частину машин вилучили бойовики «ЛНР», а на транспорті, що залишився, проїзд ускладнений через те, що територія або замінована, або активно обстрілюється.

Луганська область. Українська артилерія обстрілює позиції бойовиків.

Фото Маркіяна ЛИСЕЙКА (Укрінформ).

Допомагає бартер

Останнім часом з Луганська зникли хороші машини. Раніше бойовики роз'їжджали обласним центром на джипах і новеньких іномарках, до того ж часто без реєстраційних номерів, а тепер користуються здебільшого вітчизняним автопромом, або старою іномаркою. У рази скоротилося переміщення важкої військової техніки. На вулицях майже не зустрінеш танки, причепи з гаубицями й тентовані вантажівки, набиті бойовиками. Над Луганськом стали рідше з'являтися літаки і перестали вмикати сигнал повітряної тривоги.

У місті виникли проблеми зі сміттям. На території підприємства, що займається утилізацією побутових відходів, влучили снаряди й ушкодили машини. І якщо раніше вивезення сміття призупинили в приватному секторі, то тепер скупчення ТПВ спостерігається й у спальних районах. Жителі повідомляють про велику кількість мух, мошок, комарів та інших комах. Такого різноманіття літаючої живності в Луганську ніколи не було.

Люди навчилися жити в умовах відсутності грошей і активно розвивають бартер. Дедалі частіше можна зустріти різні варіанти обміну. Наприклад, хтось із «благополучної України» через Інтернет поповнює людині в Луганську рахунок на телефоні, а застряглий у блокадному місті житель віддає цю суму продуктами його другу або родичеві. Карт поповнення на мобільні телефони в продажу давно немає.

Закінчилося паливо. На деяких заправках, що працювали в місті, день тому залишався тільки дизель, та й той не могли продавати через відсутність світла. У бойовиків проблем немає — вони викачували бензин прямо із цистерн і, крім того, одержують пальне з Росії. Повністю зникла молочна продукція. Молокозаводи не працюють, а приватники не везуть продукт на ринок через небезпеку потрапити під обстріл.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

А тим часом…

На базі батальйону бойовиків «Привид», облаштованої на Лисичанському скляному заводі, українські силовики виявили великі запаси медикаментів і продуктів з Росії, бочки з порохом, нашивки внутрішніх військ Росії, а також величезну кількість боєприпасів. Серед знайдених запасів були також ящики з гуманітарною допомогою, яка, судячи з підписів, «призначена Новоросії» і доправлена з різних російських міст — Нового Уренгоя, Воронежа, Сиктивкара, Єкатеринбурга та ін. На ящиках є наклейки і написи російських партій ЛДПР Володимира Жириновського і КПРФ Геннадія Зюганова. Також знайдено списки бойовиків, навчальні матеріали для стрільби з гранатометів і... сліди вживання марихуани. Прикметно, що на цій базі бойовики зберігали величезну кількість боєприпасів і ящиків з порохом ще з радянським маркуванням.

ФОТОФАКТ

Понад сто співробітників різних служб і підрозділів вінницької міліції повернулися додому із зони проведення АТО.

Фото Олександра ЛАПІНА (Укрінформ).

Після місячної перерви у кранах з'явилась технічна вода

У кранах мешканців Красноармійська в понеділок увечері з'явилася вода — вперше після вимушеної місячної перерви. Щоправда, вода поки що лише технічна: її подали одразу після того, як енергетики відновили електропостачання Красноармійської фільтрувальної станції в Карлівці. Завдяки цьому воду зможуть отримувати понад 250 тисяч осіб з Добропілля, Красноармійська, Селидового, Димитрова, Білицького, Новогродівки, Гірника та найближчих селищ.

Раніше підстанція, яка подавала напругу на фільтрувальну станцію, була пошкоджена під час бойових дій поблизу Карлівки в липні цього року. Поки точилися обстріли, ремонтники не могли дістатися місця аварії, аби оглянути насосну. Розпочати роботи вдалося лише після того, як бої закінчилися, а територію навколо насосної станції і лінії електропередачі розмінували сапери.

Тепер співробітникам компанії «Вода Донбасу» потрібно провести знезаражування води, це триватиме від 5 до 7 днів. Однак є проблема з підвезенням великої кількості хлору до станції, повідомили в компанії ДТЕК.

Через аварію на каналі Сіверський Донець — Донбас та спорудах «Води Донбасу» майже 500 тисяч мешканців області залишаються без води, а мільйон осіб отримують воду по кілька годин на день. Деякі міста живуть без питної води в кранах уже понад 40 днів.

Вибух у центрі Донецька: поранено вісім терористів

Вибуховий пристрій спрацював увечері в центрі Донецька поблизу штабу бойовиків, розташованого в захопленій будівлі обласного управління СБУ. Про це повідомили в міській раді. Вісім озброєних представників самопроголошеної «Донецької народної республіки» дістали поранення різного ступеня тяжкості.

Перестрілку в ніч на вівторок було чути в кожному районі міста, а в Кіровському та Петровському — щогодинні мінометні залпи. Пошкоджено трансформаторну підстанцію на околиці міста, без електрики залишилися 50 будинків.

Пошкоджено насосну станцію

Вчергове зупинено канал Сіверський Донець — Донбас. Причина — вихід із ладу лінії електропередачі 35 кВт у районі Майорська під Горлівкою. Пошкоджено насосну станцію третього підйому, яку вже ремонтували після обстрілу 21 липня. Від роботи станції залежить подача води до найбільших міст області — Донецька й Макіївки. В останньому запасів вистачить на п'ять днів. Обмежено постачання води до низки населених пунктів, у тому числі — до обласного центру. Бригади енергетиків чекають на «зелений коридор», щоб відремонтувати пошкоджені лінії.

Нині в Горлівці знеструмлено 60 відсотків міста, 92 трансформаторні підстанції, 11 високовольтних ліній. Без електрики залишаються м'ясокомбінат, молокозавод та кілька селищ.

Андрій СЕРЕДА.

Донецька область.

Це «жу» неспроста...

Москва продовжує «вчитися літати» і нарощувати силу біля наших кордонів. До того ж МО РФ підганяє до українських рубежів з усієї країни. Наразі там дислокується 42 тисячі російських військовослужбовців. Міжнародні спостерігачі й представники американського міністерства оборони назвали «реальним» можливе введення російських військ в Україну і зазначили, що правдоподібність такого сценарію зростатиме з кожним черговим успіхом силовиків у боротьбі із сепаратистами, **пише New York Times з посиланням на дані західних служб.** Видання зазначає: схоже, Путін поки що не прийняв остаточного рішення про введення військ.

А от надавати посильну допомогу екстремістам на сході нашої країни кремлівський імператор продовжує. Російські «миротворці» не церемонячись завозять свою техніку на допомогу терористам Донбасу. **Як зазначає керівник Центру військово-політичних досліджень Дмитро Тимчук,** цілковите зачищення сходу нашої країни від терористів можливе буде лише після встановлення контролю за кордоном і повного закриття в ньому дірок, через які Росія годує екстремістів.

На даний момент ситуація в зоні АТО загострюється, що спричинено повсюдними спробами бойовиків організувати контратаки і повернути раніше втрачені позиції. Експерт відзначає «активність розвідувально-диверсійних груп терористів у раніше звільнених районах, у тому числі з використанням безпілотних літальних апаратів». Безперервно триває обстріл сил АТО і з території сусідньої «дружньої» держави, і з боку «внутрішніх» бандформувань...

«Ситуація з «Боїнгом» ніяк не вплинула на позицію Кремля. Путін продовжує повністю політику, розпочату ним у квітні», — вважає Дмитро Тимчук. Понад те, Росія може передати терористам на Донбасі балістичні ракети для дискредитації сил АТО. Такий висновок аналітики зробили з публічних заяв представників держави-агресора. За їхніми «вихлопами» в інформаційний простір можна прогнозувати дії терористів.

«Більше нас бентежить те, що Росія дуже сильно розкручує нібито застосування Україною балістичних ракет, ми не виключаємо, що ці комплекси, керовані російськими екіпажами, можуть з'явитися незабаром на Донбасі з метою дискредитації українських військових», — **сказав Дмитро Тимчук.** Його колега по групі «ІС» Юрій Карін простежив зв'язок подібних звукових «жу» і подальшу їх матеріалізацію у «бджіл». Так, за його словами, за кілька днів до появи на території України танків Т-64БВ Гіркін заявив про те, що командир Артемівської бази, де зберігаються подібні танки, нібито розбагатів на кілька мільйонів, і відразу пішло по соцмережах повідомлення про те, що набираються в Шахтарську танкові фахівці». «Після цього ми побачили три танки, які увійшли на територію України, був показовий проїзд містами, після цього їх уже загнали на територію України понад три десятки», — додав військовий експерт. А за кілька днів до того як два наші літаки були збиті з території РФ російськими винищувачами, з'явилося повідомлення про те, що в терористів є власна авіація... За словами Каріна, подібна історія спостерігалась із зенітними ракетними комплексами «Бук».

Якщо існує така закономірність між закиданням інформації і наступними діями противника, то є реальна можливість їм запобігти. З боку це схоже на гру кішки з мишкою. І тільки швидка реакція й стратегічна кмітливість допоможуть останній вирватися з хижих лабетів.

Ольга ВАУЛІНА.

Керівник області передав спорядження військовим, які вирушили на схід

Голова Закарпатської ОДА Валерій Лунченко передав військовослужбовцям, котрі вже цього тижня їдуть у зону проведення антитерористичної операції, військову амуніцію, придбану за кошти депутатів обласної ради від фракції «Фронту змін» і спонсорів.

Отже, для Ужгородського зонального відділу військової служби правопорядку, спецпідрозділу СБУ «А», Державної прикордонної служби було закуплено кевларові шоломи, біноклі, рюкзаки, спальні мішки, одяг, взуття, аптечки, радіостанції, камуфляжі, тепловізори, тактичні окуляри, світлодіодний прожектор тощо.

«Із зрозумілих причин поки що «матеріально-технічне забезпечення української армії недостатнє, тому докладатиму всіх зусиль, щоб закарпатські вояки були забезпечені потрібним спорядженням. Ми постійно отримуємо перелік від військовослужбовців і намагаємось придбати все необхідне. Ви — ті, хто захищає нашу Вітчизну, ті, хто сьогодні береже спокій у нашій державі. Завдяки вашій мужності, а також небайдужості громадян, Україна переможе ворога», — звернувся до воїнів голова облдержадміністрації.

Це вже вкотре Валерій Лунченко передає потрібну амуніцію й необхідне спорядження підрозділам тих військовиків, які відряджаються в зону АТО відстоювати незалежність і державний суверенітет України.

Василь НИТКА.
Закарпатська область.

За забезпечення медикаментами відповідають волонтери?

У держбюджеті закінчуються кошти на медикаментозне забезпечення сил АТО, **повідомив учора на брифінгу міністр охорони здоров'я Олег Мусій.**

Глава профільного відомства пояснив ситуацію тим, що система, за яку він відповідає, залишається нереформованою. Мовляв, вона бюджетна, тому коштів, закладених у держказні, не вистачає, особливо на ліки, бо 80% розподіляється на зарплату і лише 7% — на медикаменти. При цьому О. Мусій зазначив, що «висококрофесійні медики в достатній кількості перебувають у прифронтових цивільних лікарнях». Як приклад міністр навів медустанову Ізюма. І визнав, що «волонтери — найактивніші й найоперативніші в плані доставки медикаментів, реагування на потреби лікарень, а також збирання заявок через соціальні мережі».

Виходить, що нині вся відповідальність за забезпечення ліками бійців і поранених із зони АТО перекладається на інтендантів-добровольців?

Нам у міліції садисти не потрібні

Чергову акцію протесту проти міліцейського свавілля провели вчора громадські активісти. Майже 300 її учасників пікетували будівлю Міністерства внутрішніх справ в Одесі. Під час заходу організатори вимагали негайної люстрації міліції, а також провести розслідування щодо інциденту з побиттям людей вартовими порядку. Нагадаємо, що приводом до проведення мітингу стала напередодні жорстока бійка між правоохоронцями та євромайданівцями на концерті співачки Ані Лорак.

Начальник Головного управління МВС України в Одеській області Іван Катеренчук пообіцяв громадськості об'єктивно розслідувати цей інцидент. «Із лав правоохоронних органів буде звільнено четверо працівників міліції, які допустили перевищення сили. Розслідуванням дій правоохоронців займеться прокуратура», — сказав він.

У свою чергу радник міністра внутрішніх справ Антон Геращенко зазначив днями на прес-конференції, що співробітники міліції мають повне право застосовувати передбачену законом силу заради підтримання громадського порядку. «Однак правоохоронці не мають права застосовувати силу надмірно. Нам у міліції садисти не потрібні — це пряма позиція міністра МВС Арсена Авакова», — наголосив він.

Нагадаємо, що правоохоронці відкрили два кримінальних провадження після подій в Аркадії в Одесі, де активісти намагалися зірвати концерт співачки Ані Лорак, яка виступала перед цим у анексованому Криму. Розслідування ведуться за ч. 2 ст. 345 (умисне заподіяння працівникові правоохоронного органу тілесних ушкоджень) і ч. 3 ст. 296 (хуліганство, вчинене групою осіб) Кримінального кодексу України.

Олександр ПЕКНИЙ.

Приїхав із зони АТО холостяком, повертається — одруженим

Вікторія та Ярослав отримали свідоцтво про одруження через три дні після подання заяви до відділу реєстрації шлюбів. Усе дуже просто. Ярослав — десантник, командир автомобільного відділення 95-ї аеромобільної бригади. Наречений та водії, які перебувають у його підпорядкуванні, перевозять військових, паливо, набої, харчі. До відпустки хлопець ніс службу на горі Карачун і у Слов'янську, не раз потрапляв під обстріли. Ярослав не випадково обрав військовий фах, адже виріс у родині, де батьки, дідусі — військові.

Вікторія та Ярослав дружили ще зі школи. Свого коханого Віка чекала рік зі строкової служби, після неї Ярослав пішов відразу на контракт, а вже через два місяці поїхав у зону АТО. Вікторія закінчила інститут медсестринства, працює в лікарні, запевняє, що й сама готова їхати туди, де потрібна допомога пораненим. Привітали молодят з одруженням голова Житомирської обласної державної адміністрації Сергій Машковський і перший заступник міського голови Сергій Сухомлин. Представники влади висловили слова вдячності молодому військовому, а парі побажали довгих років щасливого подружнього життя. Молодятам подарували сучасні смартфони, які дозволять їм бути на зв'язку, і навіть бачити одне одного.

Олексій КАВУН.
Фото прес-служби Житомирської міськради.

ХРОНІКА

Сотня бронежилетів та автомобіль для батальйону «Львів»

60 бронежилетів та автомобіль «Форд Експедишн» передала Львівська міська рада бійцям спецбатальйону міліції «Львів», який нині готується до виїзду в зону проведення АТО. Ще 40 бронежилетів міліціонерам буде передано найближчим часом. За словами міського голови Андрія Садового, питання допомоги бійцям, які беруть участь в АТО, нині є першочерговим для міста, тому для цих потреб у міському бюджеті вже зарезервували десять млн. гривень.

«Питання по пріоритетності номер один — це наші вояки, які захищають нашу землю. Багато львів'ян нині перебувають у зоні АТО. Це і наші десантники, і Національна гвардія, прикордонники, наші міліціонери, батальйон «Львів». Якщо військові сьогодні вже суттєво покращили своє забезпечення, то для нас важливо, щоб наші хлопці, які їдуть у зону АТО, мали все необхідне», — зазначив Андрій Садовий під час передачі бронежилетів міліціонерам.

Роботу зі збору допомоги військовим у Львові організували через центр військового капеланства, який діє при гарнізонному храмі святих Петра і Павла УГКЦ — саме сюди всі бажаючі приносять допомогу військовим. Так само і місто свою роботу з допомоги військовим організувало через центр військового капеланства.

Утім, важливо подбати не лише про військових, а й про їхні сім'ї, саме тому у місті 4 серпня почала діяти ухвала, якою до кінця року сім'ї учасників АТО будуть звільнені від платежів за комунальні послуги.

Поштівки у стилі мілітарі

Незвичний спосіб підтримати бойовий дух та настрій військових, які перебувають у зоні АТО, знайшли львівські журналістки: вони передали воякам майже 15000 листівок. Заради цього їм довелося зробити спеціальну фотосесію у стилі мілітарі — через соцмережі вони знайшли дівчат, які підтримали цю ідею, саму фотозйомку зробили львівські фотожурналісти, тож у підсумку відібрали 30 кадрів, з яких і виготовили листівки. На кожній з них дівчата у військовій формі та зі зброєю. Одна з ініціаторок акції — Ганна Новик — розповіла, що в такий спосіб вони вирішили підняти настрій нашим бійцям, які зараз перебувають на фронті.

За словами Ганни, спочатку йшлося про невеликий наклад, однак акцію підтримав відомий львівський видавець Василь Гутковський, який погодився безплатно надрукувати 15 тисяч примірників. Окрім того він передав для військових книги свого видавництва, зокрема, однієї з найпопулярніших українських письменниць — Марії Матіос, для того щоб солдати могли в хвилини відпочинку відволікатися від війни.

Тимчасово виконуючий обов'язки заступника командира 80-ї аеромобільної бригади майор Ігор Борездюк зазначив, що для його колег це надзвичайно велика підтримка. Він із військовими з інших частин, які базуються на Львівщині, передадуть листівки військовим 80-ї аеромобільної бригади, 3-го батальйону територіальної оборони, а також захисникам, які перебувають у госпіталях.

Олександр СИРЦОВ.

Латвія надасть гуманітарну допомогу дітям військовослужбовців ЗСУ, які переїхали з Криму до Миколаєва, офіційно поінформувала Надзвичайний та Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні Аргіта Даудзе, *повідомляє наш кореспондент Ірина Нежигай*

У Швейцарії у віці 95 років померла молодша дочка останнього гетьмана України Павла Скоропадського Олена ОТТ–СКОРОПАДСЬКА *(УНІАН)*

Красне тепер з мостом

Село Красне, що у Млинівському районі на Рівненщині, розташувалося поблизу річки Стир, тож міст тут завжди був необхідний селянам. Але у середині 70-х років минулого століття дерев'яний настил знесла повінь, а палі повикручувало так, що споруда стала непридатною для експлуатації. А далі — що не рік, то вигляд об'єкта ставав дедалі непривабливішим.

Місцевому люду відповідно додалося серйозних проблем: із транспортуванням, бо треба було робити 15-кілометровий гак; з випасанням худоби, бо на протилежному боці розташувалося майже 300 гектарів сільського випасу; із заготівлею сіна, яке в погожу днину люди з іншого берега перевозили на човнах.

Відтак питання про спорудження нового моста за останні два десятиліття поставало неодноразово, втім, лише минулого року воно конкретно зрушило з місця.

— Це було на сході жителів села, — каже Іван Олійник, голова Вовницької сільради, до складу якої входить Красне, — ініціативу, звичайно, підтримали всі і, що важливо, не забалакали проблему, а відразу з її вирішення створили сільський кооператив, керувати яким доручили активісту Юрію Бабичу. Відтоді, по суті, й почалася історія нового моста. Загалом його будівництво можна назвати своєрідною громадською толокою. Так, громада села зібрала 16 тисяч гривень, ще 20 тисяч виділила сільська рада, 5 тисяч благодійницьких гривень презентувало особисто голова Млинівської районної ради Володимир Тутевич; свою лепту внесли й політичні осередки, зокрема, від «Свободи» надійшло 7 тисяч гривень. Оскільки з приводу цього будівництва ми розробили спеціальний проект, то й направили його на обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад. І стали його переможцями. Відтак маємо ще одне фінансове вливання в справу. Особливу вдячність належить висловити і приватному підприємству «Агро-Експрес-Сервіс» на чолі із Сергієм Костючком, яке вклало в мостобудування 20 тисяч гривень, допомогло паливно-мастильними матеріалами, транспортом.

Зводили міст методом толоки. Селяни підсобляли військово-інженерній бригаді з міста Дубного, яка будувала міст. А місцеві жінки забезпечували трударів сніданками, обідами, вечерями. Ось так гуртом буквально за десять днів між двома берегами Стиру побудували новий міст довжиною 56 метрів, шириною 4,5 метра, вантажопідйомністю 30 тонн.

Євген ЦИМБАЛЮК, Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото **Віталія ТАРАСЮКА.**

Освячення мосту настоятелем місцевого храму о. Віталієм.

ВРОЖАЙ-2014

Жнива під прицілом

Завершили збирання ранніх зернових в Артемівському районі. Жнива цього року видалися дуже складними і тривалими, зазначив начальник управління агропромислового розвитку РДА Андрій Черняєв:

— Частково були втрати через осипання зерна. З другого боку — тривали бойові дії. Один комбайн пошкоджено внаслідок обстрілу на машинному дворі, три — в полі. Ніхто не постраждав, але на полях залишається чимало боєприпасів, які не здетонували. Керівники господарств намагаються домовитися з саперами, які розміновують під'їзди до полів.

За словами співрозмовника, деякі механізатори відмовлялися виїжджати в поле, і тоді за кермо комбайнів сідали керівники господарств.

— Ситуація складна, але цілком керована, — вважає керівник господарства «ДОН ІВКОіС» Іван Бахурець. — Техніка не підводить. Врожайність тішить: 40 центнерів з гектара. Але через опади якість зерна поки що не відповідає тій, на яку розраховували.

Частина полів господарства розташована на території Берестовської сільради — це на кордоні з Луганською областю, де в липні точилися запеклі бої. Техніку селянам довелося прибрати. Директор господарства також поскаржився на проблеми із паливно-мастильними матеріалами. «А головне — відсутність реального покупця врожаю. Держава в особі Аграрного фонду поки що не закуповує зерно, а закладати на зберігання до елеватора, вважаю, немає сенсу», — розповів Іван Бахурець.

Андрій СЕРЕДА.

Донецька область.

Завершили збір ранніх зернових культур

Аграрії Дніпропетровщини завершили збір ранніх зернових культур. Із площі 788 тисяч гектарів зібрано майже 2,4 мільйона тонн. Урожайність становить 30,4 ц/га, що на півтора центнера перевищує показники минулого року.

Як повідомили «Голосу України» у департаменті АПК, розвитку сільських територій і ринкового середовища облдержадміністрації, для забезпечення збереження врожаю у регіоні працюють 62 зернові склади. Ще понад півтори тисячі зерносховищ перебувають у власності сільгосппідприємств регіону. Отже, сумарна ємність складських приміщень для зберігання зернових і технічних культур становить майже чотири мільйони тонн.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Одесу накриє «Зелена хвиля»

Завтра стартують 18-та Міжнародна книжкова виставка-ярмарок «Зелена хвиля» і ІІ Одеський Корнійчуковський фестиваль дитячої літератури.

Спеціальні експозиції присвячено 200-літтю від дня народження Тараса Шевченка, де буде представлено маловідомі широкій публіці грані творчості цього видатного діяча української культури, 120-літтю від дня народження Ісака Бабеля і 25-й річниці Бабелевських читань в Одесі — експозиція «Місто, в якому легко жити!». До 80-літнього ювілею Михайла Жванецького відкриється експозиція «Наш Жванецький» (спільно з одеським Літературним музеєм).

У рамках «Зеленої хвилі» відбудеться нагородження переможців ІІІ Конкурсу дитячої літературної творчості «Море талантів». Юні учасники надіслали понад 300 робіт. Творчість молоді оцінювали у двох номінаціях — «мала проза» й «поезія», і трьох вікових категоріях: 6—10 років, 11—14 років, 15—18 років. Кращі доробки опубліковано в альманасі «Море талантів». Переможці одержать електронні книги й коштовні призи.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

ФОТОФАКТ

Активісти ГО «Платформа вільних людей» вимагали від тимчасово виконувача обов'язків начальника ДАІ у Львівській області Олександра Хутняка написати заяву на звільнення, однак його не було на місці. Тоді протестувальники опломбували двері кабінету чиновника. Львівські активісти вважають, що О. Хутняк, який активно співпрацював з поваленим режимом, не має права обіймати посаду начальника ДАІ на Львівщині.

Фото **Євгенія КРАВСА.**

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Подарували на згадку прапор

Громада міста Сватового, що в Луганській області, подарувала зведеному загону черкаських правоохоронців прапор-оберіг, виготовлений місцевими майстрами.

Як зазначив на урочистому врученні стяга міський голова Сватового Євген Рибалко, цей подарунок — щира подяка жителів за професіоналізм, стійкість та витримку бійців загону, які протягом двох місяців, удень і вночі, пильнували мирне життя міста та району.

— Завдяки черкаським правоохоронцям, патріотичному активу нашого краю у Сватовому та районі не допущено жодного випадку сепаратизму та тероризму, — наголосив Євген Рибалко.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Місце зустрічі — біля годинника

Закохані у Тернополі невдовзі знову зможуть призначати побачення біля годинника. Як це робили їхні діди-прадіди. У центрі міста відновлять старовинний тристоронній годинник, який стояв тут ще за часів Австро-Угорщини та Польщі. За переказами, саме біля нього зустрічалися закохані парочки. Фундамент під годинник уже залили. За розмірами, зовнішнім виглядом він повністю відтворить попередника. Хіба що функції свої розширить. Але про те, що ще «вмітиме» годинник, у міській раді наразі мовчать, кажуть, це буде сюрприз. Встановити годинник планують у День міста, який припадає на 28 серпня. Литво для нього виготовляють на одному з місцевих підприємств, а годинниковий механізм замовили відомому львівському майстру.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

ЦИФРА

Майже 200 млн. грн.

з початку року відмили посадові особи підприємств — переможців державних закупівель і одержувачів державних коштів на Сумщині. Слідчі Міндоходів внесли до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості щодо восьми правопорушень, сім з яких — з ознаками відмивання доходів.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

Отримуватимуть інформацію «З перших уст»

У Кіровограді з'явилося ще одне обласне видання з красномовною назвою «З перших вуст». За словами його засновника і головного редактора, заслуженого журналіста України, заступника голови обласної спілки журналістів Валерія М'ятовича, газета вирізнятиметься поданням думок та аргументів героїв і учасників подій, а також експертів і фахівців без інтерпретацій та тлумачень.

Петро МЕЛЬНИК.

Кіровоградська область.

На Полтавщині діють 29 медичних закладів, які мають статус лікарень, доброзичливих до дитини, передає наш власкор Василь НЕЇЖМАК

«Золоті» ліки, що вбивають надію

Українські пацієнтські й антикорупційні громадські організації закликали фармацевтичні компанії не продавати Україні препарати за ціною золота і знизити її до рівня 2013 року. 4 серпня вітчизняне МОЗ скасувало тендери. Після відкриття конвертів на тендерних торгах з'ясувалося, що ціни на ліки були необґрунтовано завищені фармацевтичними компаніями: наприклад, на препарати для дитячої онкології — на 40%—60%, а за позицією «дитячий гемодіаліз» — до 300%.

Пацієнтські організації стурбовані постановою Міністерства охорони здоров'я від 31.07.2014 р., яку запропоновано на затвердження Кабміну. Вона робить законним перевищення цін на ліки до 53% і автоматично зменшує кількість препаратів і життів, урятованих в Україні, майже вдвічі.

Щорічно наше МОЗ закуповує на державних торгах препарати для лікування смертельних хвороб за 18 лікувальними програмами. Серед них такі хвороби, як онкологія, гепатит, туберкульоз, гемофілія, муковісцидоз, ВІЛ/СНІД та інші. Закладений бюджетний дефіцит на витрати медицини, а також зростання курсу долара і євро й додаткове збільшення цін на ліки фармацевтичними компаніями не залишають хворим українцям шансу на життя.

«Ми порівняли ціни на ті самі препарати в сусідніх країнах, таких як Молдова, Болгарія й Чехія. Там аналогічні ліки в десятки разів дешевші, — стверджує Олена Щербан, юрист «Центру протидії корупції». — Таке значне перевищення цін є підставою для звернення до Антимонопольного комітету з приводу можливої змови фармацевтичних компаній та імітації конкуренції заради надприбутку».

Щоб привернути увагу світового співтовариства до цієї теми, активісти звернулися до центральних офісів фармкомпаній з відкритими листами, в яких закликали вплинути на їхні українські представництва й переглянути ціну. Копії звернень спрямовані в усі міжнародні організації із захисту прав пацієнтів, ООН, ВООЗ та інші.

Ольга ВІТЕР.

ФОТОФАКТ

Біля будинку Кабінету Міністрів України відбулася акція протесту з вимогами «Геть поплічників тероризму!», «Геть команду Сівковича — Півнюка та Звєрєва!». Колектив Концерну радіомовлення, радіозв'язку і телебачення звернувся до уряду з проханням звільнити російських шпигунів з керівних посад, організацій державного значення, а також посприяти вивезенню працівників концерну із зони АТО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вінничан побільшало

Позитивний приріст населення на Вінниччині має тенденцію до підвищення цього показника у більшості районів краю.

У першому півріччі нинішнього року в регіоні народилося на чотириста дітей більше порівняно з відповідним періодом 2013-го.

— У 15 з 27 районів області і в місті Вінниця зафіксовано поліпшення природного приросту населення, — каже директор департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації Тетяна Бабій. — Демографічна ситуація поліпшилася не тільки за рахунок підвищення народжуваності. Позитивної динаміки зазнало природне скорочення населення. За підсумками першого півріччя маємо однаковий відсоток і зростання народжуваності, і скорочення смертності. Тому нас, вінничан, побільшало.

Істотно скоротився рівень смертності дітей першого року життя. Нині цей показник становить 6,2 відсотка на тисячу народжених.

Як стверджує Тетяна Бабій, торік цей показник був майже на три відсотки вищий. Загальна чисельність населення в області становить понад 1,6 мільйона осіб.

Віктор СКРИПНИК.

УСЕ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ

Створюється центр визволення заручників

Центр визволення заручників планується створити на Дніпропетровщині. Діяльність вестимуть у двох напрямах: аналітичному та бойовому. Фахівці систематизуватимуть і відновлюватимуть бази військовополонених, заручників і зниклих безвісти.

Ініціатива створення належить громадській організації «Офіцерський корпус», членами якої є ветерани Збройних Сил України, СБУ та МВС.

Як розповів голова групи з переговорів генерал-полковник Володимир Рубан, з появою центру його група переходить у більш організоване поле. Вона виконуватиме гуманітарні місії: з доставки медикаментів, провізії, евакуації населення. Також центр налагоджуватиме комунікації з ООН, ОБСЄ та Червоним Хрестом. Ще одним напрямом діяльності стане пошук місць масових поховань, чутки про які останнім часом виникають досить часто.

Крім того, на центр покладуть місію ведення переговорів відносно «зеленого» гуманітарного коридору Луганськ—Металіст—Щастя.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Розробники амуніції чекають на ліцензію

У Запоріжжі випробували нові бронежилети для української армії. На розробку амуніції спеціалістам заводів імені Войкова, «Запоріжсталі» та «Дніпроспецсталі» знадобилися півтора місяці і три мільйони гривень.

Під час випробувань виявлено, що бронежилети простріляються тільки бронебійними пострілами зі снайперської гвинтівки. Розробники прогнозують, що ціни на бронежилети четвертого-п'ятого класів захисту становитимуть від п'яти до шести тисяч гривень. Отримати ліцензії на виготовлення сподіваються в найближчі два тижні.

Віктор СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

Крім Сорочинського ярмарку заборонили і піротехніку

Міський голова Миргорода Сергій Соломаха видав розпорядження про заборону використання піротехнічних засобів на території міста. Діятиме воно до завершення антитерористичної операції на сході країни. Ця заборона мотивується необхідністю забезпечити законні інтереси мешканців міста-курорту та його численних гостей-відпочивальників. Забезпечити виконання згаданого розпорядження мають співробітники міськвідділу міліції.

Трохи раніше Миргородська міськрада, посилаючись на ситуацію у східних регіонах, визнала недоцільним проведення у серпні ц. р. традиційного Сорочинського ярмарку.

Василь НЕЇЖМАК.

Полтавська область.

До Севастополя потечуть молочні річки?

«Працюємо, щоб українська молочна продукція надходила в місто. Налагоджуємо логістику для того, щоб заходила до нас і російська», — розповів про те, як влада намагається наповнювати ринок продуктів, «виконувач обов'язків губернатора» Сергій Меняйло. У зв'язку з тим, що продукція російських виробників «молочки» значно дорожче за українські товари, перспективи, вважає С. Меняйло, є в кримських підприємств. З ними місто вже налагоджує тісні ділові контакти.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

Так схитрив, що втратив на митниці півмільйона

Громадянин України, який їхав мікроавтобусом «Мерседес» до Угорщини через Чоп — пункт пропуску «Тиса», вочевидь хотів «по-хитрому» заробити. Хитрість полягала в тому, що «шумоізоляцію» своєї машини чоловік зробив із... сигарет. Для цього йому знадобилось ні багато ні мало, а 9548 пачок сигарет вісьмох марок. Це майже двадцять(!) ящиків!

Урешті, тютюнові вироби та мікроавтобус вилучено й оцінено у 467 тисяч гривень: 192 тисячі становила вартість сигарет, а у 275 тисяч оцінили авто.

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

На знімку: операція «сигарети» так і не вдалася...

Фото прес-служби Чопського прикордонного загону.

СПОРТ

У першій половині — шість м'ячів

Футбол. Чемпіонат країни. Прем'єр-ліга. 2-й тур. 4 серпня. **«Іллічівець» (Маріуполь) — «Чорноморець» (Одеса).** Одеса. Стадіон «Чорноморець». 8 215 глядачів. **Рефері** — Бойко (Київська область). **Голи**: Довгий, 9, Сіваков, 27 (у власні ворота), Чурко, 38 — Фомін, 15, Діденко, 20, Гай, 31.

«Шахтар», «Дніпро», «Динамо» — по 6 очок, «Чорноморець» — 4, «Металіст», «Волинь», «Металург» (Запоріжжя), «Металург» (Донецьк), «Олімпік» — по 3, «Іллічівець», «Говерла», «Карпати» — по 1, «Зоря» — 0, «Ворскла» — 0.

Завершальний матч туру здивував високою результативністю. Уже до 38-ї хвилини суперники забили аж шість(!) м'ячів. Звичайно, цей факт задовольнив уболівальників. Але як до цього поставилися фахівці?

Нас, звісно, найбільше цікавить думка тренера «Чорноморця» Романа Григорчука, підопічні якого завтра вдома проведуть матч у відповідь третього раунду Ліги Європи проти хорватського клубу «Спліт». Як відомо, «моряки» тиждень тому в гостях поступилися — 0:2. І тепер перед ними стоятиме надскладне завдання — принаймні відігратися, а там, як Бог дасть.

— Незважаючи на те, що ми зіграли внічию з азовцями, до речі, через яку ми не можемо засмучуватися, я б закликав людей бути розумними, — поділився з журналістами Роман Йосипович. — У нас оновлений склад, і поки ми не є командою, щоб так голосно про себе говорити.

Добре розуміємо, що на все потрібен час. Ми ні на що не скаржимося, спокійно працюємо, аналізуємо. Я завжди на все дивлюся глобально. Знаємо причини, чому поки що граємо погано, де нам потрібно допрацювати. І сподіваємося, що впораємося з цими викликами. Попереду дуже важлива гра з хорватами. Не приховую, що прагнемо затриматись у єврокубках.

На думку Григорчука, по поєдинку з «Іллічівцем» видно, що поки «Чорноморець» грати у груповому турнірі Ліги Європи не готовий.

— До цього ставимося спокійно. Ми ще не так укомплектовані, як хотілося б. Намагаємося підтягнути молодих футболістів до потрібного рівня, але вони, зрозуміло, ще далекі від нього. Не приховую: розчарований тим, що чув дуже негативні вигуки на адресу нашої команди. Я вже забув про таке ставлення.

Пам'ятаю, три роки тому у нас теж була складна ситуація. Зараз команді потрібна підтримка. Я не можу дорікати хлопцям, що у них не все ще виходить, бо вірю в них. Те, що ми будемо кращими, я знаю точно...

«Дніпро» сьогодні зіграє в Данії

Як відомо, дніпропетровці сьогодні проведуть матч у відповідь кваліфікації Ліги чемпіонів проти ФК «Копенгаген». У поїздку Мирон Маркевич узяв таких гравців: **воротарі** — Денис Бойко, Ян Лаштувка, Денис Шеліхов; **оборонці** — Артем Федецький, Онджей Мазух, Дуглас, Володимир Польовий, Лео Матос, Євген Чеберячко, Валерій Лучкевич, Іван Стринич; **півоборонці** — Джаба Канкава, Сергій Політило, Євген Коноплянка, Бруно Гама, Младен Бартулович, Євген Шахов, Сергій Кравченко; **нападники** — Євген Селезньов, Матеус, Нікола Калинич, Роман Зозуля.

Нагадаємо, що тиждень тому зустріч у Києві завершилася внічию — 0:0.

Матч у столиці Данії розпочнеться о 21.00 (за київським часом). Пряму телетрансляцію вестиме канал 2+2.

На Одещині, в селі Олександрівка, де мешкають 17 ветеранів афганської війни, відкрито пам'ятник воїнам-афганцям, повідомляє наш власкор В'ячеслав ВОРОНКОВ

35 українських банків із 173, зареєстрованих і таких, що мають банківську ліцензію, за підсумками першого півріччя 2014 року отримали збитки, *повідомляє прес-служба Національного банку України*

З ініціативою звільнити від сплати за комунальні послуги учасників АТО та їхні сім'ї виступив міський голова Тернополя Сергій Надал. Ця допомога буде відчутною для сімейних бюджетів, зважаючи на те, що комунальні послуги різко подорожчали, *інформує наш власкор Любов Левицька*

ЖКГ: залишається тільки спринт

ЕНЕРГОВИКЛИКИ: МАРНОТРАТСТВО

Скоротити споживання дорогоцінного газу можна за рахунок зниження втрат тепла на опалення житла українців — сходяться на думці експерти ЖКГ. Потенціал економії в цьому напрямку величезний, щоправда, якщо нічого не робити, то можна десятиліттями продовжувати спекулювати на темі величезного «списку заходів з підвищення енергоефективності». Але це вже не по кишені. Потрібен чіткий план дій, визначений у часі.

Де й скільки втрачаємо?

Зима завжди приходить зненацька, принаймні для працівників деяких теплокомуненерго. Восени жителі багатьох мікрорайонів традиційно перескакують через численні траншеї. Триває латання іржавих труб ще радянського періоду, які не витримують напору й температури теплоносія. А лабіринти прокладання теплотраси житель може спостерігати не тільки з-під ковша бульдозера, але й, як справжній мольфар, через товщу земну. З випаданням першого снігу можна відстежити за проталинами — «ось вона, схема теплопостачання мого житлового району».

Дослідження показують, що майже 7% тепла втрачається на ділянці генерації, ще від 25% — при транспортуванні, але справжній Клондайк потенціалу економії — це наші неутеплені будинки. На цій ділянці втрати теплової енергії становлять майже 40%, йдеться у звіті Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ, зробленому разом з вітчизняними фахівцями ще 2011 року. У тому ж році, за даними статбюлетеня, на опалення житла українців пішло приблизно 23,7 млрд. куб. м газу. Це і приватний сектор, і багатоквартирні будинки. Легко підрахувати, скільки природного газу ми витратили на «опалення» навколишнього середовища.

Масштаб щорічних втрат тепла величезний. Показники питомого споживання теплової енергії на опалення будинків в Україні удвічі вищі від європейських.

Сучасним європейським стандартам ефективності будинків відповідають у нас кілька відсотків новобудов, невелика кількість будинків, які дбайливо утеплили самі хазяї, або одиничні «галочні» об'єкти бюджетної сфери, що пройшли термомодернізацію на грантовські гроші. Такими будинками в нас пишаються, роками показують один одному під час численних конференцій на теми енергозбереження. Але до масового утеплення так досі й не дійшло.

З чого починати?

«Тепло губиться в котельні на етапі генерації, далі в теплових мережах і в кінцевого споживача — у наших квартирах», — прокоментував ситуацію заступник директора департаменту стратегічного планування Національної комісії регулювання ринку комунальних послуг Олексій Корчмит. У своєму виступі в Одесі на Національній конференції «Енергоефективна модернізація багатоповерхових будинків» експерт стверджував, що найраціональніше почати зі слабкої ланки, а це саме житловий фонд.

Але й тут потрібно підготуватися. Спочатку необхідно організувати повний облік енергоресурсів, забезпечити регулювання їх споживання й уже потім проводити модернізацію. «За даними ЄБРР, на модернізацію всього житлового фонду України може знадобитися 400—500 млрд. гривень. Це від 1,5 до 2,7 млн. гривень на будинок, залежно від переліку заходів щодо енергозбереження», — зазначає Олексій Корчмит.

Затратно, але необхідно. Експерти прогнозують, що впровадження енергоефективних заходів у всьому житловому фонді країни може забезпечити економію газу до 10,6 млрд. куб. м газу на рік. А це згодом окупить витрати й зробить наші будинки не тільки теплими, а й гарними.

Чому гальмується програма енергоефективного будинку

Чому? Та тому, що досі це вважали нерентабельним. Утеплення будинку — справа складна, дорога, а електроенергія й газ для житлового сектору роками субсидіюється державою. Тому що тарифи в нас категорія скоріше не економічна, а політична. Якому лідерові держави або главі партії хочеться бути людиною непопулярною. Таким мироїдом, який візьме й відпустить ціну до ринкової?

Тому що ціни не відображають реальних витрат, жителі поки що не бачать особливого сенсу у твердій економії енергоресурсів у себе вдома, а енергетичні компанії — у фінансуванні заходів з підвищення енергоефективності.

Але зараз усе змінилося. У країни немає запасу міцності, дешевого газу більше не буде. І заощаджувати ресурси доведеться без тривалої підготовки, і швидше за все не винаходячи велосипед, а звернувшись до кращого світового досвіду.

Досвід сусідів

Європейські країни мають не тільки схожі погодні кліматичні умови, а й ті самі завдання з утеплення багатоквартирного житлового фонду. Пару десятиліть тому жителі Східної Європи зіштовхнулися із проблемою неощадливого використання ресурсів, що подорожчали, особливо на обігрів типового панельного житла. Тоді в Євросоюзі звернули особливу увагу на питання енергоефективності будинків. І сьогодні, скорочуючи споживання дорогих вуглеводнів, країни ЄС попутно вирішують завдання зменшення викидів CO_2.

Законодавство ЄС суворо контролює витрати енергоресурсів. Понад 20 років тому була прийнята Директива про енергетичну ефективність будинків (EPBD). Вона вимагає від країн Євросоюзу дотримання низки стандартів і норм енергоефективності для будинків: свої нормативи існують для нових і модернізованих споруд.

Створено спеціальну систему сертифікації будинків, розроблено методику розрахунків їх енергоефективності. У ФРН без такого сертифіката неможливо продати чи орендувати житло. При цьому держава своєю чергою забезпечує громадянам підтримку проектів з енергоефективності.

Передбачено систему відповідальності за порушення вимог директиви. Найвищі штрафи і суворі санкції порушник може одержати в Нідерландах і Бельгії.

У країнах працює ціла мережа інформаційних центрів, де кожен може одержати консультацію фахівця. Велика увага приділяється підготовці незалежних експертів.

Ухвалення вітчизняного закону затягується

Щоб підвищити енергоефективність української економіки, в Україні останніми роками теж ухвалили низку законодавчих актів. Основний з них «Закон про енергозбереження» і галузева програма «Підвищення енергоефективності в будинках на період 2010—2015 рр.». Наміри благі й, здавалося б, через рік можна ухвалювати переможні звіти. Але без чітких індикаторів їх виконання із вказівкою джерел фінансування й реальних відповідальних реалізація гальмується.

Директива ЄС (EPBD) також знайома нашим парламентаріям, на її основі навіть розроблявся відповідний закон про енергоефективність у будинках. З 2010-го він десь припадає пилом у комітетах. Напевно, ніколи було вивчити проект закону й прийняти його ще чотири роки тому.

Зате тепер, у наших новітніх умовах, часу на стаєрську дистанцію в нас немає. Країна повинна рвонути з низького старту чи змусити українців жити в холоді найближчі роки. Зрозуміло, що патріотизм деякий час зігріватиме співгромадян. Але якщо при цьому дороге тепло, як і раніше, тікатиме через стіни, дахи, вікна й діряві теплотраси, винуватцям теж можуть зробити «холодну»?

Лариса БІЛОЗЕРОВА.
Фото автора.

Київські новобудови. В Україні для нового будівництва нормативами передбачено клас енергетичної ефективності не нижче ніж «С». Клас енергетичної ефективності будинку позначається латинськими літерами «А», «В», «С», «D», «E», «F»; причому літера «А» відповідає будинкам з найкращими показниками енергетичної ефективності, а «F» — будинкам, що мають найгірші показники.

Вигідна теплова «шафа»

Систему постачання тепла і гарячої води до житлових будинків у Вінниці модернізують за швейцарським зразком з використанням індивідуальних теплових пунктів.

У Вінниці тривають роботи з модернізації системи теплозабезпечення житлових будинків у мікрорайоні Тяжилів. Почали їх із заміни тепломереж. Тепер перейшли до нового етапу — реконструкції котельні. Тут встановлять п'ять нових котлів, два з яких працюватимуть на деревині. Це буде експериментальний варіант у Вінниці із забезпечення теплом багатоповерхівок альтернативним паливом. Втім, котлами на деревині мало кого здивуєш. Це вже не є новиною. А ось індивідуальні теплові пункти (ІТП), що їх встановлюють у багатоповерхівках, у мешканців викликають почасти здивування, почасти — цікавість. Зате фахівці тільки хвалять.

Такі прилади є однією з ланок всієї системи теплопостачання. Для енергозбереження мало замінити стару теплотрасу на нову. Це тільки одна складова енергоефективності. Одна, але не єдина. «Шафи», як їх називають жителі будинків, дають можливість економити енергію. Одночасно поліпшується якість послуг з теплопостачання та забезпечення гарячою водою.

Досвід використання ІТП вінничани запозичили у швейцарському Цюриху. Тепер упроваджують його в себе. Разом із швейцарськими фахівцями. До того ж із залученням їхніх коштів. Про переваги ІТП розповів директор департаменту міського господарства Вінницької міськради Василь Броварник:

— Зверніть увагу на дві складові приладу. По-перше, вони обладнані механізмом для нагрівання води, тобто вода нагрівається безпосередньо у будинку, де її використовують. Навіть не фахівцеві стає зрозуміло, наскільки економічно вигідний такий варіант гарячого водопостачання. По-друге, ІТП мають регулятори температур. На північну сторону житлового будинку виводиться датчик, що визначає зовнішню температуру повітря. Коли на вулиці теплішає, прилад автоматично реагує на зміну температури, відповідно батареї опалення стають або холодніші, або навпаки — гарячіші. Автоматична система теплових пунктів виключає втручання у цей процес людини.

Індивідуальні теплові пункти іноземного виробництва. Це прилади системи SCADA. «Ми бачили, як вони працюють у житлових будинках швейцарського Цюриха, — продовжує Василь Броварник. — Там же дізналися про ефект, що його забезпечують ІТП. Перевірили їх також у своєму місті. Торік модернізували систему теплопостачання на вулиці Карла Маркса і в провулку з такою ж назвою. У будинках встановили ІТП. Отримали значну економію енергоресурсів. Мешканці вже не скаржилися на те, що на вулиці плюсова температура, а батареї опалення продовжують гріти як взимку. Такі випадки раніше були звичними.

— Якщо окремі котельні на околиці міста можна перевести на вугілля чи щепу, то великі ТЕЦ, що опалюють цілі мікрорайони, повинні дбати насамперед про економію енергії на усіх етапах: від вироблення до отримання споживачем, — наголошує Василь Броварник. — Використання ІТП — один з ефективних методів отримання такої економії.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

ДОВІДКА

У листопаді 2011 року у Вінниці було підписано Меморандум про взаєморозуміння між урядами Швейцарської конфедерації та України і міською владою Вінниці щодо надання технічної та фінансової допомоги у реалізації проекту з енергоефективності. У рамках проекту передбачено, зокрема, реконструкцію системи централізованого теплопостачання двох мікрорайонів міста. Міська влада Вінниці також долучилася до участі у проекті Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Муніципальна енергетична реформа» (МЕР). Головна мета проекту — запровадження сучасних систем ефективного використанню енергоресурсів міста.

Впровадження енергоефективних заходів у всьому житловому фонді країни може забезпечити економію газу до 10,6 млрд. куб. м на рік

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вищу освіту

Цей Закон встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) автономія вищого навчального закладу - самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом;

2) академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

3) академічна свобода - самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

4) акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу за цією програмою на предмет:

відповідності стандарту вищої освіти;

спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;

досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

5) вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

6) вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад із специфічними умовами навчання) - вищий навчальний заклад державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

7) вищий навчальний заклад - окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;

8) галузь знань - основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

9) Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

10) засновник вищого навчального закладу - органи державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано вищий навчальний заклад. Права засновника, передбачені цим Законом, набуваються також на підставах, передбачених цивільним законодавством;

11) здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

12) кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

13) компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

14) кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;

15) ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

16) освітня діяльність - діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

17) освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма — система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

18) особа з особливими освітніми потребами - особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

19) результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

20) спеціалізація - складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

21) спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

22) сталий фонд (ендавмент) вищого навчального закладу - сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються вищим навчальним закладом з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою;

23) якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

24) якість освітньої діяльності - рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Стаття 2. Законодавство України про вищу освіту

1. Законодавство України про вищу освіту базується на Конституції України і складається із законів України «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», цього Закону та інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

2. Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені національним законодавством, застосовуються правила міжнародних договорів.

3. Права вищого навчального закладу, що визначають його автономію, встановлені цим Законом, не можуть бути обмежені іншими законами чи нормативно-правовими актами.

Стаття 3. Державна політика у сфері вищої освіти

1. Державну політику у сфері вищої освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України та центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах:

1) сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя;

2) доступності вищої освіти;

3) незалежності здобуття вищої освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів);

4) міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейський простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи;

5) наступності процесу здобуття вищої освіти;

6) державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної та педагогічної діяльності;

7) державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів вищим навчальним закладам, що провадять таку діяльність;

8) сприяння здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти;

9) відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

3. Формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються шляхом:

1) гармонійної взаємодії національних систем освіти, науки, бізнесу та держави з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави;

2) збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення якості вищої освіти;

3) розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти протягом життя;

4) створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти, у тому числі забезпечення осіб з особливими освітніми потребами спеціальним навчально-реабілітаційним супроводом та створення для них вільного доступу до інфраструктури вищого навчального закладу з урахуванням обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я;

5) розвитку автономії вищих навчальних закладів та академічної свободи учасників освітнього процесу. Автономія вищого навчального закладу зумовлює необхідність таких самоорганізації та саморегулювання, які є відкритими до критики, служать громадському інтересові, встановленню істини стосовно викликів, що постають перед державою і суспільством, здійснюються прозоро та публічно;

6) визначення збалансованої структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб особи, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців;

7) забезпечення розвитку наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та їх інтеграції з виробництвом;

8) надання особам, які навчаються у вищих навчальних закладах, пільг та соціальних гарантій у порядку, встановленому законодавством;

9) належної державної підтримки підготовки фахівців з числа осіб з особливими освітніми потребами на основі створення для них вільного доступу до освітнього процесу та забезпечення спеціального навчально-реабілітаційного супроводу;

10) створення умов для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю, забезпечення гарантії рівних можливостей щодо вибору місця роботи, виду трудової діяльності на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності з урахуванням здобутої вищої освіти та відповідно до суспільних потреб;

11) запровадження механізмів стимулювання підприємств, установ, організацій усіх форм власності до надання першого робочого місця випускникам вищих навчальних закладів.

4. Держава сприяє розвитку вищих навчальних закладів як центрів незалежної думки.

Стаття 4. Право на вищу освіту

1. Кожен має право на вищу освіту.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за кошти державного або місцевого бюджету.

Громадяни України вільні у виборі вищого навчального закладу, форми здобуття вищої освіти і спеціальності.

Право на вищу освіту гарантується незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття вищої освіти, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України.

Не вважається дискримінацією права на здобуття вищої освіти встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття вищої освіти, зумовленими особливостями отримання кваліфікації.

Для реалізації права на вищу освіту особами з особливими освітніми потребами вищі навчальні заклади створюють їм необхідні умови для здобуття якісної вищої освіти.

Для реалізації права на вищу освіту особами, які потребують соціальної підтримки відповідно до законодавства, здійснюється повне або часткове фінансове забезпечення їх утримання у період здобуття ними вищої освіти за кожним освітнім рівнем.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту за другою спеціальністю у державних та комунальних вищих навчальних закладах, якщо за станом здоров'я вони втратили можливість виконувати службові чи посадові обов'язки за отриманою раніше кваліфікацією, що підтверджується висновками медико-соціальної експертної комісії, та в інших випадках, передбачених законом.

2. Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, особи, яким надано статус біженця в Україні, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту, та особи, яким надано статус закордонного українця, і які перебувають в Україні на законних підставах, мають право на здобуття вищої освіти нарівні з громадянами України. Здобуття вищої освіти зазначеними категоріями осіб за кошти державного бюджету здійснюється в межах квот, визначених Кабінетом Міністрів України.

Інші іноземці та особи без громадянства можуть здобувати вищу освіту за кошти фізичних (юридичних) осіб, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, законодавством або угодами між вищими навчальними закладами про міжнародну академічну мобільність.

Усі особи, які здобувають вищу освіту у вищих навчальних закладах, мають рівні права та обов'язки.

Розділ II РІВНІ, СТУПЕНІ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 5. Рівні та ступені вищої освіти

1. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;

перший (бакалаврський) рівень;

другий (магістерський) рівень;

третій (освітньо-науковий) рівень;

науковий рівень.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

1) молодший бакалавр;

2) бакалавр;

3) магістр;

4) доктор філософії;

5) доктор наук.

3. Молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

4. Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра визначається вищим навчальним закладом.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

5. Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Ступінь магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми, обсяг якої становить 300-360 кредитів ЄКТС.

6. Доктор філософії - це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність. Наукові установи можуть також здійснювати підготовку докторів філософії за освітньо-науковою програмою, узгодженою з вищим навчальним закладом. У такому разі наукова складова такої програми здійснюється у науковій установі, а освітня складова - у вищому навчальному закладі.

7. Доктор наук - це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, прове-

ЗАКІНЧЕННЯ НА 10–19 СТОР.

ПОЧАТОК НА 9-Й СТОР.

дення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 6. Атестація здобувачів вищої освіти

1. Атестація - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дисертації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

2. Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою вищого навчального закладу.

Вищий навчальний заклад на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

Атестація осіб, які здобувають ступінь магістра, може здійснюватися у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями та в порядку, визначеними Кабінетом Міністрів України.

3. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

4. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора наук, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та дисертації (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях) осіб, які здобувають ступінь доктора наук, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до законодавства.

6. До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

Стаття 7. Документи про вищу освіту (наукові ступені)

1. Документ про вищу освіту (науковий ступінь) видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню (наукову) програму та пройшла атестацію.

2. Встановлюються такі види документів про вищу освіту (наукові ступені) за відповідними ступенями:

диплом молодшого бакалавра;
диплом бакалавра;
диплом магістра;
диплом доктора філософії;
диплом доктора наук.

3. У дипломі молодшого бакалавра, бакалавра, магістра зазначаються назва вищого навчального закладу, що видав цей документ (у разі здобуття вищої освіти у відокремленому підрозділі вищого навчального закладу - також назва такого підрозділу), а також кваліфікація, що складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію, та в певних випадках - професійну кваліфікацію.

4. У дипломі доктора філософії, доктора наук зазначаються назва вищого навчального закладу (наукової установи), в якому здійснювалася підготовка, назва вищого навчального закладу (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено наукові досягнення, а також назва кваліфікації, що складається з інформації про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань та/або спеціальність.

У назві кваліфікації зазначаються ступінь доктора філософії та галузь знань (доктор філософії в галузі біології тощо). У разі якщо дисертаційне дослідження виконано в суміжних галузях знань, ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються у провідній галузі із зазначенням міжгалузевого характеру роботи.

5. Невід'ємною частиною диплома бакалавра, магістра, доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

Невід'ємною частиною диплома молодшого бакалавра є додаток до диплома.

6. Документ про вищу освіту державного зразка видається вищим навчальним закладом тільки за акредитованою освітньою програмою. За неакредитованою освітньою програмою вищі навчальні заклади виготовляють і видають власні документи про вищу освіту у порядку та за зразком, що визначені вченою радою вищого навчального закладу.

7. Документи про вищу освіту державного зразка для осіб, які навчаються за державним замовленням, виготовляються вищими навчальними закладами та видаються за рахунок коштів державного бюджету, а для осіб, які навчаються за кошти фізичних або юридичних осіб, вартість документів про вищу освіту включається у вартість навчання. Гранична вартість документів про вищу освіту державного зразка та перелік інформації, яка повинна міститися у документі про вищу освіту, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

8. У разі здобуття особою вищої освіти за узгодженими між вищими навчальними закладами, у тому числі іноземними, освітніми програмами вищі навчальні заклади мають право виготовляти та видавати спільні дипломи за зразком, визначеним спільним рішенням учених рад таких вищих навчальних закладів.

9. У разі здобуття особою вищої освіти одночасно за двома спеціальностями (спеціалізаціями) вищий навчальний заклад має право виготовляти та видавати подвійний диплом за зразком, визначеним вченою радою вищого навчального закладу.

10. Інформація про видані дипломи вноситься вищими навчальними закладами, крім вищих військових навчальних закладів, до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Стаття 8. Єдина державна електронна база з питань освіти

1. У сфері вищої освіти Єдина державна електронна база з питань освіти включає Реєстр вищих навчальних закладів, Реєстр документів про вищу освіту та Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання.

2. Реєстр вищих навчальних закладів містить відомості про кожен вищий навчальний заклад, видані йому ліцензії та сертифікати про акредитацію. Відомості Реєстру вищих навчальних закладів є відкритими.

3. Реєстр документів про вищу освіту містить відомості про:

1) документи державного зразка, видані вищими навчальними закладами (науковими установами) України, крім інформації про випускників вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів;

2) власні документи про вищу освіту, видані вищими навчальними закладами України;

3) документи, видані іноземними вищими навчальними закладами, визнані центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

4) документи, видані іноземними вищими навчальними закладами, визнані вищим навчальним закладом України.

Фізичні та юридичні особи мають доступ до Реєстру документів про вищу освіту в обсязі, достатньому для перевірки достовірності документа про вищу освіту.

4. Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання містить відомості про сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання. Ці відомості є доступними для перевірки їх достовірності під час прийому до вищих навчальних закладів.

5. Розпорядником Єдиної державної електронної бази з питань освіти є центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Особа має повний доступ до всіх відомостей про себе, внесених до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

7. Безоплатний і вільний доступ осіб до інформації, що міститься в Єдиній державній електронній базі з питань освіти, здійснюється через офіційний веб-сайт центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

8. Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти розробляється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ III СТАНДАРТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 9. Стандарти освітньої діяльності

1. Стандарт освітньої діяльності - це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу і наукової установи.

2. Стандарти освітньої діяльності розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами та є обов'язковими до виконання всіма вищими навчальними закладами незалежно від форми власності та підпорядкування, а також науковими установами, що забезпечують підготовку докторів філософії та докторів наук.

3. Стандарти освітньої діяльності розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 10. Стандарти вищої освіти

1. Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

2. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ).

3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

2) перелік компетентностей випускника;

3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;

4) форми атестації здобувачів вищої освіти;

5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

6) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

4. Вищий навчальний заклад на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу.

5. Вищий навчальний заклад у межах ліцензованої спеціальності може запроваджувати спеціалізації, перелік яких визначається вищим навчальним закладом.

6. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Розділ IV УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 11. Система вищої освіти

1. Систему вищої освіти становлять:

1) вищі навчальні заклади всіх форм власності;

2) рівні та ступені (кваліфікації) вищої освіти;

3) галузі знань і спеціальності;

4) освітні та наукові програми;

5) стандарти освітньої діяльності та стандарти вищої освіти;

6) органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти;

7) учасники освітнього процесу.

Стаття 12. Управління у сфері вищої освіти

1. Управління у сфері вищої освіти у межах своїх повноважень здійснюється:

1) Кабінетом Міністрів України;

2) центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

3) галузевими державними органами, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади;

4) органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади;

5) Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук;

6) засновниками вищих навчальних закладів;

7) органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки;

8) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

2. Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади:

1) забезпечує реалізацію державної політики у сфері вищої освіти;

2) організовує розроблення, затверджує та забезпечує виконання загальнодержавних програм розвитку сфери вищої освіти;

3) забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для розвитку вищої освіти;

4) видає у межах своїх повноважень нормативно-правові акти з питань вищої освіти;

5) безпосередньо або через уповноважений ним орган здійснює права засновника, передбачені цим та іншими законами України, стосовно вищих навчальних закладів державної форми власності;

6) створює дієві механізми реалізації передбачених цим Законом прав вищих навчальних закладів, наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах;

7) забезпечує широку участь незалежних експертів і представників громадськості, роботодавців та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, у підготовці та прийнятті проектів нормативно-правових актів та інших рішень, що стосуються регулювання взаємодії складових системи вищої освіти та її функціонування в цілому;

8) встановлює особливі умови підготовки фахівців за пріоритетними високотехнологічними напрямами відповідно до державних цільових програм;

9) забезпечує здійснення контролю за дотриманням законодавства про вищу освіту.

Стаття 13. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади

1. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:

1) розробляє стратегію та програми розвитку вищої освіти і подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;

2) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, підготовки фахівців з вищою освітою;

3) систематично відстежує та аналізує потреби вітчизняного ринку праці, вносить пропозиції щодо обсягів і напрямів державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою;

4) провадить аналітично-прогностичну діяльність у сфері вищої освіти, визначає тенденції її розвитку, вплив демографічної, етнічної, соціально-економічної ситуації, інфраструктури виробничої та невиробничої сфери, формує стратегічні напрями розвитку вищої освіти з урахуванням науково-технічного прогресу та інших факторів, узагальнює світовий і вітчизняний досвід розвитку вищої освіти;

5) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до його компетенції;

6) забезпечує функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти;

7) формує перелік галузей знань і перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, зокрема за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;

8) затверджує форми документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка;

9) видає ліцензії на освітню діяльність на підставі позитивного експертного висновку Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також переоформляє та анулює їх;

10) формує пропозиції і розміщує державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою у порядку, встановленому законодавством;

11) сприяє працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів;

12) затверджує перелік спеціальностей, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей вступників;

13) за дорученням і в межах, встановлених Кабінетом Міністрів України, реалізує права і обов'язки уповноваженого органу стосовно заснованих державою вищих навчальних закладів;

14) встановлює порядок атестації педагогічних працівників вищих навчальних закладів для присвоєння їм кваліфікаційних категорій і педагогічних звань у порядку, встановленому законодавством;

15) утворює атестаційну колегію, яка на принципах прозорості та відкритості затверджує рішення вчених рад вищих навчальних закладів (наукових установ) про присвоєння науковим і науково-педагогічним працівникам вчених звань старшого дослідника, доцента та професора, організовує її роботу, розглядає питання про позбавлення зазначених звань, оформлює та видає відповідні атестати, а також розглядає апеляції на рішення атестаційної колегії;

16) розробляє та затверджує стандарти вищої освіти та стандарти освітньої діяльності за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті;

17) затверджує за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти порядок визнання здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів вищої освіти та наукових ступенів і проводить процедуру їх визнання, крім випадків, передбачених цим Законом;

18) за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти схвалює порядок присудження наукових ступенів спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ) та подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;

19) встановлює порядок присвоєння вищими навчальними закладами та науковими установами вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, а також порядок позбавлення вчених звань;

20) видає нормативно-правові акти з питань вищої освіти у випадках, передбачених цим Законом;

21) за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти затверджує положення про акредитацію освітніх програм;

22) розробляє порядок проведення ліцензійної експертизи та подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;

23) розробляє положення про порядок реалізації права на академічну мобільність та подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;

24) визначає нормативи матеріально-технічного і фінансового забезпечення вищих навчальних закладів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

25) здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

2. Державні органи, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади:

1) беруть участь у реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, професійної підготовки фахівців, у ліцензуванні освітньої діяльності, що провадиться вищими навчальними закладами;

2) формують пропозиції і розміщують державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою у порядку, встановленому законодавством;

3) беруть участь у визначенні нормативів матеріально-технічного і фінансового забезпечення вищих навчальних закладів;

4) здійснюють розподіл випускників вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління, для подальшого проходження служби (для вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання)) та працевлаштування в заклади охорони здоров'я (для вищих медичних навчальних закладів) у межах державного замовлення;

5) аналізують якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління;

6) безпосередньо або через уповноважений ними орган реалізують права та обов'язки засновника, передбачені цим та іншими законами України, стосовно вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління;

7) здійснюють інші повноваження відповідно до законодавства.

3. Управління вищим духовним навчальним закладом здійснюється з урахуванням особливостей його діяльності відповідно до законодавства.

4. Державні органи, до сфери управління яких належать вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання), військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів, мають право своїми актами встановлювати особливі вимоги до:

1) управління відповідним вищим військовим навчальним закладом

(вищим навчальним закладом із специфічними умовами навчання), військовим навчальним підрозділом вищого навчального закладу;

2) діяльності та повноважень вченої ради;

3) кандидатів на посади керівників відповідних вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання), їх структурних підрозділів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів та порядку їх призначення;

4) практичної підготовки осіб, які навчаються у відповідних вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання) чи військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів;

5) порядку заміщення вакантних посад командування і науково-педагогічних працівників;

6) реалізації прав і обов'язків наукових і науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання) чи військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів;

7) порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання) чи військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів;

8) підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі відповідних вищих навчальних закладів.

Акти, передбачені у пунктах 6 і 7 цієї частини, затверджуються за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. Акти центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими до виконання державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, а також вищими навчальними закладами незалежно від форми власності.

Листи, інструкції, методичні рекомендації, інші документи органів виконавчої влади, крім наказів, зареєстрованих Міністерством юстиції України, та документів, що регулюють внутрішню діяльність органу, не є нормативно-правовими актами і не можуть встановлювати правові норми.

У випадках, коли прийняття рішення центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки відповідно до цього Закону вимагає погодження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки має право самостійно приймати рішення, якщо Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти не виконало свої повноваження у строки, визначені законодавством.

6. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки утворює Науково-методичну раду, яка за участю Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти розробляє методологію, методичні рекомендації щодо розроблення стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти, а також науково-методичні комісії, що розробляють стандарти освітньої діяльності та стандарти вищої освіти.

Склад Науково-методичної ради та науково-методичних комісій формується з представників держави, роботодавців та їх об'єднань, вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та галузевих національних академій наук, професійних асоціацій, міжнародних експертів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань або досвід фахової роботи в галузі не менше 10 років. До складу Науково-методичної ради та науково-методичних комісій не можуть входити керівники і заступники керівників вищих навчальних закладів (наукових установ), а також більше одного представника від одного навчального закладу (наукової установи).

Члени Науково-методичної ради та науково-методичних комісій не можуть входити до складу галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 14. Повноваження органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади

1. Органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, у межах своїх повноважень:

1) забезпечують виконання державних програм у сфері вищої освіти;

2) вивчають потребу у фахівцях з вищою освітою на місцях і вносять центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, та центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки пропозиції щодо обсягу державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою та підвищення їх кваліфікації, узгоджені з державними органами, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади;

3) подають центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки пропозиції щодо формування мережі вищих навчальних закладів;

4) безпосередньо або через уповноважений ними орган реалізують права і обов'язки засновника, передбачені цим та іншими законами України, стосовно вищих навчальних закладів України, що належать до сфери їх управління;

5) сприяють працевлаштуванню і соціальному захисту випускників вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління;

6) залучають підприємства, установи, організації (за згодою) до розв'язання проблем розвитку системи вищої освіти.

Стаття 15. Повноваження засновника (засновників) вищого навчального закладу

1. Повноваження засновника (засновників) щодо управління вищим навчальним закладом визначаються цим та іншими законами України, а також статутом вищого навчального закладу.

2. Засновник (засновники) вищого навчального закладу або уповноважений ним (ними) орган:

1) затверджує статут вищого навчального закладу та за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу вносить до нього зміни або затверджує нову редакцію;

2) укладає в місячний строк контракт з керівником вищого навчального закладу, обраним за конкурсом у порядку, встановленому цим Законом;

3) за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу достроково розриває контракт із керівником вищого навчального закладу з підстав, визначених законодавством про працю, чи за порушення статуту вищого навчального закладу та умов контракту;

4) здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю вищого навчального закладу;

5) здійснює контроль за дотриманням статуту вищого навчального закладу;

6) здійснює інші повноваження, передбачені законом і статутом вищого навчального закладу.

3. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган може (можуть) делегувати окремі свої повноваження керівникові або іншому органу управління вищого навчального закладу.

Розділ V
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти

1. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із:

1) системи забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);

2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;

3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

2. Система забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;

2) забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості;

3) забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;

4) налагодження доступного і зрозумілого звітування;

5) проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями;

6) інших процедур і заходів.

4. Система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) забезпечення наявності та ефективності процесів і процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;

2) забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;

3) забезпечення незалежності у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;

4) підзвітність;

5) інших процедур і заходів.

Стаття 17. Статус Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим цим Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти.

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є юридичною особою, яка діє згідно з цим Законом і статутом, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти:

1) формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм і подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

2) аналізує якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів;

3) проводить ліцензійну експертизу, готує експертний висновок щодо можливості видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності;

4) формує за поданням вищих навчальних закладів (наукових установ) пропозиції, у тому числі з метою запровадження міждисциплінарної підготовки, щодо переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на відповідних рівнях вищої освіти, і подає його центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

5) формує єдину базу даних запроваджених вищими навчальними закладами спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на кожному рівні вищої освіти;

6) проводить акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

7) формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, вищих навчальних закладів України, за якими можуть визначатися рейтинги вищих навчальних закладів України;

8) розробляє вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, розробляє порядок їх присудження спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ) та подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

9) розробляє положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад та подає його на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, акредитує спеціалізовані вчені ради та контролює їх діяльність;

10) акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;

11) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, звіт про власну діяльність, формує пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направляє зазначені документи Верховній Раді України, Президентові України, Кабінетові Міністрів України та вищим навчальним закладам для їх обговорення та належного реагування.

Стаття 19. Склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти складається з двадцяти п'яти членів і формується на таких засадах:

1) два члени делегуються Національною академією наук України та по одному - від кожної національної галузевої академії наук;

2) тринадцять членів обираються з'їздами з числа представників вищих навчальних закладів України державної, комунальної та приватної форми власності, у тому числі дев'ять членів - від державних вищих навчальних закладів, один член - від комунальних вищих навчальних закладів, три члени - від приватних вищих навчальних закладів;

3) три члени обираються спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців;

4) два члени обираються з'їздом представників органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів з числа осіб, які здобувають вищу освіту.

Суб'єкт, який обрав (делегував) свого представника до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, має право відкликати його достроково.

Повноваження члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти припиняються у разі:

закінчення строку, на який його обрано;

подання ним особистої заяви про складення повноважень;

набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

припинення ним громадянства України;

визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

смерті;

у випадках, передбачених законом.

2. Строк повноважень членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти становить три роки. Одна і та сама особа не може бути членом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти більше двох строків. До складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не можуть входити керівники і заступники керівників Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, вищих навчальних закладів, наукових установ, засновники приватних вищих навчальних закладів.

3. Голова та заступники голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти обираються строком на три роки.

Голова та заступники голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти призначаються на посади і звільняються з посад Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та працюють на постійній основі.

4. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти запрошує до участі у своїй діяльності міжнародних експертів - професорів провідних іноземних вищих навчальних закладів та/або експертів інституцій, які забезпечують якість вищої освіти в інших країнах.

5. У складі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворюються Комітет з питань етики, Апеляційний комітет, а також інші комітети, що формуються з числа членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Комітет з питань етики розглядає питання академічного плагіату і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Апеляційний комітет розглядає звернення, заяви і скарги щодо діяльності та рішень спеціалізованих вчених рад і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 20. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Засідання Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є правомочним, якщо в ньому беруть участь не менше двох третин його членів. Рішення з усіх питань приймаються більшістю від складу Національного агентства з якості вищої освіти.

У разі виникнення у члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти конфлікту інтересів він зобов'язаний утриматися від голосування.

2. Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти виконують покладені на них функції на підставі укладених з ними цивільно-правових договорів.

Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти діють на засадах відкритості та прозорості. Інформація про діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (рішення, протоколи засідань тощо) оприлюднюється на офіційному веб-сайті.

3. Організаційне, фінансово-господарське, матеріально-технічне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти здійснює секретаріат. Положення про секретаріат, його структура і штатний розпис затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та члени галузевих експертних рад на час виконання обов'язків, покладених на них цим Законом, можуть бути звільнені (повністю або частково) від виконання професійних обов'язків за основним місцем роботи із збереженням заробітної плати.

5. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти може залучати до проведення процедури акредитації освітньої програми акредитовані ним незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

6. Педагогічним, науково-педагогічним і науковим працівникам, які працюють на постійній основі в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, час роботи у цьому агентстві зараховується відповідно до педагогічного, науково-педагогічного або наукового стажу відповідно до законодавства.

7. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти співпрацює з національними та міжнародними інституціями у сфері вищої освіти, зокрема з тими, основним напрямом діяльності яких є забезпечення якості вищої освіти та акредитація.

Стаття 21. Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формуються у складі від 9 до 15 членів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань або досвід фахової роботи в галузі не менше п'яти років, крім представників органів студентського самоврядування. До складу галузевих експертних рад можуть входити представники держави, роботодавців, їх організацій та об'єднань, професійних асоціацій, вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, представників органів студентського самоврядування, міжнародних експертів.

Члени галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не можуть входити до складу Науково-методичної ради та науково-методичних комісій центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Порядок висунення кандидатур і обрання членів галузевих експертних рад та положення про них затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

З метою забезпечення виконання покладених на галузеві експертні ради функцій з їх членами можуть укладатися цивільно-правові договори.

3. Рішення з усіх питань приймаються більшістю від повного складу галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 22. Фінансування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є неприбутковою організацією.

2. Джерелами фінансування діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є:

1) кошти державного бюджету;

2) кошти, отримані як оплата робіт з акредитації та проведення ліцензійних експертиз, а також кошти, отримані за надання інших послуг, пов'язаних із забезпеченням якості вищої освіти, у розмірах, що визначаються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

3) гранти з метою підвищення якості вищої освіти в Україні, у тому числі надані для вдосконалення системи оцінювання якості вищої освіти;

4) інші джерела, не заборонені законодавством.

3. Обсяг асигнувань з державного бюджету на утримання Національного агентства із забезпечення якості вищої світи, у тому числі розмір видатків на оплату праці його працівників, щороку встановлюється Верховною Радою України окремим рядком під час затвердження Державного бюджету України.

Стаття 23. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти

1. Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти - це недержавна організація (установа, агенція, бюро тощо), акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, що здійснює оцінювання освітньої програми, результатів навчання та/або вищих навчальних закладів (їхніх структурних підрозділів) з метою вироблення рекомендацій і надання допомоги вищим навчальним закладам в організації системи забезпечення якості вищої освіти

ЗАКІНЧЕННЯ НА 12–19-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 9–11-Й СТОР.

та внесення пропозицій Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти щодо акредитації освітньої програми.

2. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть співпрацювати з Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти, зокрема, з метою запровадження європейських стандартів і рекомендацій щодо підвищення якості вищої освіти в Україні.

3. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть видавати вищим навчальним закладам власні сертифікати про оцінку освітньої програми та/або систем забезпечення якості вищої освіти.

4. Участь вищого навчального закладу у проведенні процедури оцінювання освітньої програми незалежною установою оцінювання та забезпечення якості вищої освіти є добровільною.

Стаття 24. Ліцензування освітньої діяльності

1. Освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться вищими навчальними закладами, науковими установами (для підготовки фахівців ступеня доктора філософії) на підставі ліцензій, які видаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України згідно з цим Законом.

2. Для отримання експертного висновку про можливість видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності заявник подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність заявника стандарту освітньої діяльності за відповідною спеціальністю. Наукові установи Національної академії наук України та національних галузевих академій наук можуть подавати заяви та документи для отримання експертного висновку на основі відповідного рішення їх президій. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти у двомісячний строк з дня надходження заяви та документів проводить ліцензійну експертизу та видає заявникові експертний висновок.

3. Для отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності заявник подає центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки письмову заяву та експертний висновок Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. На підставі отриманих документів центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки протягом 10 робочих днів видає відповідному вищому навчальному закладу ліцензію на провадження освітньої діяльності або відмовляє у її видачі. Рішення про відмову у видачі ліцензії повинно бути обґрунтованим і містити посилання на конкретні положення стандарту освітньої діяльності, яким не відповідає заявник.

У разі невидачі заявнику у визначений законом строк ліцензії на провадження освітньої діяльності або неприйняття рішення про відмову в її видачі заявник має право провадити відповідну освітню діяльність без одержання ліцензії через 10 робочих днів після закінчення строку, встановленого для видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності або прийняття рішення про відмову в її видачі, на підставі експертного висновку Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4. Ліцензії видаються окремо за кожною спеціальністю строком на 10 років і можуть бути анульовані лише з підстав, передбачених цим Законом. Інформація про видачу та анулювання ліцензії вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

5. У ліцензії зазначаються:

1) повне найменування та місцезнаходження вищого навчального закладу, відокремлених підрозділів, що провадять освітню діяльність за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти;

2) ліцензований обсяг - максимальна кількість осіб, яким вищий навчальний заклад може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за певною спеціальністю і рівнем вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

6. Форма ліцензії на провадження освітньої діяльності, порядок її оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

7. Підставами для переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності є:

1) зміна найменування чи місцезнаходження вищого навчального закладу;

2) реорганізація юридичних осіб, що мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, шляхом злиття або приєднання однієї юридичної особи до іншої;

3) наявність на момент закінчення строку дії ліцензії акредитаційного сертифіката за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти;

4) реорганізація або зміна найменування структурного підрозділу вищого навчального закладу, який провадить освітню діяльність за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти і зазначений у ліцензії вищого навчального закладу.

8. Переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності здійснюється без проведення процедури ліцензування. У разі реорганізації юридичних осіб, що мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, шляхом злиття або приєднання переоформлення ліцензії здійснюється на основі ліцензій цих юридичних осіб.

9. У разі втрати чи пошкодження ліцензії вищий навчальний заклад має право звернутися із заявою про видачу дубліката ліцензії. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки зобов'язаний протягом двох тижнів з дати надходження такої заяви видати вищому навчальному закладу дублікат ліцензії замість втраченої чи пошкодженої.

10. Ліцензія на провадження освітньої діяльності вищого навчального закладу може бути анульована лише у разі:

1) подання вищим навчальним закладом заяви про припинення освітньої діяльності;

2) виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих для ліцензування;

3) невиконання вищим навчальним закладом протягом одного року розпорядження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів, про усунення порушення стандарту освітньої діяльності.

Рішення про анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності приймає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Під час розгляду питання про анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності заслуховується інформація представника відповідного вищого навчального закладу.

Рішення про анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності не може бути прийнято стосовно вищого навчального закладу, який має чинний сертифікат про акредитацію освітньої програми за відповідною спеціальністю.

11. У разі анулювання ліцензії вищий навчальний заклад втрачає право провадити освітню діяльність за відповідною спеціальністю.

12. Вищі духовні навчальні заклади, які бажають вносити інформацію про видані ними власні дипломи про вищу освіту до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, повинні пройти процедуру ліцензування освітньої діяльності. Вищі духовні навчальні заклади, які бажають видавати дипломи державного зразка, повинні пройти процедуру акредитації освітньої програми.

Стаття 25. Акредитація освітньої програми

1. Вищий навчальний заклад, який бажає акредитувати освітню програму, подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю.

2. Протягом двох місяців з дня подання заяви Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти за результатами акредитаційної експертизи приймає рішення про акредитацію чи відмову в акредитації відповідної освітньої програми. Рішення щодо акредитації освітньої програми приймається на підставі експертного висновку відповідної галузевої експертної ради, який представляє голова цієї експертної ради.

3. Протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про акредитацію освітньої програми Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти видає вищому навчальному закладу відповідний сертифікат.

4. У сертифікаті про акредитацію зазначаються:

1) найменування та адреса вищого навчального закладу;

2) спеціальність і рівень вищої освіти, за якими акредитована освітня програма;

3) дата видачі сертифіката.

5. Сертифікат про акредитацію вперше видається за кожною акредитованою освітньою програмою строком на п'ять років, а при другій та наступних акредитаціях - строком на 10 років. Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

6. Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Підставами для переоформлення сертифіката про акредитацію є:

1) зміна найменування чи місцезнаходження вищого навчального закладу;

2) реорганізація юридичних осіб, що мають сертифікати про акредитацію, шляхом злиття або приєднання однієї юридичної особи до іншої;

3) ліквідація або реорганізація, а також зміна найменування (місцезнаходження) структурного підрозділу вищого навчального закладу, що провадить освітню діяльність за відповідною спеціальністю (галуззю) та рівнем вищої освіти.

7. Сертифікат підтверджує відповідність освітньої програми вищого навчального закладу за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти стандарту вищої освіти і дає право на видачу диплома державного зразка за цією спеціальністю.

Розділ VI
ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Стаття 26. Основні завдання вищого навчального закладу

1. Основними завданнями вищого навчального закладу є:

1) провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;

2) для університетів, академій, інститутів - провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;

3) участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу;

4) формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах;

5) забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

6) створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;

7) збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;

8) поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян;

9) налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури;

10) вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці.

Стаття 27. Правовий статус вищого навчального закладу

1. Вищий навчальний заклад утворюється у формі державної, комунальної, приватної установи і працює на засадах неприбутковості.

2. Юридична особа (крім наукової установи) набуває статусу вищого навчального закладу з моменту отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності.

3. Вищий навчальний заклад може бути засновником (співзасновником) інших юридичних осіб, які провадять свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої, інноваційної діяльності вищого навчального закладу та/або забезпечують виконання його статутних завдань.

4. Вищі навчальні заклади державної, комунальної та приватної форми власності мають рівні права у провадженні освітньої, наукової та інших видів діяльності.

5. Вищі навчальні заклади можуть провадити освітню діяльність спільно з іноземними навчальними закладами за узгодженими освітніми програмами.

6. Вищі навчальні заклади можуть утворювати навчальні, навчально-наукові та навчально-науково-виробничі комплекси, наукові парки та входити до складу консорціуму. Всі учасники комплексу, консорціуму зберігають статус юридичної особи і фінансову самостійність.

7. Вищий навчальний заклад діє на підставі власного статуту.

Статут вищого навчального закладу повинен містити:

1) повне найменування із зазначенням типу вищого навчального закладу, його правосуб'єктність, місцезнаходження, дату прийняття рішення про його утворення;

2) концепцію освітньої діяльності вищого навчального закладу;

3) права та обов'язки засновника (засновників);

4) обсяг основних засобів (розмір статутного капіталу), наданих засновником (засновниками);

5) повноваження органів управління вищого навчального закладу;

6) права та обов'язки керівника вищого навчального закладу;

7) порядок обрання представників до органів громадського самоврядування;

8) підстави дострокового розірвання контракту з керівником вищого навчального закладу та керівником навчально-наукового інституту (факультету);

9) джерела надходження і порядок використання коштів та майна вищого навчального закладу;

10) порядок звітності та контролю за провадженням фінансово-господарської діяльності;

11) порядок внесення змін до статуту вищого навчального закладу;

12) порядок реорганізації та ліквідації вищого навчального закладу.

Статут вищого навчального закладу може містити інші положення, що стосуються особливостей утворення і діяльності вищого навчального закладу.

Статут вищого навчального закладу не повинен суперечити законодавству.

Стаття 28. Типи вищих навчальних закладів

1. В Україні діють вищі навчальні заклади таких типів:

1) університет - багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) вищий навчальний заклад, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

2) академія, інститут - галузевий (профільний, технологічний, технічний, педагогічний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) вищий навчальний заклад, що провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на першому і другому рівнях за однією чи кількома галузями знань, може здійснювати підготовку на третьому і вищому науковому рівнях вищої освіти за певними спеціальностями, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

3) коледж - галузевий вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступенів молодшого бакалавра та/або бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження. Коледж також має право здійснювати підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Відомості про коледж, який є структурним підрозділом університету, академії чи інституту, включаються до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Стаття 29. Національний вищий навчальний заклад

1. Університету, академії, інституту незалежно від форми власності відповідно до законодавства може бути надано статус національного.

2. Надання вищому навчальному закладу статусу національного здійснюється за пропозицією Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що подається в порядку та за критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Встановлення відповідності діяльності національного вищого навчального закладу визначеним критеріям для підтвердження чи позбавлення його такого статусу здійснюється раз на сім років Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Національний вищий навчальний заклад має право:

1) отримувати відповідно до законодавства на пріоритетних засадах передбачені державним бюджетом кошти для провадження наукової і науково-технічної діяльності, проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, виконання наукових програм, проектів державного значення в обсязі не менш як 10 відсотків коштів державного бюджету, що виділяються на його утримання;

2) визначати норми часу навчальної та іншої роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників;

3) здійснювати перерозподіл:

нормативів чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного працівника за спеціальностями однієї галузі знань з урахуванням результатів наукової діяльності працівників;

державного замовлення між спеціальностями в межах галузі знань в обсязі не більш як 5 відсотків загального обсягу державного замовлення національного вищого навчального закладу з обов'язковим інформуванням центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить вищий навчальний заклад;

ліцензованого обсягу прийому за спеціальностями у межах відповідної галузі знань;

4) здійснювати підготовку фахівців з вищою освітою за власними експериментальними освітніми програмами та навчальними планами;

5) отримувати на пріоритетних засадах фінансування для придбання наукового і навчального обладнання, комп'ютерних програм тощо за рахунок державного бюджету;

6) використовувати у своєму найменуванні слово «національний»;

7) формувати на своїй базі інноваційні структури різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори, малі підприємства тощо) на засадах поєднання інтересів високотехнологічних компаній, науки, освіти, бізнесу та держави з метою виконання і впровадження інноваційних проектів.

4. Особливості управління національним вищим навчальним закладом, що сприяють розвитку і підвищенню якості його освітньої діяльності та конкурентоспроможності, залученню додаткових фінансових ресурсів, можуть визначатися його статутом.

Стаття 30. Дослідницький університет

1. Національному вищому навчальному закладу, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, може надаватися статус дослідницького університету.

2. Статус дослідницького університету надається Кабінетом Міністрів України на конкурсних засадах вищому навчальному закладу строком на сім років відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України Положення про дослідницький університет та критеріїв, що включають показники, приведені до кількості науково-педагогічних і наукових працівників вищого навчального закладу.

3. Надання вищому навчальному закладу статусу дослідницького здійснюється за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти у разі відповідності критеріям, встановленим Кабінетом Міністрів України. Встановлення відповідності діяльності дослідницького вищого навчального закладу визначеним критеріям для підтвердження чи позбавлення його такого статусу здійснюється раз на сім років Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. Критерії, за якими надається статус дослідницького університету, базуються на таких засадах:

1) розгалужена інфраструктура та матеріально-технічна база, що забезпечують провадження науково-освітньої діяльності на світовому рівні, зокрема визнані наукові школи, центри, лабораторії тощо;

2) міждисциплінарність освіти і науки, потужна фундаментальна складова наукових досліджень, якість яких підтверджена, зокрема, публікаціями у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях;

3) забезпечення високоякісної фахової підготовки докторів наук та здатність впроваджувати і комерціалізувати наукові результати, якість системи підготовки та підвищення кваліфікації наукових кадрів у вищому навчальному закладі;

4) рівень інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, зокрема кількість міжнародних проектів, створених об'єктів права інтелектуальної власності, спільних з підприємствами та іноземними вищими навчальними закладами наукових проектів, грантів тощо;

5) місце в національному, галузевих та/або міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів;

6) кількість публікацій за показниками визнаних міжнародних наукометричних баз та у міжнародних реферованих виданнях.

5. Дослідницький університет має право:

1) використовувати у своєму найменуванні слово «дослідницький»;

2) отримувати базове фінансування за окремою бюджетною програмою Державного бюджету України на провадження наукової діяльності в обсязі не менш як 25 відсотків коштів, що передбачаються на його утримання, для проведення наукових досліджень, підтримки та розвитку їх матеріально-технічної бази;

3) на конкурсних засадах формувати тематику фундаментальних та прикладних наукових досліджень, науково-технічних розробок і самостійно затверджувати річний тематичний план;

4) формувати на своїй базі інноваційні структури різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори, малі підприємства тощо) на засадах поєднання інтересів високотехнологічних компаній, науки, освіти, бізнесу та держави з метою виконання і впровадження інноваційних проектів;

5) приймати остаточне рішення щодо присвоєння вчених звань;

6) самостійно утворювати разові спеціалізовані вчені ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за участю не менше п'яти осіб з відповідним ступенем, двоє з яких працюють в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі);

7) встановлювати нормативи чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного та наукового працівника;

8) самостійно визначати статті та обсяги витрат власних надходжень;

9) у межах визначених в установленому порядку коштів загального фонду на оплату праці та в межах наявних у вищому навчальному закладі власних надходжень самостійно формувати і затверджувати штатний розпис науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників, у тому числі визначати штатні нормативи, найменування та чисельність посад працівників відповідно до структури вищого навчального закладу;

10) здійснювати інші права, передбачені законодавством.

Стаття 31. Утворення, реорганізація та ліквідація вищого навчального закладу

1. Рішення про утворення, реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, перетворення) чи ліквідацію вищого навчального закладу приймається:

1) для закладів державної форми власності - Кабінетом Міністрів України;

2) для закладів комунальної форми власності - відповідними органами місцевого самоврядування;

3) для закладів приватної форми власності - фізичними та/або юридичними особами відповідно до закону.

2. Реорганізація чи ліквідація вищого навчального закладу не повинна порушувати права та інтереси осіб, які навчаються у цьому вищому навчальному закладі. Обов'язок щодо вирішення всіх питань продовження безперервного здобуття вищої освіти такими особами покладається на засновника (засновників) вищого навчального закладу.

3. Утворення в Україні вищих навчальних закладів за участю іноземних фізичних та юридичних осіб, вищими навчальними закладами іноземних країн своїх структурних підрозділів на території України здійснюється за умови отримання дозволу центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки. Такі вищі навчальні заклади та їхні структурні підрозділи діють на території України виключно за умови отримання ліцензії на відповідну діяльність у порядку, встановленому цим Законом.

4. Вищі навчальні заклади України відповідно до законодавства іноземних держав можуть утворювати свої структурні підрозділи на території цих держав.

Стаття 32. Принципи діяльності, основні права та обов'язки вищого навчального закладу

1. Діяльність вищого навчального закладу провадиться на принципах:

1) автономії та самоврядування;

2) розмежування прав, повноважень і відповідальності засновника (засновників), державних органів та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належить вищий навчальний заклад, органів управління вищого навчального закладу та його структурних підрозділів;

3) поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;

4) незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів).

2. Вищі навчальні заклади мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право:

1) розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності;

2) самостійно визначати форми навчання та форми організації освітнього процесу;

3) обирати типи програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені Міжнародною стандартною класифікацією освіти;

4) приймати на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників;

5) формувати та затверджувати власний штатний розпис;

6) приймати остаточне рішення щодо визнання, у тому числі встановлення еквівалентності, здобутих в іноземних вищих навчальних закладах ступенів бакалавра, магістра, доктора філософії, доктора наук і вчених звань доцента, професора під час зарахування на навчання та/або на посаду наукового чи науково-педагогічного працівника;

7) запроваджувати рейтингове оцінювання освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу;

8) надавати додаткові освітні та інші послуги відповідно до законодавства;

9) самостійно розробляти та запроваджувати власні програми освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;

10) самостійно запроваджувати спеціалізації, визначати їх зміст і програми навчальних дисциплін;

11) присуджувати ступені вищої освіти здобувачам вищої освіти, які відповідно до законодавства успішно пройшли процедуру атестації після завершення навчання на відповідному рівні вищої освіти;

12) приймати остаточне рішення щодо присудження наукових ступенів акредитованими спеціалізованими вченими радами;

13) утворювати загальноосвітні навчальні заклади за погодженням з органами місцевого самоврядування;

14) утворювати, реорганізовувати та ліквідовувати свої структурні підрозділи;

15) провадити видавничу діяльність, зокрема видавати підручники, навчальні посібники і наукові праці, а також розвивати власну поліграфічну базу;

16) провадити на підставі відповідних договорів спільну діяльність з навчальними закладами, науковими установами та іншими юридичними особами;

17) розміщувати свої навчальні, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі підрозділи на підприємствах, в установах та організаціях;

18) брати участь у роботі міжнародних організацій;

19) запроваджувати власну символіку та атрибутику;

20) встановлювати власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу;

21) звертатися з ініціативою до органів, що здійснюють управління у сфері вищої освіти, про внесення змін до чинних або розроблення нових нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, а також брати участь у роботі над проектами;

22) провадити фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу;

23) розпоряджатися власними надходженнями (для вищих навчальних закладів державної і комунальної форми власності), зокрема від надання платних послуг;

24) відкривати поточні та депозитні рахунки в банках;

25) здійснювати інші права, що не суперечать законодавству.

3. Вищі навчальні заклади зобов'язані:

1) вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності;

2) мати внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

3) створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами;

4) оприлюднювати на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб інформацію про реалізацію своїх прав і виконання зобов'язань.

Стаття 33. Структура вищого навчального закладу

1. Структура вищого навчального закладу, статус і функції його структурних підрозділів визначаються статутом вищого навчального закладу та положеннями про відповідні структурні підрозділи.

2. Структурні підрозділи утворюються рішенням вченої ради вищого навчального закладу у порядку, визначеному цим Законом і статутом вищого навчального закладу.

3. Основними структурними підрозділами вищого навчального закладу є факультети, кафедри, бібліотека.

4. Факультет - це структурний підрозділ вищого навчального закладу, що об'єднує не менш як три кафедри та/або лабораторії, які в державних і комунальних вищих навчальних закладах у сукупності забезпечують підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти денної форми навчання (крім факультетів вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання), вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту, вищих навчальних закладів культури та мистецтва).

5. Кафедра - це базовий структурний підрозділ вищого навчального закладу державної (комунальної) форми власності (його філій, інститутів, факультетів), що провадить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузевою групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

6. Вищий навчальний заклад зобов'язаний мати у своєму складі бібліотеку, бібліотечний фонд якої має відповідати вимогам стандартів освітньої діяльності.

7. Структурними підрозділами вищого навчального закладу можуть бути:

1) навчально-науковий інститут - структурний підрозділ університету, академії, інституту, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і проводять наукові дослідження;

2) наукові, навчально-наукові, науково-дослідні, науково-виробничі та проектні інститути, навчально-науково-виробничі центри (сектори, частини, комплекси тощо), дослідні станції, конструкторські бюро, відділи аспірантури і докторантури, навчально-виробничі комбінати, експериментальні підприємства, клінічні бази закладів медичної освіти, університетські клініки та лікарні, юридичні клініки, полігони, наукові парки, технопарки, оперні студії, навчальні театри, філармонії, інші підрозділи, що забезпечують практичну підготовку фахівців певних спеціальностей та/або проводять наукові дослідження;

3) підготовчі відділення (підрозділи), підрозділи перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, інститути післядипломної освіти, лабораторії, навчально-методичні кабінети, комп'ютерні та інформаційні центри, навчально-виробничі та творчі майстерні, навчально-дослідні господарства, виробничі структури, видавництва, спортивні комплекси, заклади культурно-побутового призначення, центри студентського спорту;

4) спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ, який утворюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної вищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності;

5) інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законом.

8. Вищий навчальний заклад, що готує фахівців медичного та фармацевтичного профілів або здійснює їх післядипломну освіту, та академія, інститут післядипломної освіти, що здійснюють післядипломну освіту, спільно з центральними органами виконавчої влади, Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук, органами місцевого самоврядування можуть утворювати на базі наукових установ, закладів охорони здоров'я, у тому числі тих, що належать територіальним громадам або передані їм, клінічні бази закладів медичної освіти, університетські клініки та лікарні.

Клінічна база закладу медичної освіти, університетська клініка чи лікарня створюються з метою забезпечення освітнього процесу особам, які навчаються у вищому навчальному закладі, підвищення кваліфікації медичних працівників, проведення наукових досліджень, а також надання спеціалізованої медичної допомоги.

Порядок утворення і функціонування клінічних баз закладів медичної освіти, університетських клінік та університетських лікарень визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

9. Філія - це територіально відокремлений структурний підрозділ вищого навчального закладу, що утворюється з метою задоволення потреб регіонального ринку праці у відповідних фахівцях та наближення місця навчання здобувачів вищої освіти до їх місця проживання. Філія не є юридичною особою і діє на підставі затвердженого вищим навчальним закладом положення та відповідно до отриманої ліцензії на провадження освітньої діяльності.

Філію очолює керівник, який підпорядкований керівнику вищого навчального закладу і діє на підставі відповідного доручення.

Відомості про філію вищого навчального закладу вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

10. Університет, академія, інститут можуть мати у своєму складі військовий навчальний підрозділ (навчальний підрозділ із специфічними умовами навчання - військовий інститут, коледж, факультет, кафедра військової підготовки або відділення військової підготовки), який проводить за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів) для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу з метою задоволення потреб відповідно Міністерства внутрішніх справ України, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту. Військовий інститут як підрозділ вищого навчального закладу може мати у своєму складі факультети та військовий коледж.

Рішення про утворення та припинення діяльності військового навчального підрозділу вищого навчального закладу приймається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII
УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Стаття 34. Керівник вищого навчального закладу

1. Безпосереднє управління діяльністю вищого навчального закладу здійснює його керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо). Його права, обов'язки та відповідальність визначаються законодавством і статутом вищого навчального закладу.

2. Керівник є представником вищого навчального закладу у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених цим Законом і статутом вищого навчального закладу.

3. Керівник вищого навчального закладу в межах наданих йому повноважень:

1) організовує діяльність вищого навчального закладу;

2) вирішує питання фінансово-господарської діяльності вищого навчального закладу, затверджує його структуру і штатний розпис;

3) видає накази і розпорядження, дає обов'язкові для виконання всіма учасниками освітнього процесу і структурними підрозділами вищого навчального закладу доручення;

4) відповідає за результати діяльності вищого навчального закладу перед засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою);

5) є розпорядником майна і коштів;

6) забезпечує виконання фінансового плану (кошторису), укладає договори;

7) призначає на посаду та звільняє з посади працівників;

8) забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку;

9) визначає функціональні обов'язки працівників;

10) формує контингент осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;

11) відраховує з вищого навчального закладу та поновлює на навчання в ньому здобувачів вищої освіти за погодженням з органами студентського самоврядування та первинними профспілковими організаціями осіб, які навчаються (якщо дана особа є членом профспілки), з підстав, установлених цим Законом;

12) забезпечує організацію та здійснення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін;

13) контролює дотримання всіма підрозділами штатно-фінансової дисципліни;

14) здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників;

15) забезпечує створення умов для здійснення дієвого та відкритого громадського контролю за діяльністю вищого навчального закладу;

16) сприяє та створює умови для діяльності органів студентського самоврядування, організацій профспілок працівників вищого навчального закладу і студентів, громадських організацій, які діють у вищому навчальному закладі;

17) сприяє формуванню здорового способу життя у здобувачів вищої освіти, зміцненню спортивно-оздоровчої бази вищого начального закладу, створює належні умови для занять масовим спортом;

18) спільно з виборними органами первинних організацій профспілок працівників вищого навчального закладу і студентів подає для затвердження вищому колегіальному органу громадського самоврядування вищого навчального закладу правила внутрішнього розпорядку та колективний договір і після затвердження підписує їх;

19) здійснює інші передбачені статутом повноваження.

4. Керівник вищого навчального закладу відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна цього закладу.

5. Керівник вищого навчального закладу щороку звітує перед засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) та вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Керівник зобов'язаний оприлюднювати щорічний звіт про свою діяльність на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу.

6. Керівник вищого навчального закладу відповідно до статуту може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам і керівникам структурних підрозділів.

7. Особливості повноважень та обов'язків керівника вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання), військового навчального підрозділу вищого навчального закладу визначаються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належить цей вищий навчальний заклад, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу, за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

8. Після виходу на пенсію з посади керівника вищого навчального закладу особа, яка працювала на цій посаді не менш як 10 років підряд, може бути призначена радником керівника вищого навчального закладу на громадських засадах або за рахунок власних надходжень вищого навчального закладу в порядку, визначеному статутом вищого навчального закладу.

Стаття 35. Керівник факультету, навчально-наукового інституту, кафедри

1. Керівництво факультетом здійснює декан (начальник), керівництво навчально-науковим інститутом - директор (начальник), які не можуть перебувати на цих посадах більш як два строки.

2. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю факультету (навчально-наукового інституту).

3. Декан (начальник) факультету, директор (начальник) навчально-наукового інституту можуть делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам. Повноваження керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються положенням про факультет (навчально-науковий інститут), яке затверджується вченою радою вищого навчального закладу.

4. Декан (начальник) факультету, директор (начальник) навчально-наукового інституту видають розпорядження щодо діяльності відповідного факультету (навчально-наукового інституту), які є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу факультету (навчально-наукового інституту) і можуть бути скасовані керівником вищого навчального закладу, якщо вони суперечать законодавству, статуту вищого навчального закладу чи завдають шкоди інтересам вищого навчального закладу.

5. Керівництво військовим навчальним підрозділом вищого навчального закладу та факультетом (відділенням) вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання) здійснює начальник, який призначається на посаду за конкурсом. Порядок проведення конкурсу визначається нормативно-правовими актами державного органу, до сфери управління якого належить вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад із специфічними умовами навчання), військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу, за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Керівництво кафедрою здійснює завідувач (начальник) кафедри, який не може перебувати на посаді більш як два строки.

Керівник кафедри повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри. Керівник кафедри обирається за конкурсом таємним голосуванням вченою радою вищого навчального закладу строком на п'ять років з урахуванням пропозицій трудового колективу факультету (навчально-наукового інституту) та кафедри. Керівник вищого навчального закладу укладає з керівником кафедри контракт.

7. Керівник кафедри забезпечує організацію освітнього процесу, виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін, здійснює контроль за якістю викладання навчальних дисциплін, навчально-методичною та науковою діяльністю викладачів.

Стаття 36. Вчена рада

1. Вчена рада є колегіальним органом управління вищого навчального закладу, який утворюється строком на п'ять років, склад якого затверджується наказом керівника вищого навчального закладу протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.

2. Вчена рада вищого навчального закладу:

1) визначає стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності вищого навчального закладу;

2) розробляє і подає вищому колегіальному органу громадського самоврядування проект статуту вищого навчального закладу, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього;

3) ухвалює фінансовий план і річний фінансовий звіт вищого навчального закладу;

4) визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

5) ухвалює рішення про розміщення власних надходжень у територіальних органах центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або в банківських установах;

6) ухвалює за поданням керівника вищого навчального закладу рішення про утворення, реорганізацію та ліквідацію структурних підрозділів;

7) обирає за конкурсом таємним голосуванням на посади деканів, завідувачів (начальників) кафедр, професорів і доцентів, директора бібліотеки, керівників філій;

8) затверджує освітні програми та навчальні плани для кожного рівня вищої освіти та спеціальності;

9) ухвалює рішення з питань організації освітнього процесу, визначає строки навчання на відповідних рівнях;

10) затверджує зразок та порядок виготовлення власного документа про вищу освіту, положення про процедуру і підстави для його видачі випускникам, а також зразки, порядок виготовлення, процедуру і підстави для видачі випускникам спільних і подвійних дипломів;

11) ухвалює основні напрями проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;

12) оцінює науково-педагогічну діяльність структурних підрозділів;

13) присвоює вчені звання професора, доцента та старшого дослідника і подає відповідні рішення на затвердження до атестаційної колегії центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

14) приймає остаточні рішення про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також під час зарахування вступників на навчання;

15) має право вносити подання про відкликання керівника вищого навчального закладу з підстав, передбачених законодавством, статутом вищого навчального закладу, контрактом, яке розглядається вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу;

16) розглядає інші питання діяльності вищого навчального закладу відповідно до його статуту.

3. Вчену раду вищого навчального закладу очолює її голова, який обирається таємним голосуванням з числа членів вченої ради вищого навчального закладу, які мають науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання, на строк діяльності вченої ради. До складу вченої ради вищого навчального закладу входять за посадами керівник вищого навчального закладу, заступники керівника, керівники факультетів (навчально-наукових інститутів), учений секретар, директор бібліотеки, головний бухгалтер, керівники органів самоврядування та виборних органів первинних профспілкових організацій працівників вищого навчального закладу, а також виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів (начальників) кафедр, професорів, докторів філософії, докторів наук, виборні представники, які представляють інших працівників вищого навчального закладу і які працюють у ньому на постійній основі, виборні представники аспірантів, докторантів, слухачів, асистентів-

ЗАКІНЧЕННЯ НА 14–19-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 9—13-Й СТОР.

стажистів, інтернів, лікарів-резидентів, клінічних ординаторів, керівники виборних органів первинних профспілкових організацій студентів та аспірантів, керівники органів студентського самоврядування вищого навчального закладу відповідно до квот, визначених статутом вищого навчального закладу.

Вибори до складу вченої ради починаються за 30 календарних днів до закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.

4. За рішенням вченої ради до її складу можуть входити також представники організацій роботодавців. При цьому не менш як 75 відсотків складу вченої ради повинні становити наукові, науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа студентів (курсантів).

5. Виборні представники з числа працівників вищого навчального закладу обираються вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу за поданням структурних підрозділів, у яких вони працюють, а виборні представники з числа студентів (курсантів) обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

6. Рішення вченої ради вищого навчального закладу вводяться в дію рішеннями керівника вищого навчального закладу.

7. У вищому навчальному закладі можуть бути утворені вчені ради структурних підрозділів, повноваження яких визначаються вченою радою вищого навчального закладу відповідно до статуту вищого навчального закладу. Вчена рада вищого навчального закладу може делегувати частину своїх повноважень вченим радам структурних підрозділів. Склад відповідних вчених рад формується на засадах, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті.

Стаття 37. Наглядова рада

1. У вищому навчальному закладі утворюється наглядова рада для здійснення нагляду за управлінням майном вищого навчального закладу, додержанням мети його створення.

2. Наглядова рада вищого навчального закладу сприяє розв'язанню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійснення контролю за їх використанням, ефективній взаємодії вищого навчального закладу з державними органами та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, суспільно-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку та підвищення якості освітньої діяльності і конкурентоспроможності вищого навчального закладу, здійснює громадський контроль за його діяльністю тощо.

3. Члени наглядової ради мають право брати участь у роботі вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу з правом дорадчого голосу.

4. Наглядова рада має право вносити вищому колегіальному органу громадського самоврядування вищого навчального закладу подання про відкликання керівника вищого навчального закладу з підстав, передбачених законодавством, статутом вищого навчального закладу, контрактом.

5. Порядок формування наглядової ради, строк її повноважень, компетенція і порядок діяльності визначаються статутом вищого навчального закладу. До складу наглядової ради не можуть входити працівники вищого навчального закладу.

Стаття 38. Робочі та дорадчі органи

1. Для вирішення поточних питань діяльності вищого навчального закладу утворюються робочі органи - ректорат, деканати, приймальна комісія, адміністративна рада тощо.

2. З метою вироблення стратегії та напрямів провадження освітньої та/або наукової діяльності вищого навчального закладу керівник вищого навчального закладу має право утворювати на громадських засадах дорадчі (дорадчо-консультативні) органи (раду роботодавців, раду інвесторів, раду бізнесу, студентську, наукову раду тощо), якщо інше не передбачено статутом вищого навчального закладу.

3. Положення про робочі та дорадчі органи затверджуються вченою радою вищого навчального закладу відповідно до статуту вищого навчального закладу.

Стаття 39. Органи громадського самоврядування вищих навчальних закладів

1. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу є загальні збори (конференція) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа студентів (курсантів).

2. Порядок скликання і прийняття рішень вищого колегіального органу громадського самоврядування визначається статутом вищого навчального закладу.

3. У вищому колегіальному органі громадського самоврядування повинні бути представлені всі категорії учасників освітнього процесу вищого навчального закладу. При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники вищого навчального закладу, які працюють у цьому закладі на постійній основі, і не менш як 15 відсотків - виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

4. Вищий колегіальний орган громадського самоврядування скликається не рідше одного разу на рік.

5. Вищий колегіальний орган громадського самоврядування:

1) погоджує за поданням вченої ради вищого навчального закладу статут вищого навчального закладу чи зміни (доповнення) до нього;

2) заслуховує щороку звіт керівника вищого навчального закладу та оцінює його діяльність;

3) обирає комісію з трудових спорів відповідно до законодавства про працю;

4) розглядає за обґрунтованим поданням наглядової або вченої ради вищого навчального закладу питання про дострокове припинення повноважень керівника вищого навчального закладу;

5) затверджує правила внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу і колективний договір;

6) розглядає інші питання діяльності вищого навчального закладу.

6. Органом громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) є збори (конференція) трудового колективу навчально-наукового інституту (факультету), включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

7. Порядок скликання органу громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) та його діяльності визначається статутом вищого навчального закладу.

8. В органі громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) повинні бути представлені всі категорії працівників навчально-наукового інституту (факультету) та виборні представники з числа осіб, які навчаються у навчально-науковому інституті (на факультеті). При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові та науково-педагогічні працівники навчально-наукового інституту (факультету) і не менш як 15 відсотків - виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

9. Збори (конференція) учасників освітнього процесу навчально-наукового інституту (факультету) скликаються не рідше одного разу на рік.

10. Орган громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету):

1) оцінює діяльність керівника навчально-наукового інституту (факультету);

2) затверджує річний звіт про діяльність навчально-наукового інституту (факультету);

3) подає керівнику вищого навчального закладу пропозиції щодо відкликання з посади керівника навчально-наукового інституту (факультету) з підстав, передбачених законодавством України, статутом вищого навчального закладу, укладеним з ним контрактом;

4) обирає виборних представників до вченої ради навчально-наукового інституту (факультету);

5) обирає делегатів до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Стаття 40. Студентське самоврядування

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів. Студентське самоврядування - це право і можливість студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного вищого навчального закладу. Усі студенти (курсанти), які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів (курсантів) та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів).

2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, статутом вищого навчального закладу та положенням про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

3. Органи студентського самоврядування діють на принципах:

1) добровільності, колегіальності, відкритості;

2) виборності та звітності органів студентського самоврядування;

3) рівності права студентів (курсантів) на участь у студентському самоврядуванні;

4) незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів).

4. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, інституту (факультету), відділення, гуртожитку, вищого навчального закладу. Залежно від контингенту студентів (курсантів), типу та специфіки вищого навчального закладу студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів вищого навчального закладу.

Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (парламент, сенат, старостат, студентський ректорат, студентські деканати, студентські ради тощо).

Представницькі, виконавчі та контрольно-ревізійні органи студентського самоврядування обираються строком на один рік. Студенти (курсанти), обрані до складу органів студентського самоврядування, можуть бути усунені із своїх посад за результатами загального таємного голосування студентів. Для ініціювання такого голосування потрібно зібрати підписи не менш як 10 відсотків студентів (курсантів) вищого навчального закладу.

Керівник студентського самоврядування та його заступники можуть перебувати на посаді не більш як два строки.

З припиненням особою навчання у вищому навчальному закладі припиняється її участь в органі студентського самоврядування у порядку, передбаченому положенням про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

Орган студентського самоврядування може бути зареєстрований як громадська організація відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

5. Органи студентського самоврядування:

1) беруть участь в управлінні вищим навчальним закладом у порядку, встановленому цим Законом та статутом вищого навчального закладу;

2) беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;

3) проводять організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;

4) беруть участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти;

5) захищають права та інтереси студентів (курсантів), які навчаються у вищому навчальному закладі;

6) делегують своїх представників до робочих, консультативно-дорадчих органів;

7) приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

8) беруть участь у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;

9) розпоряджаються коштами та іншим майном, що перебувають на балансі та банківських рахунках органів студентського самоврядування;

10) вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм;

11) вносять пропозиції щодо розвитку матеріальної бази вищого навчального закладу, у тому числі з питань, що стосуються побуту та відпочинку студентів;

12) мають право оголошувати акції протесту;

13) виконують інші функції, передбачені цим Законом та положенням про студентське самоврядування вищого навчального закладу.

6. За погодженням з органом студентського самоврядування вищого навчального закладу приймаються рішення про:

1) відрахування студентів (курсантів) з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання;

2) переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

3) переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням;

4) призначення заступника декана факультету, заступника директора інституту, заступника керівника вищого навчального закладу;

5) поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, у гуртожиток і виселення їх із гуртожитку;

6) затвердження правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу в частині, що стосується осіб, які навчаються;

7) діяльність студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

7. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) студентів (курсантів), які:

1) ухвалюють положення про студентське самоврядування вищого навчального закладу, визначають структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування;

2) заслуховують звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дають їм відповідну оцінку;

3) затверджують процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах;

4) затверджують річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносять до нього зміни та доповнення, заслуховують звіт про його виконання;

5) обирають контрольно-ревізійну комісію з числа студентів (курсантів) для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

8. Адміністрація вищого навчального закладу не має права втручатися в діяльність органів студентського самоврядування.

9. Керівник вищого навчального закладу забезпечує належні умови для діяльності органів студентського самоврядування (надає приміщення, меблі, оргтехніку, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо), про що укладається відповідна угода.

10. Фінансовою основою студентського самоврядування є:

1) кошти, визначені вченою радою вищого навчального закладу в розмірі не менш як 0,5 відсотка власних надходжень, отриманих вищим навчальним закладом від основної діяльності;

2) членські внески студентів (курсантів), розмір яких встановлюється вищим органом студентського самоврядування вищого навчального закладу. Розмір місячного членського внеску однієї особи не може перевищувати 1 відсотка прожиткового мінімуму, встановленого законом.

11. Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їхніх завдань і здійснення повноважень відповідно до затверджених ними кошторисів.

Органи студентського самоврядування публічно звітують про використання коштів та виконання кошторисів не рідше одного разу на рік.

Стаття 41. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених

1. У вищих навчальних закладах та їхніх структурних підрозділах діють наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, які є частиною системи громадського самоврядування відповідних вищих навчальних закладів.

2. У роботі наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених беруть участь особи віком до 35 років (для докторантів - 40 років), які навчаються або працюють у вищому навчальному закладі.

3. Наукове товариство студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються або працюють у вищому навчальному закладі, зокрема щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями.

4. У своїй діяльності наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених керуються законодавством, статутом вищого навчального закладу та положенням про наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

5. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених діють на принципах:

1) свободи наукової творчості;

2) добровільності, колегіальності, відкритості;

3) рівності права осіб, які навчаються, на участь у діяльності наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

6. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених:

1) приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

2) проводять організаційні, наукові та освітні заходи;

3) популяризують наукову діяльність серед студентської молоді, сприяють залученню осіб, які навчаються, до наукової роботи та інноваційної діяльності;

4) представляють інтереси студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених перед адміністрацією вищого навчального закладу та іншими організаціями з питань наукової роботи та розвитку академічної кар'єри;

5) сприяють підвищенню якості наукових досліджень;

6) сприяють обміну інформацією між молодими вченими та дослідниками;

7) сприяють розвитку міжвузівського та міжнародного співробітництва;

8) взаємодіють з Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук, науковими та науково-дослідними установами;

9) виконують інші функції, передбачені положеннями про наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, цим та іншими законами України.

7. За погодженням з науковим товариством студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених керівництво вищого навчального закладу приймає рішення про відрахування осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання.

8. Органи управління наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених формуються на демократичних засадах шляхом виборів. Структура наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених та організаційний механізм його діяльності визначаються положенням, яке затверджується вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу.

9. Адміністрація вищого навчального закладу не має права втручатися в діяльність наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, крім випадків, коли така діяльність суперечить законодавству, статуту чи завдає шкоди інтересам вищого навчального закладу.

10. Керівник вищого навчального закладу всебічно сприяє створенню належних умов для діяльності наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених (надає приміщення, меблі, оргтехніку, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо).

11. Фінансовою основою діяльності наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених є кошти, визначені вченою радою вищого навчального закладу.

Стаття 42. Обрання, призначення та звільнення з посади керівника вищого навчального закладу

1. Кандидат на посаду керівника вищого навчального закладу повинен вільно володіти державною мовою, мати вчене звання та науковий ступінь і стаж роботи на посадах науково-педагогічних працівників не менш як 10 років. Кандидат на посаду керівника вищого навчального закладу державної чи комунальної форми власності має бути громадянином України.

Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного вищого навчального закладу більше ніж два строки.

2. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний оголосити конкурс на заміщення посади керівника вищого навчального закладу не пізніше ніж за два місяці до закінчення строку контракту особи, яка займає цю посаду. У разі дострокового припинення повноважень керівника вищого навчального закладу конкурс оголошується протягом тижня з дня утворення вакансії.

Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) протягом двох місяців з дня оголошення конкурсу на посаду керівника вищого навчального закладу приймає (приймають) пропозиції щодо претендентів на посаду керівника вищого навчального закладу і протягом 10 днів з дня завершення терміну подання відповідних пропозицій вносить (вносять) кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону, до вищого навчального закладу для голосування.

Керівник вищого навчального закладу обирається шляхом таємного голосування строком на п'ять років у порядку, передбаченому цим Законом і статутом вищого навчального закладу.

Брати участь у виборах керівника вищого навчального закладу мають право:

кожен науковий, науково-педагогічний та педагогічний штатний працівник вищого навчального закладу;

представники з числа інших штатних працівників, які обираються відповідними працівниками шляхом прямих таємних виборів;

виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

При цьому загальна кількість (повний склад) наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу повинна становити не менше 75 відсотків загальної кількості осіб, які мають право брати участь у виборах; кількість виборних представників з числа інших працівників вищого навчального закладу - до 10 відсотків, а кількість виборних представників з числа студентів (курсантів) - не менше 15 відсотків осіб, які мають право брати участь у виборах.

Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо участь у них взяли більше 50 відсотків загальної кількості осіб, які мають право брати участь у виборах, кожен з яких має один голос і голосує особисто.

З особою (кандидатурою), яка набрала більше 50 відсотків голосів осіб, які мають право брати участь у виборах, засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) укладає контракт строком на п'ять років не пізніше одного місяця з дня її обрання.

Керівник вищого навчального закладу може бути звільнений з посади засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою), а також у зв'язку з прийняттям рішення про його відкликання вищим колегіальним органом громадського самоврядування, який його обрав на посаду з підстав, визначених законодавством про працю, за порушення статуту вищого навчального закладу та умов контракту. Подання про відкликання керівника може бути внесено до ви-

щого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу не менш як половиною статутного складу наглядової або вченої ради вищого навчального закладу. Рішення про відкликання керівника вищого навчального закладу приймається більшістю голосів за умови присутності не менш як двох третин статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу.

3. Засновник (засновники) новоутвореного вищого навчального закладу або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає (призначають) виконувача обов'язків керівника вищого навчального закладу, але не більш як на шість місяців.

4. Методичні рекомендації щодо особливостей виборчої системи, порядку обрання керівника вищого навчального закладу та типова форма контракту з керівником державного вищого навчального закладу затверджуються Кабінетом Міністрів України.

5. Порядок призначення керівників вищих духовних навчальних закладів регулюється їхніми статутами (положеннями), зареєстрованими у встановленому законодавством порядку.

Стаття 43. Обрання на посаду та звільнення з посади керівника факультету (навчально-наукового інституту) вищого навчального закладу державної (комунальної) форми власності

1. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) обирається вченою радою вищого навчального закладу строком на п'ять років з урахуванням пропозицій факультету (навчально-наукового інституту). Керівник вищого навчального закладу укладає з керівником факультету (навчально-наукового інституту) контракт.

Керівник вищого навчального закладу призначає керівника факультету (навчально-наукового інституту) строком на п'ять років. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) здійснює свої повноваження на постійній основі. Інші питання щодо порядку обрання керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються статутом вищого навчального закладу.

2. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) може бути звільнений з посади керівником вищого навчального закладу за поданням вченої ради вищого навчального закладу або органу громадського самоврядування факультету з підстав, визначених законодавством про працю, за порушення статуту вищого навчального закладу, умов контракту. Пропозиція про звільнення керівника факультету (навчально-наукового інституту) вноситься до органу громадського самоврядування факультету (навчально-наукового інституту) не менш як половиною голосів статутного складу вченої ради факультету (навчально-наукового інституту). Пропозиція про звільнення керівника факультету (навчально-наукового інституту) приймається не менш як двома третинами голосів статутного складу органу громадського самоврядування факультету (навчально-наукового інституту).

3. Керівник вищого навчального закладу, в якому утворено новий факультет (навчально-науковий інститут), призначає виконувача обов'язків керівника цього факультету (навчально-наукового інституту) на строк до проведення виборів керівника факультету (навчально-наукового інституту), але не більш як на три місяці.

4. Обрання, призначення та звільнення з посади керівника філії вищого навчального закладу або коледжу, що є структурними підрозділами вищого навчального закладу, здійснюються в порядку, встановленому цією статтею.

5. Одна і та сама особа не може бути керівником факультету (навчально-наукового інституту), коледжу, філії відповідного вищого навчального закладу більше ніж два строки.

Розділ VIII ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПРИЙОМ, ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття 44. Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів

1. Прийом на навчання до вищих навчальних закладів здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав особи у сфері освіти.

2. Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів оприлюднюються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки не пізніше 15 жовтня року, що передує року вступу до вищого навчального закладу.

3. Поза конкурсом до державних і комунальних вищих навчальних закладів особи зараховуються у випадках, передбачених законом. Не допускається вступ поза конкурсом для здобуття ступеня магістра чи доктора філософії.

4. Прийом на навчання для здобуття ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) здійснюється на основі повної загальної середньої освіти за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь вступників та рівня їх творчих та/або фізичних здібностей з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту.

5. Відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів вчена рада вищого навчального закладу затверджує Правила прийому до вищого навчального закладу, якими встановлюються:

1) перелік і кількість сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, вага кожного з яких має становити не менш як 20 відсотків конкурсного бала;

2) вага середнього бала документа про повну середню освіту, що має становити від 0 до 10 відсотків конкурсного бала;

3) вага бала за конкурс творчих або фізичних здібностей (у разі його проведення), що має становити не більш як 50 відсотків конкурсного бала;

4) вага бала за особливі успіхи (призерам IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів; призерам III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України) та/або за успішне закінчення підготовчих курсів вищого навчального закладу для вступу до цього вищого навчального закладу на природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності, що може становити від 0 до 5 відсотків конкурсного бала.

6. Конкурсний бал обчислюється як сума балів за кожен сертифікат, середнього бала документа про повну загальну середню освіту, бала за конкурс творчих або фізичних здібностей (у разі його проведення), помножена на вагові коефіцієнти, що встановлюються Правилами прийому до вищого навчального закладу. Сума коефіцієнтів дорівнює одиниці.

7. В установленому порядку та у визначений строк Правила прийому до вищого навчального закладу подаються вищим навчальним закладом, що претендує на отримання державного замовлення на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань), до спеціально уповноваженої установи, що проводить зовнішнє незалежне оцінювання.

Особа, яка бажає здобувати вищу освіту ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування) за державним замовленням, подає спеціально уповноваженій установі, що проводить зовнішнє незалежне оцінювання, заяву встановленого зразка із зазначенням спеціальностей, за якими вступник бажає здобувати вищу освіту, та переліком виставлених у пріоритетному для себе порядку вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців за кожною з обраних нею спеціальностей.

За результатами проходження зовнішнього незалежного оцінювання формується рейтинговий список вступників за кожною спеціальністю з повідомленням про отримання чи неотримання ними права здобувати вищу освіту за кошти державного бюджету.

Особи, які здобули право навчатися за кошти державного бюджету, розподіляються в порядку черговості (згідно з рейтинговим списком вступників) серед вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за відповідною спеціальністю, згідно з виставленими вступниками пріоритетами та правилами прийому до вищих навчальних закладів.

Особи, які здобули право навчатися за кошти державного бюджету за декількома спеціальностями, в установлений Умовами прийому строк обирають одну спеціальність, за якою будуть здобувати вищу освіту. Після цього уточнюються за кожною спеціальністю рейтингові списки вступників, які отримують право здобувати вищу освіту за кошти державного бюджету.

У межах кожного рейтингового списку вступників за кожною спеціальністю рішенням Кабінету Міністрів України може визначатися гарантований обсяг (до 5 відсотків) місць державного замовлення для окремих категорій вступників, визначених законом. Порядок отримання права здобуття вищої освіти за кошти державного бюджету зазначеними категоріями осіб встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Вступ до вищих навчальних закладів для здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра за спеціальностями, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей, здійснюється на конкурсних засадах у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні вищі навчальні заклади.

8. У Правилах прийому до вищого навчального закладу обов'язково вказується перелік акредитованих та неакредитованих освітніх програм, за якими здійснюється прийом на кожний рівень вищої освіти.

9. Прийом на основі ступеня молодшого бакалавра під час вступу на споріднену або іншу спеціальність для здобуття ступеня бакалавра здійснюється за результатами вступних випробувань.

10. Прийом на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра здійснюється за результатами вступних випробувань. Особа може вступити до вищого навчального закладу для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань з урахуванням середнього бала документа про вищу освіту бакалавра.

11. Прийом на основі ступеня магістра для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступних випробувань.

12. Прийом до докторантури або надання творчої відпустки для підготовки дисертації на здобуття ступеня доктора наук здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до вимог, що визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

13. Право на зарахування поза конкурсом мають:

1) члени збірних команд України, які брали участь у міжнародних олімпіадах, перелік яких визначений центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

2) чемпіони і призери Олімпійських і Паралімпійських ігор - за спеціальностями в галузі фізичної культури та спорту.

14. Прийом до вищих навчальних закладів здійснюється на засадах об'єктивності та відкритості.

Вищий навчальний заклад зобов'язаний створити умови для ознайомлення вступників з ліцензією на здійснення освітньої діяльності, сертифікатами про акредитацію, правилами прийому, відомостями про обсяг прийому за кожною спеціальністю та освітнім рівнем, кількістю місць, виділених для вступу на пільгових умовах.

Відповідальність за забезпечення об'єктивності та відкритості прийому до вищих навчальних закладів несуть їх керівники.

15. Обсяг та порядок оприлюднення інформації про хід і результати прийому до вищих навчальних закладів визначаються Умовами прийому до вищих навчальних закладів.

16. Особливості прийому на навчання до вищих духовних навчальних закладів регулюються їхніми статутами (положеннями), зареєстрованими у встановленому законодавством порядку.

Стаття 45. Зовнішнє незалежне оцінювання

1. Зовнішнє незалежне оцінювання - це оцінювання результатів навчання, здобутих на певному освітньому рівні, яке здійснюється спеціально уповноваженою державою установою.

Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, використовується для прийому до вищих навчальних закладів на конкурсній основі.

Порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Держава забезпечує вступникам з особливими освітніми потребами рівний доступ до зовнішнього незалежного оцінювання за місцем проживання (перебування) таких осіб.

Будівлі, споруди та приміщення, в яких проводиться зовнішнє незалежне оцінювання, повинні відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами та стандартами.

2. Перелік програм зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти, затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та не пізніше ніж за 1,5 року до проведення зовнішнього незалежного оцінювання оприлюднюється на його офіційному веб-сайті.

Об'єктивність зовнішнього незалежного оцінювання забезпечується дотриманням єдиних вимог до процедур його проведення, підбором завдань відповідно до програм зовнішнього незалежного оцінювання.

3. Завдання для проведення зовнішнього незалежного оцінювання (банк завдань) розробляються педагогічними, науковими, науково-педагогічними працівниками.

Програми зовнішнього незалежного оцінювання за результатами здобуття повної загальної середньої освіти не можуть виходити за межі навчальних програм загальної середньої освіти, затверджених відповідно до законодавства. Програми зовнішнього незалежного оцінювання затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки одночасно із затвердженням переліку навчальних предметів та строків проведення зовнішнього незалежного оцінювання за погодженням з громадськими об'єднаннями керівників вищих навчальних закладів.

Порядок формування та використання банку завдань зовнішнього незалежного оцінювання визначається спеціально уповноваженою державною установою, що проводить зовнішнє незалежне оцінювання.

4. Відкритість зовнішнього незалежного оцінювання забезпечується шляхом повного і своєчасного інформування осіб, які бажають здобути вищу освіту, про програми, строки та порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання, а також здійснення державного контролю та громадського спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання.

Положення про громадське спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. За результатами проведення зовнішнього незалежного оцінювання з навчального предмета (предметів) особі видається сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Зовнішнє незалежне оцінювання проводиться спеціально уповноваженою державою установою, положення про яку затверджується Кабінетом Міністрів України.

Спеціально уповноважена державна установа, що проводить зовнішнє незалежне оцінювання, у частині науково-дослідницької, фінансово-господарської, міжнародної діяльності керується нормами законодавства, передбаченими для вищих навчальних закладів.

Педагогічним, науково-педагогічним та науковим працівникам, які переходять на роботу у спеціально уповноважену державою установу, яка проводить зовнішнє незалежне оцінювання, час роботи в цій установі зараховується до відповідного педагогічного, науково-педагогічного або наукового стажу.

До проведення зовнішнього незалежного оцінювання можуть залучатися педагогічні, наукові, науково-педагогічні працівники та інші фахівці у порядку, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Для проведення зовнішнього незалежного оцінювання можуть використовуватися приміщення навчальних закладів державної та комунальної форми власності на безоплатній основі у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7. Фінансування заходів з проведення зовнішнього незалежного оцінювання здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в установленому законодавством порядку.

8. Зміст завдань сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання у поточному році з кожного навчального предмета належить до інформації з обмеженим доступом з моменту створення набору завдань сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання з кожного навчального предмета до моменту санкціонованого відкриття пакетів із завданнями сертифікаційних робіт з навчального предмета.

9. Не є інформацією з обмеженим доступом:

1) статистична інформація про результати зовнішнього незалежного оцінювання;

2) відомості, що містяться у сертифікаційних роботах осіб, які пройшли зовнішнє незалежне оцінювання, крім тих, що ідентифікують особу, яка виконала конкретну сертифікаційну роботу, з моменту завершення оцінювання робіт.

10. Особа, яка пройшла зовнішнє незалежне оцінювання, має право ознайомитися із своєю сертифікаційною роботою після її перевірки та отримати засвідчену копію цієї роботи. Порядок видачі засвідчених копій виконаних сертифікаційних робіт встановлює державна установа, уповноважена проводити зовнішнє незалежне оцінювання.

11. Завдання сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання укладаються державною мовою. За бажанням особи завдання надаються у перекладі регіональною мовою або мовою меншин, якщо цією мовою здійснюється навчання у системі середньої освіти (крім завдань з української мови і літератури та іноземних мов).

12. Вступні випробування, якщо такі передбачені цим Законом, проводяться державною мовою або, за бажанням вступника, іншою мовою, якою здійснюється навчання в цьому вищому навчальному закладі.

Стаття 46. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти

1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;

2) власне бажання;

3) переведення до іншого навчального закладу;

4) невиконання навчального плану;

5) порушення умов договору (контракту), укладеного між вищим навчальним закладом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

6) інші випадки, передбачені законом.

Особа, відрахована з вищого навчального закладу до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливлюють виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку. Навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) може бути підставою для перерви у навчанні, якщо інше не передбачено міжнародними актами чи договорами між вищими навчальними закладами.

Здобувачам вищої освіти, призваним на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, гарантується збереження місця навчання та стипендії.

Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються із складу здобувачів вищої освіти.

3. Особа, відрахована з вищого навчального закладу до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу вищого навчального закладу.

4. Поновлення на навчання осіб, відрахованих з вищих навчальних закладів або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

5. Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, а також порядок надання їм академічної відпустки визначаються положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. У разі закінчення строку дії сертифіката про акредитацію освітньої програми та неотримання вищим навчальним закладом нового сертифіката про акредитацію здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого вищого навчального закладу, в якому відповідна освітня програма акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Розділ IX
ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 47. Освітній процес

1. Освітній процес - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

2. Положення про організацію освітнього процесу затверджується вченою радою вищого навчального закладу відповідно до законодавства.

Стаття 48. Мова викладання у вищих навчальних закладах

1. Мовою викладання у вищих навчальних закладах є державна мова.

2. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності вищий навчальний заклад має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою вищі навчальні заклади утворюють окремі групи для іноземних громадян, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, або розробляють індивідуальні програми. При цьому вищі навчальні заклади забезпечують вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається вищим навчальним закладом.

3. Вищі навчальні заклади або їхні структурні підрозділи, утворені на території України іноземними державами, а також вищі навчальні заклади України приватної форми власності мають право вільного вибору мови навчання із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни.

4. За бажанням здобувачів вищої освіти вищий навчальний заклад створює можливості для вивчення ними мови національної меншини в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням цієї мови.

Стаття 49. Форми навчання у вищих навчальних закладах

1. Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

1) очна (денна, вечірня);

2) заочна (дистанційна).

2. Форми навчання можуть поєднуватися.

Стаття 50. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

1. Освітній процес у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

1) навчальні заняття;

ЗАКІНЧЕННЯ НА 16–19-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 9—15-Й СТОР.

2) самостійна робота;
3) практична підготовка;
4) контрольні заходи.

2. Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є:

1) лекція;
2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
3) консультація.

3. Вищий навчальний заклад має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Стаття 51. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними вищими навчальними закладами договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

2. Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

3. Проходження практики студентом здійснюється відповідно до законодавства.

Розділ X
УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 52. Категорії учасників освітнього процесу

1. Учасниками освітнього процесу у вищих навчальних закладах є:

1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у вищих навчальних закладах;
3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;
4) інші працівники вищих навчальних закладів.

2. До освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

Стаття 53. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники вищих навчальних закладів

1. Науково-педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

2. Педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

3. Наукові працівники - це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

4. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів регулюється законодавством про наукову і науково-технічну та інноваційну діяльність.

Стаття 54. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників

1. В Україні присвоюються такі вчені звання:

1) старший дослідник;
2) доцент;
3) професор.

2. Вчене звання професора та доцента присвоюється особам, які професійно здійснюють науково-педагогічну або творчу мистецьку діяльність.

3. Вчене звання старшого дослідника присвоюється особам, які професійно здійснюють наукову або науково-технічну діяльність.

4. Вчене звання професора, доцента, старшого дослідника присвоює вчена рада вищого навчального закладу (вчена рада структурного підрозділу). Право присвоєння вченого звання професора та старшого дослідника надається також вченим (науково-технічним) радам наукових установ. Рішення відповідних вчених рад затверджує атестаційна колегія центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Зразки державних документів про присвоєння вчених звань затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 55. Основні посади наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів та порядок їх заміщення

1. Основними посадами науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів є:

1) керівник (ректор, президент, начальник, директор);
2) заступник керівника (проректор, віце-президент, заступник начальника, заступник директора, заступник завідувача), діяльність якого безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
3) директор (начальник) інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
4) декан (начальник) факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;
5) директор бібліотеки;
6) завідувач (начальник) кафедри;
7) професор;
8) доцент;
9) старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист;
10) науковий працівник бібліотеки;
11) завідувач аспірантури, докторантури.

2. Основними посадами педагогічних працівників вищих навчальних закладів є:

1) викладач;
2) методист.

3. Повний перелік посад науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів установлюється Кабінетом Міністрів України. Перелік посад наукових працівників вищого навчального закладу визначається відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

4. Посади педагогічних працівників можуть займати особи із ступенем магістра за відповідною спеціальністю.

5. Статутом вищого навчального закладу можуть встановлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть займати посади педагогічних працівників.

6. Педагогічні працівники призначаються на посаду та звільняються з посади керівником вищого навчального закладу. Педагогічні працівники кожні п'ять років проходять атестацію. За результатами атестації визначається відповідність працівників займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання.

7. Порядок проведення атестації педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

8. Перелік кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників, порядок їх присвоєння визначаються Кабінетом Міністрів України.

9. Посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра.

10. Статутом вищого навчального закладу можуть встановлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть займати посади науково-педагогічних працівників.

11. Під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників - завідувачів (начальників) кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів укладенню трудового договору (контракту) передує конкурсний відбір, порядок проведення якого затверджується вченою радою вищого навчального закладу.

12. В окремих випадках, у разі неможливості забезпечення освітнього процесу наявними штатними працівниками, вакантні посади науково-педагогічних працівників можуть заміщуватися за трудовим договором до проведення конкурсного заміщення цих посад у поточному навчальному році.

13. Особа у вищому навчальному закладі не може одночасно займати дві та більше посад, що передбачають виконання адміністративно-управлінських функцій.

Стаття 56. Робочий час науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

2. Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Норми часу навчальної роботи у вищих навчальних закладах державної та комунальної форми власності (крім вищих навчальних закладів, що мають статус національного або дослідницького) визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням із заінтересованими державними органами. Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи визначаються вищим навчальним закладом.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

3. Рекомендований перелік видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються вищим навчальним закладом за погодженням з виборними органами первинних організацій профспілки (профспілковим представником).

5. Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених законодавством.

Стаття 57. Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники вищого навчального закладу всіх форм власності мають право:

1) на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
2) на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
3) на захист професійної честі та гідності;
4) брати участь в управлінні вищим навчальним закладом, у тому числі обирати та бути обраним до вищого органу громадського самоврядування, вченої ради вищого навчального закладу чи його структурного підрозділу;
5) обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;
6) на забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами вищого навчального закладу, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
7) безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів вищого навчального закладу;
8) на захист права інтелектуальної власності;
9) на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років;
10) одержувати житло, у тому числі службове, в установленому законодавством порядку;
11) отримувати пільгові довгострокові кредити на будівництво (реконструкцію) і придбання житла в установленому законодавством порядку;
12) брати участь в об'єднаннях громадян;
13) на соціальне та пенсійне забезпечення в установленому законодавством порядку.

2. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники вищого навчального закладу мають також інші права, передбачені законодавством і статутом вищого навчального закладу. На науково-педагогічних і наукових працівників вищих навчальних закладів поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

3. Наукові та науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу мають право на пенсійне забезпечення відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Стаття 58. Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники вищого навчального закладу зобов'язані:

1) забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників);
2) підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);
3) дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;
4) розвивати в осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, самостійність, ініціативу, творчі здібності;
5) дотримуватися статуту вищого навчального закладу, законів, інших нормативно-правових актів.

Стаття 59. Гарантії науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам вищих навчальних закладів

1. Науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам вищих навчальних закладів:

1) створюються належні умови для праці, підвищення кваліфікації, організації побуту, відпочинку та медичного обслуговування, у тому числі викладачам з інвалідністю;
2) виплачуються у разі втрати роботи компенсації відповідно до законодавства.

2. Науково-педагогічним, науковим і педагогічним працівникам вищих навчальних закладів встановлюються доплати за науковий ступінь доктора філософії та доктора наук у розмірах відповідно 15 та 20 відсотків посадового окладу, а також за вчене звання доцента і старшого дослідника - 25 відсотків посадового окладу, професора - 33 відсотки посадового окладу. Вищий навчальний заклад може встановити більший розмір доплат за рахунок власних надходжень.

3. Керівник вищого навчального закладу відповідно до законодавства, статуту та колективного договору визначає порядок, встановлює розміри доплат, надбавок, премій, матеріальної допомоги та заохочення педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників вищих навчальних закладів.

Стаття 60. Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Післядипломна освіта - це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

2. Післядипломну освіту здійснюють заклади післядипломної освіти або відповідні структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ.

3. Педагогічні і науково-педагогічні працівники підвищують кваліфікацію та проходять стажування в Україні і за кордоном.

4. Вищий навчальний заклад забезпечує підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників не рідше одного разу на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати.

5. Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування враховуються:

1) під час проведення атестації педагогічних працівників;
2) під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з науково-педагогічними працівниками.

6. Посади педагогічних і науково-педагогічних працівників, які підвищують кваліфікацію або проходять стажування з відривом від виробництва, на цей період можуть заміщуватися іншими особами без проведення конкурсу на умовах строкового трудового договору (контракту).

Стаття 61. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особами, які навчаються у вищих навчальних закладах, є:

1) здобувачі вищої освіти;
2) інші особи, які навчаються у вищих навчальних закладах.

2. Здобувачами вищої освіти є:

1) студент - особа, зарахована до вищого навчального закладу з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра;
2) курсант - особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання), військового інституту як підрозділу вищого навчального закладу і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або спеціальне звання рядового, молодшого начальницького складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання. Статус курсанта може надаватися окремим категоріям осіб, які навчаються у невійськових вищих навчальних закладах, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання) з метою здобуття вищої освіти і має військове звання офіцерського складу або відповідне спеціальне звання середнього чи старшого начальницького складу, має статус слухача вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання);

3) аспірант - особа, зарахована до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії;
4) ад'юнкт - особа, зарахована до вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання) для здобуття ступеня доктора філософії;
5) докторант - особа, зарахована або прикріплена до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття ступеня доктора наук.

3. До інших осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, належать:

1) слухач - особа, яка навчається на підготовчому відділенні вищого навчального закладу, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти;
2) асистент-стажист - особа, яка має вищу освіту ступеня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні вищого навчального закладу за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчої майстерності;
3) інтерн - особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування і навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських спеціальностей інтернатури;
4) лікар-резидент - особа, яка має ступінь магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах з метою отримання кваліфікації лікаря певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей резидентури;
5) клінічний ординатор - особа, яка має ступінь магістра медичного спрямування та кваліфікацію лікаря певної спеціальності відповідно до переліку лікарських спеціальностей і навчається з метою поглиблення професійних знань, підвищення рівня компетентності лікаря-спеціаліста.

Стаття 62. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на:

1) вибір форми навчання під час вступу до вищого навчального закладу;
2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
3) трудову діяльність у позанавчальний час;
4) додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
5) безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами вищого навчального закладу;
6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
7) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами вищого навчального закладу у порядку, передбаченому статутом вищого навчального закладу;
8) забезпечення гуртожитком на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
9) участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
10) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
11) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
12) внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;
13) участь у громадських об'єднаннях;
14) участь у діяльності органів громадського самоврядування вищого навчального закладу, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради вищого навчального закладу, органів студентського самоврядування;
15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;
16) навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох вищих навчальних закладах, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;
17) академічну мобільність, у тому числі міжнародну;
18) отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
19) зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» періодів навчання на денній формі навчання у вищих навчальних закладах, аспірантурі, докторантурі, клінічній ординатурі, інтернатурі, резидентурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;
20) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;
21) участь у формуванні індивідуального навчального плану;
22) моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;
23) захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
24) безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;
25) канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;
26) отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
27) оскарження дій органів управління вищого навчального закладу та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
28) спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури вищого навчального закладу відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

2. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання стипендій у встановленому законодавством порядку.

3. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання, можуть отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

4. Розмір стипендіального фонду вищого навчального закладу повинен забезпечувати виплату академічних стипендій не менш як двом третинам і не більш як 75 відсоткам студентів (курсантів невійськових вищих навчальних закладів) денної форми навчання, які навчаються за кошти державного бюджету, без урахування осіб, які отримують соціальні стипендії.

5. Розмір академічної та соціальної стипендій, порядок їх призначення і виплати встановлюються Кабінетом Міністрів України.

6. Розмір мінімальної академічної та соціальної стипендій для здобувачів освітніх ступенів вищої освіти не може бути меншим, ніж розмір прожиткового мінімуму з розрахунку на одну особу на місяць. Розмір мінімальної академічної та соціальної стипендій для здобувачів ступеня молодшого бакалавра не може бути меншим, ніж дві третини розміру прожиткового мінімуму з розрахунку на одну особу на місяць.

7. Академічні стипендії виплачуються не менш як двом третинам студентів (курсантів) кожного курсу (крім першого семестру першого року навчання) за кожною спеціальністю, без урахування осіб, які отримують соціальні стипендії. Академічну стипендію отримують студенти (курсанти), які згідно з рейтингом, складеним у вищому навчальному закладі за результатами семестрового контролю, здобули найкращі результати навчання. До проведення першого семестрового контролю академічна стипендія у міні-

мальному розмірі призначається всім студентам (курсантам), зарахованим до вищого навчального закладу на перший курс навчання.

8. Особам, які досягли значних успіхів у навчанні та/або науковій діяльності, за рішенням вченої ради вищого навчального закладу можуть призначатися персональні стипендії.

9. Здобувачі вищої освіти, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

10. Студенти, курсанти вищих навчальних закладів мають право на отримання студентського квитка, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 63. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, зобов'язані:

1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;

2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми.

Стаття 64. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів

1. Держава у співпраці з роботодавцями забезпечує створення умов для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю, гарантує створення рівних можливостей для вибору місця роботи, виду трудової діяльності з урахуванням здобутої вищої освіти та суспільних потреб.

2. Випускники вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання), військових інститутів як підрозділів вищих навчальних закладів з числа військовослужбовців (осіб начальницького складу) направляються для подальшого проходження служби відповідно до законодавства.

Розділ XI
НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття 65. Мета і завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Провадження наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов'язковим.

2. Суб'єктами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є наукові, науково-педагогічні працівники, особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, інші працівники вищих навчальних закладів, а також працівники підприємств, які спільно з вищими навчальними закладами провадять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

3. Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу.

4. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів є:

1) одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;

2) застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;

3) формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

Стаття 66. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук

1. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук здійснюється з метою розроблення та виконання пріоритетних наукових програм, проведення наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, технічних та організаційних ресурсів відповідно до законодавства.

2. Основними напрямами інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук є:

1) участь у розробленні та виконання державних цільових програм економічного і соціального розвитку;

2) проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок тощо, у тому числі за рахунок державного бюджету та власних надходжень;

3) участь у створенні науково-навчальних, науково-дослідних об'єднань, інноваційних структур та інших організаційних форм кооперації;

4) впровадження спільно створених інноваційних продуктів у виробництво, інші галузі економіки тощо;

5) забезпечення набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності;

6) провадження спільної видавничої та інформаційно-ресурсної діяльності;

7) залучення вищими навчальними закладами наукових працівників з наукових установ і організацій Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та науковими установами і організаціями академій науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів на основі трудового договору (контракту) для провадження освітньої і наукової діяльності, зокрема до підготовки аспірантів і докторантів, підготовки та експертизи підручників, навчальних посібників, освітніх програм та стандартів вищої освіти для забезпечення навчального процесу у вищій школі;

8) організація на базі наукових установ і організацій Національної академії наук України, національних галузевих академій наук наукових досліджень молодих вчених, докторантів та аспірантів, систематичної виробничої практики студентів вищих навчальних закладів із забезпеченням їх безпосередньої участі у проведенні наукових досліджень.

Стаття 67. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах провадиться відповідно до законодавства про освітню, наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність. Державні органи, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, формують політику наукової і інноваційної діяльності, яка здійснюється безпосередньо вищими навчальними закладами на засадах автономії.

2. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:

1) розробляє відповідно до законодавства пропозиції щодо обсягу бюджетного фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів, інших підприємств, установ та організацій, що діють у системі вищої освіти, а також щодо обсягу капітального будівництва зазначених підприємств, установ та організацій з урахуванням їхніх запитів;

2) погоджує рішення про утворення науково-навчальних і науково-дослідних об'єднань, що провадять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність спільно з науковими установами і організаціями Національної академії наук України, національних галузевих академій, наукових і науково-технологічних парків, бізнес-інкубаторів, мистецьких творчих майстерень тощо;

3) розробляє державні цільові програми, спрямовані на обладнання вищих навчальних закладів сучасними приладами, науковим обладнанням, навчальними лабораторіями, інформаційно-телекомунікаційними мережами тощо, з урахуванням їхніх запитів.

3. Наукові дослідження, що проводяться за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, фінансуються державними органами та органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, незалежно від фінансування освітньої діяльності. У першочерговому порядку фінансуються фундаментальні дослідження, а також прикладні науково-дослідні роботи, що виконуються в межах основних напрямів розвитку науки і техніки. Державні органи та органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, за результатами наукової діяльності вищих навчальних закладів визначають для них обсяг фінансування наукової діяльності за окремими бюджетними програмами. Вищі навчальні заклади на конкурсних засадах формують тематику науково-дослідних робіт і самостійно затверджують тематичні плани наукової діяльності.

4. Держава економічно заохочує підприємства різних форм власності до співпраці з вищими навчальними закладами щодо виконання науково-інноваційних проектів, підготовки і перепідготовки фахівців з вищою освітою, проведення практики студентів.

5. Вищий навчальний заклад, який провадить наукову діяльність, що має важливе значення для науки, економіки та виробництва, і хоче отримати відповідну державну підтримку, має право пройти державну атестацію відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Стаття 68. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може провадитись вищими навчальними закладами, у тому числі через створені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності вищого навчального закладу до стану інноваційного продукту та його подальша комерціалізація.

2. До виконання наукових і науково-технічних робіт у вищому навчальному закладі можуть залучатися науково-педагогічні, наукові і педагогічні працівники, інші працівники вищих навчальних закладів, особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, а також працівники інших організацій.

3. Вищі навчальні заклади, зокрема які є засновниками інноваційних структур різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори тощо), мають право проводити спільні наукові дослідження, демонстраційні досліди тощо, у тому числі з використанням земельних ділянок, які знаходяться в постійному користуванні вищих навчальних закладів.

Стаття 69. Права інтелектуальної власності та їх захист

1. Набуття, охорона та захист прав вищих навчальних закладів та учасників освітнього процесу щодо результатів наукової, науково-технічної та інших видів діяльності забезпечуються відповідно до закону.

2. Вищі навчальні заклади мають право розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності.

3. Витрати державних і комунальних вищих навчальних закладів, понесені у зв'язку із забезпеченням правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності, майнові права на які набуті в установленому законом порядку, здійснюються за рахунок власних надходжень вищого навчального закладу.

4. Об'єкти права інтелектуальної власності підлягають оцінці. За результатом оцінки їх вартість відображається у бухгалтерському обліку вищого навчального закладу у порядку, передбаченому законом.

5. Вищі навчальні заклади здійснюють заходи з впровадження, включаючи трансфер технологій, об'єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які вони набули.

6. Вищі навчальні заклади здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату - оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

7. Договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням має визначати способи, умови та порядок здійснення відповідних майнових прав інтелектуальної власності.

Розділ XII
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 70. Матеріально-технічна база і правовий режим майна вищих навчальних закладів

1. Матеріально-технічна база вищих навчальних закладів включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші матеріальні цінності.

Відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми вищого навчального закладу з метою забезпечення його статутної діяльності засновником (засновниками) закріплюються на основі права господарського відання або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно.

Землекористування та реалізація прав власника земельних ділянок, у тому числі набуття відповідних прав на землю, здійснюються вищими навчальними закладами відповідно до Земельного кодексу України.

Повноваження засновника (засновників) вищого навчального закладу щодо розпорядження державним майном у системі вищої освіти здійснюються відповідно до законодавства.

2. Майно закріплюється за державним або комунальним вищим навчальним закладом на праві господарського відання і не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню або передачі у власність юридичним і фізичним особам без згоди засновників вищого навчального закладу та вищого колегіального органу самоврядування вищого навчального закладу, крім випадків, передбачених законодавством.

Власні надходження державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ, отримані від плати за послуги, що надаються згідно з освітньою, науковою та навчально-виробничою діяльністю, благодійні внески та гранти відповідно до рішення, прийнятого вченою радою вищого навчального закладу, наукової установи, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальному органі центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або на поточні та/або вкладні (депозитні) рахунки установ державних банків. Зазначені доходи, а також відсотки, отримані від розміщення коштів вищого навчального закладу, наукової установи на вкладних (депозитних) рахунках в установах державних банків, включаються до фінансового плану (кошторису) вищого навчального закладу, наукової установи і можуть використовуватися на придбання майна і його використання, капітальне будівництво та ремонт приміщень, поліпшення матеріально-технічного, навчально-лабораторного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо в межах статутної діяльності вищого навчального закладу, наукової установи.

Передача в оренду державними і комунальними вищими навчальними закладами закріплених за ними на праві господарського відання об'єктів власності здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства.

Будівлі, споруди і приміщення вищих навчальних закладів повинні відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартами. Якщо відповідні об'єкти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з особливими освітніми потребами, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну.

Проектування, будівництво та реконструкція будівель, споруд і приміщень вищих навчальних закладів здійснюються з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми потребами.

Земельні ділянки передаються вищим навчальним закладам незалежно від форми власності у постійне користування в порядку, передбаченому Земельним кодексом України.

3. Вищий навчальний заклад у порядку, визначеному законом, та відповідно до статуту має право:

1) власності на об'єкти права інтелектуальної власності, створені за власні кошти або кошти державного чи місцевих бюджетів (крім випадків, визначених законом);

2) засновувати сталий фонд (ендавмент) вищого навчального закладу та розпоряджатися доходами від його використання відповідно до умов функціонування сталого фонду, а також отримувати майно, кошти і матеріальні цінності, зокрема будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби, від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, у тому числі як благодійну допомогу;

3) провадити фінансово-господарську діяльність в Україні та за кордоном;

4) використовувати майно, закріплене за ним на праві господарського відання, у тому числі для провадження господарської діяльності, передавати його в оренду та в користування відповідно до законодавства;

5) створювати власні або використовувати за договором інші матеріально-технічні бази для провадження освітньої, наукової, інноваційної або господарської діяльності;

6) створювати та розвивати власну базу соціально-побутових об'єктів, мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних і культурно-мистецьких структурних підрозділів;

7) здійснювати капітальне будівництво, реконструкцію, проводити капітальний і поточний ремонт основних фондів;

8) спрямовувати кошти на соціальну підтримку науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників вищих навчальних закладів та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах;

9) відкривати поточні та депозитні рахунки у національній та іноземній валютах відповідно до законодавства, користуватися банківськими кредитами без урахування обмежень на право здійснення запозичень, установлених статтею 16 та пунктом 27 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України;

10) брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур і утворених за участю вищих навчальних закладів малих підприємств, що розробляють і впроваджують інноваційну продукцію, шляхом внесення до них нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності);

11) засновувати навчальні заклади і наукові установи;

12) засновувати підприємства для провадження інноваційної та/або виробничої діяльності;

13) здійснювати перекази в іноземній валюті внесків за колективне членство у міжнародних освітніх і наукових асоціаціях, а також за передплату на іноземні наукові видання та доступ до світових інформаційних мереж та баз даних;

14) шляхом внесення нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності) брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур різних типів (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів тощо).

Стаття 71. Фінансування вищих навчальних закладів

1. Фінансування державних вищих навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування можуть здійснювати фінансування державних вищих навчальних закладів у встановленому законодавством порядку.

3. Розміри бюджетних призначень на підготовку фахівців з вищою освітою, а також на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів встановлюються у Державному бюджеті України на відповідний рік.

4. Фінансування комунальних вищих навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів відповідно до Бюджетного кодексу України та інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Фінансування приватних вищих навчальних закладів здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законодавством.

6. Залучені кошти спрямовуються на провадження статутної діяльності вищого навчального закладу в порядку і на умовах, визначених законодавством та статутом вищого навчального закладу.

7. До фінансового плану (кошторису) вищого навчального закладу обов'язково включаються витрати, пов'язані з розвитком матеріально-технічної і лабораторної бази, із забезпеченням ліцензованими програмними продуктами для провадження освітньої і наукової діяльності, а також з проходженням виробничих і переддипломних практик здобувачами вищої освіти.

8. Кошти, отримані вищим навчальним закладом як плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання освітніх послуг, не можуть бути вилучені в дохід державного або місцевих бюджетів.

Стаття 72. Формування та розміщення державного замовлення

1. Показники державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою формуються за рівнями вищої освіти та спеціальностями з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, у порядку, встановленому законом, за участю вищих навчальних закладів, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, роботодавців та їх об'єднань.

Загальний обсяг державного замовлення для підготовки фахівців ступенів молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на поточний рік становить не менш як 51 відсоток кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які у поточному році здобули повну загальну середню освіту.

Загальний обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня магістра на поточний рік становить не менш як 50 відсотків кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь бакалавра за державним замовленням.

Загальний обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня доктора філософії на поточний рік становить не менш як 5 відсотків кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь магістра за державним замовленням.

Показники державного замовлення в розрізі спеціальностей і рівнів вищої освіти оприлюднюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, на його офіційному веб-сайті не пізніш як за 30 календарних днів до початку вступної кампанії.

2. Вищий навчальний заклад, що має статус дослідницького, має переважне право на отримання державного замовлення на підготовку фахівців ступеня магістра в обсязі до 75 відсотків обсягу випуску бакалаврів, які навчалися за кошти державного бюджету в цьому вищому навчальному закладі, а обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня доктора філософії - до 20 відсотків обсягу випуску магістрів, які навчалися за кошти державного бюджету в цьому вищому навчальному закладі.

3. Розміщення державного замовлення здійснюється на конкурсних засадах на принципах добросовісної конкуренції, відкритості та прозорості, рівноправності, об'єктивного та неупередженого оцінювання пропозицій учасників конкурсу.

4. Державне замовлення на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) розміщується шляхом укладення відповідних договорів між державними замовниками, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, та відповідними вищими навчальними закладами України, що в установленому порядку надали інформацію про вступ до них осіб, які на конкурсних засадах отримали право на здобуття вищої освіти за кошти Державного бюджету України.

5. Розміщення державного замовлення здійснюється державними замовниками без проведення конкурсу у разі:

1) забезпечення оборони України, державної безпеки і захисту державного кордону, потреб Збройних Сил України, Служби безпеки України, служби цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, організація і порядок діяльності яких визначаються законом;

2) забезпечення підготовки фахівців за відповідною спеціальністю одним навчальним закладом відповідно до наданої ліцензії.

6. Особливості розміщення державного замовлення за спеціальностями, за якими проводиться конкурс творчих та/або фізичних здібностей, визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій відповідних державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади.

7. Інформація про обсяги розміщеного державного замовлення в розрізі вищих навчальних закладів, спеціальностей і рівнів вищої освіти, крім державного замовлення, що розміщено у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, оприлюднюється державними замовниками на їх офіційних веб-сайтах кожного року не пізніше 1 жовтня.

8. Фінансування за рахунок видатків Державного бюджету України підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальностями відповідних ступенів вищої освіти встановлюється в обсязі, необхідному для забезпечення на кожні 10 тисяч населення навчання не менше 180 студентів. При цьому обсяг видатків Державного бюджету України на поточний рік не може бути меншим, ніж обсяг видатків Державного бюджету України на минулий рік, збільшений на коефіцієнт інфляції.

Стаття 73. Платні послуги у сфері вищої освіти

1. Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства та статуту може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги за умови забезпечення надання належного рівня освітніх послуг як основного статутного виду діяльності.

2. Перелік платних освітніх та інших послуг, що можуть надаватися державними і комунальними вищими навчальними закладами, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок надання платних освітніх та інших послуг, включаючи порядок визначення їх вартості для здобувачів вищої освіти, встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової, бюджетної, податкової політики.

3. Державні і комунальні вищі навчальні заклади мають право надавати додатково платні освітні та інші послуги виключно понад обсяги, встанов-

ЗАКІНЧЕННЯ НА 18–19-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 9–17-Й СТОР.

лені державним стандартом, та поза діяльністю, що фінансується за рахунок коштів відповідних бюджетів.

4. Платні освітні послуги можуть надаватися тими самими структурними підрозділами, що здійснюють освітній процес за державним замовленням, або утвореними для надання платних послуг окремими структурними підрозділами навчального закладу, які діють на підставі положення, затвердженого відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу.

5. Платні освітні та інші послуги надаються вищими навчальними закладами за умови відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства, а у разі встановлення законодавством вимог щодо необхідності ліцензування або отримання дозволів для надання платної послуги - після отримання таких дозвільних документів.

6. Розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації, а також порядок оплати освітньої послуги (разово, щороку, щосеместрово, щомісяця) встановлюються у договорі (контракті), що укладається між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

Типовий договір, що укладається між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою на строк навчання, затверджується Кабінетом Міністрів України.

7. Розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації встановлюється вищими навчальними закладами в національній валюті.

Вищий навчальний заклад має право змінювати плату за навчання у порядку, передбаченому договором, не частіше одного разу на рік і не більш як на офіційно визначений рівень інфляції за попередній календарний рік.

Розмір плати за весь строк навчання або за надання додаткових освітніх послуг підлягає оприлюдненню у засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

Розділ XIII
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 74. Державна політика щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

1. Держава з метою гармонізації законодавчих та інших нормативно-правових актів України у сфері вищої освіти та імплементації найважливіших положень міжнародних документів підтверджує пріоритетність норм міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. З метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору держава сприяє:

1) впровадженню механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти;

2) узгодженню Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя;

3) співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання;

4) впровадженню на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок вищих навчальних закладів, продажу їхніх патентів та ліцензій;

5) залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання у вищих навчальних закладах наукових, освітніх та інших програм.

3. Держава здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти і науки відповідно до двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів.

4. Держава створює умови для міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових, проектних, виробничих, клінічних, лікувально-профілактичних, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих установ та організацій, що забезпечують функціонування та розвиток системи вищої освіти, органів, які здійснюють управління вищою освітою, шляхом:

1) встановлення відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті;

2) фінансування внесків за членство в міжнародних організаціях, участі в заходах таких організацій; відрядження за кордон учасників освітнього процесу для науково-педагогічної та наукової роботи чи стажування відповідно до умов міжнародних договорів, а також договорів між вищими навчальними закладами та іноземними партнерами, укладених на виконання освітніх і наукових проектів, які реалізуються за рахунок міжнародних грантів і коштів технічної допомоги.

Стаття 75. Основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

1. Вищі навчальні заклади здійснюють міжнародне співробітництво, укладають договори про співробітництво, встановлюють прямі зв'язки з вищими навчальними закладами, науковими установами та підприємствами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства.

2. Основними напрямами міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є:

1) участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками;

2) проведення спільних наукових досліджень;

3) організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів;

4) участь у міжнародних освітніх та наукових програмах;

5) спільна видавнича діяльність;

6) надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні;

7) створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними вищими навчальними закладами, науковими установами, організаціями;

8) відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників для педагогічної, науково-педагогічної та наукової роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів між такими вищими навчальними закладами та іноземними партнерами;

9) залучення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників іноземних вищих навчальних закладів для участі в педагогічній, науково-педагогічній та науковій роботі у вищих навчальних закладах України;

10) направлення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах України, на навчання у закордонних вищих навчальних закладах;

11) сприяння академічній мобільності наукових, науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються;

12) інші напрями і форми, не заборонені законом.

Стаття 76. Зовнішньоекономічна діяльність у сфері вищої освіти

1. Зовнішньоекономічна діяльність вищого навчального закладу провадиться відповідно до законодавства шляхом укладення договорів з іноземними юридичними та фізичними особами.

2. Основними напрямами зовнішньоекономічної діяльності вищого навчального закладу є:

1) організація підготовки осіб з числа іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади України та осіб з числа громадян України до навчання за кордоном;

2) провадження освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів, а також підготовки наукових кадрів для іноземних держав;

3) організація навчання за кордоном;

4) виконання наукових досліджень і науково-технічних розробок.

Розділ XIV
КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 77. Державний контроль у сфері вищої освіти

1. Державний нагляд (контроль) за дотриманням вищими навчальними закладами незалежно від форми власності та підпорядкування законодавства у сфері освіти і науки та стандартів освітньої діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів.

Стаття 78. Громадський контроль у сфері вищої освіти

1. Громадський контроль у сфері вищої освіти є правом суспільства та окремих громадян, працівників у сфері вищої освіти, осіб, які навчаються, органів громадського самоврядування, професійних спілок, організацій роботодавців та їх об'єднань, громадських організацій отримувати у встановленому законодавством порядку доступ до інформації на всіх етапах прийняття рішень у сфері вищої освіти і науки, вносити пропозиції та зауваження до них, погоджувати прийняття визначених законом рішень.

2. Громадський контроль здійснюється громадськими об'єднаннями та окремими громадянами на принципах відкритості і прозорості.

Стаття 79. Відкритість прийняття рішень і провадження діяльності у сфері вищої освіти

1. Рішення та діяльність у сфері вищої освіти, крім інформації з обмеженим доступом, є відкритими. Інформація про процедури та результати прийняття рішень і провадження діяльності у сфері вищої освіти підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційних веб-сайтах та у засобах масової інформації, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

2. Обов'язковому громадському обговоренню у трудовому колективі та колективі осіб, які навчаються, підлягають бюджет вищого навчального закладу, його видатки та доходи, стан майна вищого навчального закладу та порядок його використання.

3. Статут та інші документи вищого навчального закладу, якими регулюється порядок здійснення освітнього процесу, інформація про склад його керівних органів, а також бюджет вищого навчального закладу та річний, у тому числі фінансовий, звіт повинні бути оприлюднені на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу.

4. Вищі навчальні заклади зобов'язані публікувати на своїх офіційних веб-сайтах:

1) кошторис вищого навчального закладу на поточний рік та всі зміни до нього;

2) звіт про використання та надходження коштів;

3) інформацію щодо проведення тендерних процедур;

4) штатний розпис на поточний рік.

Розділ XV
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через місяць з дня його опублікування, крім:

абзацу третього частини другої статті 56 цього Закону, який набирає чинності з 1 вересня 2015 року;

частини сьомої статті 44 та частини четвертої статті 72 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2016 року.

2. Установити, що:

1) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, що провадиться вищими навчальними закладами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома спеціаліста. Останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста проводиться у 2016 році;

2) вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (повна вища освіта) після набрання чинності цим Законом прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра;

3) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, що провадиться вищими навчальними закладами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома молодшого спеціаліста. Останній прийом на здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста проводиться у 2016 році;

4) після набрання чинності цим Законом диплом про вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста (початкова вища освіта) прирівнюється до диплома про вищу освіту за освітньо-професійним ступенем молодшого бакалавра;

5) вищі навчальні заклади, що здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, мають право продовжити освітню діяльність з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра за умови отримання відповідної ліцензії. Особливості ліцензування освітньої діяльності вищих навчальних закладів I рівня акредитації для отримання ліцензії на підготовку фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Перша ліцензія строком на п'ять років може бути видана на освітню діяльність щодо підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра без вимоги щодо необхідності підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра. Протягом цих п'яти років у вищому навчальному закладі I рівня акредитації може діяти педагогічна рада. Акредитація освітніх програм для підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра здійснюється на загальних засадах згідно з цим Законом;

6) вищі навчальні заклади I рівня акредитації, які протягом п'яти років строку дії ліцензії на підготовку фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра не отримають ліцензію на підготовку освітнього ступеня бакалавра, будуть віднесені до системи професійно-технічної освіти;

7) підготовка кандидатів та докторів наук, що здійснюється вищими навчальними закладами та науковими установами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується в межах передбаченого строку підготовки. Особи, які закінчили аспірантуру або докторантуру до набрання чинності цим Законом, мають право на захист дисертації протягом одного року. За результатами захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та наукового ступеня доктора наук здобувачам наукових ступенів присуджується науковий ступінь кандидата або доктора наук та видається диплом кандидата або доктора наук;

8) науковий ступінь кандидата наук після набрання чинності цим Законом прирівнюється до наукового ступеня доктора філософії, а вчене звання старшого наукового співробітника - до вченого звання старшого дослідника;

9) особам, яким до набрання чинності цим Законом присвоєно науковий ступінь кандидата наук, за їхнім бажанням вищий навчальний заклад (наукова установа), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено дисертацію, може видавати диплом доктора філософії з відповідної галузі науки;

10) дія статей 42 і 43 цього Закону в частині вимог щодо перебування керівника вищого навчального закладу та керівника структурного підрозділу на посаді не більше двох строків поширюється на керівників, обраних на посаду після набрання чинності цим Законом. Керівники вищих навчальних закладів та їх структурних підрозділів (факультетів, інститутів, коледжів, філій), які обрані на відповідні посади на час набрання чинності цим Законом, продовжують виконувати свої повноваження згідно з укладеними з ними контрактами та мають право обиратися на відповідні посади на ще один строк;

11) вищі навчальні заклади, яким надано статус національного або дослідницького, після набрання чинності цим Законом зберігають відповідний статус, а також набувають додаткових прав, передбачених цим Законом;

12) до приведення нормативно-правових актів з питань оплати праці, пенсійного та стипендіального забезпечення у відповідність із вимогами цього Закону умови оплати праці, пенсійного забезпечення педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, стипендіального забезпечення осіб, які навчаються, зберігаються:

для університетів, академій, інститутів - на рівні вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації;

для коледжів (включаючи коледжі як структурні підрозділи університетів, академій, інститутів) - на рівні вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації;

13) до 1 січня 2016 року розміщення державного замовлення у розмірі 80 відсотків загального обсягу державного замовлення для підготовки фахівців ступеня бакалавра здійснюється у вищих навчальних закладах незалежно від форми власності на основі показників розміщення державного замовлення минулого року в розрізі навчальних закладів за відповідними спеціальностями та пропозицій вищих навчальних закладів.

Розміщення державного замовлення решти 20 відсотків загального обсягу державного замовлення здійснюється у вищих навчальних закладах незалежно від форми власності відповідно до результатів конкурсу поточного року, що визначається середнім конкурсним балом вступників на навчання за ступенем бакалавра за відповідною спеціальністю на момент завершення прийому заяв до вищих навчальних закладів;

14) перший склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формується протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом у такому порядку:

строком на два роки делегуються два члени Національною академією наук України та по одному члену - від кожної національної галузевої академії наук;

строком на чотири роки обираються дев'ять членів від державних вищих навчальних закладів;

строком на чотири роки обираються три члени від приватних вищих навчальних закладів;

строком на три роки обирається один член від комунальних вищих навчальних закладів;

строком на три роки обираються спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців три члени;

строком на два роки обираються з'їздом представників органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів два члени;

15) вищі навчальні заклади приватної форми власності, засновані в організаційно-правовій формі товариств та в інших передбачених законодавством формах, можуть продовжувати свою діяльність в існуючій організаційно-правовій формі або мають право набути статусу приватної установи. Положення статей 29, 42 та 72 цього Закону поширюються лише на вищі навчальні заклади, що мають статус державних, комунальних і приватних установ;

16) протягом 10 років з дня набрання чинності цим Законом педагогічні (науково-педагогічні) працівники із стажем педагогічної роботи у вищому навчальному закладі не менш як 10 років мають право брати участь у конкурсі на зайняття посади керівника коледжу, керівника факультету чи кафедри коледжу. Вимога щодо наявності вченого звання та наукового ступеня для кандидата на посаду керівника коледжу, керівника факультету чи кафедри коледжу починає діяти через п'ять років з дня набрання чинності цим Законом.

Вимоги частини першої статті 43 цього Закону не мають зворотної сили і не поширюються на керівників коледжів, керівників факультетів чи кафедр коледжу до моменту припинення дії укладеного з ними контракту;

17) земельні ділянки державної та комунальної власності, які надані в оренду вищим навчальним закладам незалежно від форми власності, передаються їм у постійне користування відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування протягом шести місяців з моменту звернення керівника вищого навчального закладу;

18) під час проходження в установленому законодавством порядку вищим духовним навчальним закладом процедури ліцензування та акредитації освітньої програми за спеціальністю «Богослов'я», створення та діяльності аспірантури, докторантури, спеціалізованої вченої ради цього вищого духовного навчального закладу за галуззю знань «Богослов'я» документи про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання викладачів (педагогічних і науково-педагогічних працівників) і членів спеціалізованої вченої ради, видані вищими духовними навчальними закладами, вважаються еквівалентними відповідним документам, що видаються в установленому законодавством порядку.

3. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 20, ст. 134 із наступними змінами).

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

а) частину другу статті 92 доповнити пунктом «ґ» такого змісту:

«ґ) вищі навчальні заклади незалежно від форми власності»;

б) абзац шостий частини другої статті 134 після слів «бюджетним установам» доповнити словами «вищим навчальним закладам»;

2) у Законі України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 21, ст. 84 із наступними змінами):

а) в абзаці другому частини другої статті 12 слова «вищих навчальних закладів» виключити;

б) у статті 15:

абзац другий частини першої викласти в такій редакції:

«Державні стандарти освіти розробляються окремо для кожного освітнього рівня і затверджуються Кабінетом Міністрів України (крім стандартів у сфері вищої освіти). Вони підлягають перегляду та перезатвердженню не рідше ніж один раз на 10 років»;

частину другу після слів «підпорядковані навчальні заклади» доповнити словами «Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти»;

частину четверту виключити;

в) розділ I доповнити статтею 27^{1} такого змісту:

«Стаття 27^{1}. Національна рамка кваліфікацій

1. Національна рамка кваліфікацій - це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

2. Національна рамка кваліфікацій спрямована на:

1) введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;

2) забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудових відносин;

3) сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні;

4) налагодження ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці.

3. Національна рамка кваліфікацій розробляється із залученням об'єднань організацій роботодавців та затверджується у порядку, визначеному законодавством»;

г) абзаци восьмий і дев'ятий статті 29 виключити;

ґ) статтю 30 викласти в такій редакції:

«Стаття 30. Освітні, освітньо-кваліфікаційні рівні та ступені

1. В Україні встановлюються такі освітні рівні:

дошкільна освіта;
початкова загальна освіта;
базова загальна середня освіта;
повна загальна середня освіта;
професійно-технічна освіта;
вища освіта.

2. В Україні встановлюються такі освітньо-кваліфікаційні рівні та ступені:

кваліфікований робітник;
молодший спеціаліст;
молодший бакалавр;
бакалавр;
магістр;
доктор філософії;
доктор наук»;

д) у статті 31:

абзац другий частини першої викласти в такій редакції:

«доктор філософії»;

частину другу викласти в такій редакції:

«2. Наукові ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів, наукових установ та організацій у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України»;

е) в абзаці другому частини першої і частині другій статті 32 слова «науковий співробітник» замінити словом «дослідник»;

є) у статті 42:

у частині першій слова «освітньо-кваліфікаційних рівнів» замінити словами «ступенів вищої освіти»;

друге речення частини другої виключити;

абзац третій частини третьої виключити;

ж) частини першу - четверту статті 43 викласти в такій редакції:

«1. Вищими навчальними закладами є: університет, академія, інститут, коледж.

2. З метою визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю та на певному рівні вищої освіти, що відповідає стандартам освітньої діяльності, такі юридичні особи проходять процедуру ліцензування.

3. З метою підтвердження якості освітньої діяльності за певною спеціальністю та на певному рівні вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, вищі навчальні заклади мають право проходити процедуру акредитації освітньої програми, за якою вони здійснюють підготовку фахівців.

4. Вищі навчальні заклади здійснюють підготовку фахівців за такими ступенями:

молодший бакалавр і бакалавр - забезпечують коледжі;

бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук - забезпечують університети, академії та інститути»;

з) в абзаці другому частини першої статті 44 слова «освітньо-кваліфікаційних рівнів» замінити словом «ступенів»;

и) статті 46 і 47 викласти в такій редакції:

«Стаття 46. Автономія вищого навчального закладу

1. Автономія вищого навчального закладу - це самостійність, незалежність і відповідальність вищого навчального закладу у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації наукових досліджень, освітнього процесу, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, передбачених цим Законом.

2. Права вищого навчального закладу, що визначають зміст його авто-

номії, визначаються Законом України «Про вищу освіту» і не можуть бути обмежені іншими законами та нормативно-правовими актами.

Стаття 47. Післядипломна освіта

1. Післядипломна освіта - це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її знань, умінь і навичок на основі здобутої раніше вищої освіти (спеціальності) або професійно-технічної освіти (професії) та практичного досвіду.

2. Післядипломна освіта включає:

спеціалізацію - профільна спеціалізована підготовка з метою набуття особою здатності виконувати окремі завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності;

перепідготовку - професійне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією працівниками, які здобули первинну професійну підготовку;

підвищення кваліфікації - підвищення рівня готовності особи до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань;

стажування - набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань.

3. Форми післядипломної освіти:

професійне навчання працівників робітничим професіям;

асистентура-стажування;

інтернатура;

лікарська резидентура;

клінічна ординатура тощо.

4. Професійне навчання працівників робітничим професіям включає первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації робітників і може здійснюватися безпосередньо у роботодавця або організовуватися на договірних умовах у професійно-технічних навчальних закладах, на підприємствах, в установах, організаціях, а працівників, які за класифікацією професій належать до категорій керівників, професіоналів і фахівців, - перепідготовку, стажування, спеціалізацію та підвищення кваліфікації і може організовуватися на договірних умовах у вищих навчальних закладах.

5. Асистентура-стажування проводиться в університетах, академіях, інститутах і є основною формою підготовки науково-педагогічних, творчих і виконавських фахівців мистецького спрямування.

6. Інтернатура проводиться в університетах, академіях, інститутах і є обов'язковою формою первинної спеціалізації осіб за лікарськими та провізорськими спеціальностями для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста або провізора-спеціаліста.

7. Лікарська резидентура проводиться в університетах, академіях, інститутах і є формою спеціалізації лікарів-спеціалістів за певними лікарськими спеціальностями виключно на відповідних клінічних кафедрах для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста згідно з переліком лікарських спеціальностей, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

8. Клінічна ординатура проводиться в університетах, академіях, інститутах, наукових установах і є формою підвищення кваліфікації лікарів-спеціалістів, які пройшли підготовку в інтернатурі та/або резидентурі за відповідною лікарською спеціальністю.

9. Особа, яка успішно пройшла навчання за програмою післядипломної освіти, отримує відповідний документ, зразок якого затверджується засновником (засновниками) навчального закладу або уповноваженим ним (ними) органом.

10. Післядипломна освіта здобувається в академіях, інститутах післядипломної освіти, професійно-технічних навчальних закладах, відповідних структурних підрозділах вищих навчальних закладів, наукових, навчально-наукових установах у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України»;

і) частину другу статті 52 виключити;

ї) перше речення абзацу другого частини п'ятої статті 61 доповнити словами «(крім вищих навчальних закладів)»;

3) у Законі України «Про електроенергетику» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 1, ст. 1; 2004 р., № 8, ст. 67; 2005 р., № 4, ст. 103, № 27, ст. 359, № 33, ст. 428; 2012 р., № 22, ст. 210; 2014 р., № 22, ст. 781):

а) у частинах шостій та сьомій статті 26 слова і цифри «професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів І-IV рівнів акредитації державної і комунальної форм власності» замінити словами «та навчальних закладів»;

б) частину другу статті 27 доповнити абзацом одинадцятим такого змісту:

«припинення або обмеження електропостачання навчального закладу незалежно від форми власності протягом навчального року»;

4) у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 2-3, ст. 20 із наступними змінами):

а) абзаци четвертий, восьмий та одинадцятий статті 1 викласти в такій редакції:

«науково-педагогічна діяльність - педагогічна діяльність у вищих навчальних закладах, пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю»;

«вчений - фізична особа (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), яка має вищу освіту ступеня магістра та проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково-технічні результати»;

«науково-педагогічний працівник - вчений, який за основним місцем роботи у вищому навчальному закладі професійно здійснює педагогічну та наукову або науково-технічну діяльність»;

б) у статті 4 слова і цифри «вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищі навчальні заклади»;

в) у частині першій статті 6 слова і цифри «вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищих навчальних закладах»;

г) частину першу статті 13 викласти в такій редакції:

«Статус національного наукового центру може бути надано науковій установі, вищому навчальному закладу, який має статус національного (об'єднанню наукових установ чи вищих навчальних закладів), що проводять комплексні наукові дослідження загальнодержавного значення та мають світове визнання своєї діяльності»;

ґ) у статті 16:

у частині першій слова і цифри «вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищих навчальних закладів»;

у частині третій слова і цифри «вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищі навчальні заклади»;

д) статтю 20 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Наукові ступені і вчені звання

Вчені мають право на здобуття наукового ступеня доктора філософії і доктора наук та присвоєння вчених звань старшого дослідника, доцента і професора.

Присвоєння вченого звання професора, доцента та старшого дослідника здійснюється вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до законодавства і затверджується атестаційною колегією центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Наявність відповідного наукового ступеня або вченого звання є кваліфікаційною вимогою для зайняття науковим працівником відповідної посади»;

е) статтю 22^2 викласти в такій редакції:

«Стаття 22^2. Посади науково-педагогічних працівників

Перелік посад науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів установлюється Кабінетом Міністрів України»;

є) в абзаці третьому статті 22^3 слова і цифри «вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, визначених у частині другій статті 48 Закону України «Про вищу освіту» замінити словами «вищих навчальних закладів»;

ж) у частині четвертій статті 23 слова і цифри «вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищих навчальних закладів»;

з) у статті 24:

у частині восьмій слова і цифри «вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищих навчальних закладів»;

у частині дев'ятій:

в абзаці другому слова і цифри «вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації» замінити словами «вищих навчальних закладів»;

в абзаці третьому слова і цифри «III-IV рівнів акредитації» виключити;

в абзаці четвертому слова і цифри «III-IV рівнів акредитації» виключити;

в абзацах першому - третьому частини чотирнадцятої, в абзаці першому частини дев'ятнадцятої і в частині тридцять першій слова і цифри «вищий навчальний заклад III-IV рівнів акредитації» у всіх відмінках і числах замінити словами «вищий навчальний заклад» у відповідному відмінку і числі;

и) статтю 34 після частини восьмої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Положення про грантове фінансування проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів Державного бюджету України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності (крім випадків, визначених законом), створені за державні кошти або за кошти вищого навчального закладу, залишаються за науковою установою - виконавцем відповідних форм (видів) науково-технічної діяльності (науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії їх практичного використання), якщо інше не встановлено договором».

У зв'язку з цим частини дев'яту і десяту вважати відповідно частинами одинадцятою і дванадцятою;

5) пункт 11 частини шостої статті 42 Закону України «Про зайнятість населення» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243) викласти в такій редакції:

«11) іноземців, які прибули в Україну для провадження викладацької та/або наукової діяльності у вищих навчальних закладах на їх запрошення».

5. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити затвердження центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки єдиного переліку галузей знань, який повинен поєднати чинні переліки галузей освіти та науки, виділивши «Богослов'я» в окрему галузь знань;

2) визначити до 1 січня 2015 року терміни поступового збільшення розміру мінімальної академічної стипендії до рівня прожиткового мінімуму в розрахунку на одну особу на місяць;

3) забезпечити виплату надбавок до посадових окладів науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів державної та комунальної форми власності у таких розмірах:

починаючи з 1 січня 2016 року:

надбавки за науковий ступінь доктора філософії у розмірі не менш як 13 відсотків посадового окладу;

надбавки за науковий ступінь доктора наук у розмірі не менш як 16 відсотків посадового окладу;

надбавки за вчені звання доцента і старшого дослідника у розмірі не менш як 15 відсотків посадового окладу;

надбавки за вчене звання професора у розмірі не менш як 23 відсотки посадового окладу;

починаючи з 1 січня 2017 року:

надбавки за науковий ступінь доктора філософії у розмірі не менш як 14 відсотків посадового окладу;

надбавки за науковий ступінь доктора наук у розмірі не менш як 18 відсотків посадового окладу;

надбавки за вчені звання доцента і старшого дослідника у розмірі не менш як 20 відсотків посадового окладу;

надбавки за вчене звання професора у розмірі не менш як 28 відсотків посадового окладу;

починаючи з 1 січня 2018 року:

надбавки за науковий ступінь доктора філософії у розмірі 15 відсотків посадового окладу;

надбавки за науковий ступінь доктора наук у розмірі 20 відсотків посадового окладу;

надбавки за вчені звання доцента і старшого дослідника у розмірі 25 відсотків посадового окладу;

надбавки за вчене звання професора у розмірі 33 відсотки посадового окладу;

4) забезпечити обсяги гарантованого фінансування наукової діяльності кожного вищого навчального закладу, що має статус дослідницького, у таких розмірах:

починаючи з 1 січня 2016 року - не менш як 10 відсотків державних коштів, що виділяються для його утримання;

починаючи з 1 січня 2017 року - не менш як 15 відсотків державних коштів, що виділяються для його утримання;

починаючи з 1 січня 2018 року - не менш як 25 відсотків державних коштів, що виділяються для його утримання;

5) забезпечити обсяги гарантованого фінансування наукової діяльності кожного вищого навчального закладу, що має статус національного, у таких розмірах:

починаючи з 1 січня 2016 року - не менш як 4 відсотки державних коштів, що виділяються для його утримання;

починаючи з 1 січня 2017 року - не менш як 7 відсотків державних коштів, що виділяються для його утримання;

починаючи з 1 січня 2018 року - не менш як 10 відсотків державних коштів, що виділяються для його утримання;

6) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект нової редакції Закону України «Про професійно-технічну освіту»;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, а також забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

розробити порядок державного визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання осіб, які на день набрання чинності цим Законом здобули освіту, захистили дисертації на здобуття наукових ступенів та отримали вчені звання у вищих духовних навчальних закладах, статути (положення) яких зареєстровані у встановленому законодавством порядку;

із залученням представників релігійних організацій прийняти нові нормативно-правові акти та внести зміни до чинних з метою правового та інституційного забезпечення створення та діяльності аспірантури, докторантури та спеціалізованих вчених рад вищих духовних навчальних закладів і подальшого державного визнання присуджених ними наукових ступенів з наукових спеціальностей, що входять до галузі науки «Богослов'я», а також щодо порядку присвоєння вчених звань науково-педагогічним працівникам вищих духовних навчальних закладів;

7) врахувати під час підготовки проекту Державного бюджету України на 2015 рік видатки, необхідні для забезпечення організації роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з 1 вересня 2015 року;

8) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробити та затвердити Методичні рекомендації щодо особливостей виборчої системи та порядку обрання керівника вищого навчального закладу;

9) протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом розробити та затвердити комплексну державну програму щодо забезпечення конституційного права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з метою реалізації положень, передбачених в абзацах четвертому та п'ятому частини другої статті 70 цього Закону;

10) протягом п'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти на засадах і в порядку, передбачених цим Законом;

11) забезпечити розробку методики нормативного фінансування вищих навчальних закладів.

6. Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти протягом шести місяців з дня його утворення сформувати і подати на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки єдиний перелік спеціальностей на засадах поєднання чинного переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах, з чинним переліком спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, взявши за основу останній. При цьому чинні спеціальності вважати спеціалізаціями, які розробляються та затверджуються безпосередньо вищими навчальними закладами і не підлягають затвердженню державними органами.

7. Рекомендувати засновникам вищих навчальних закладів:

1) протягом двох років привести тип і статути навчальних закладів у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити приведення вищими навчальними закладами своїх освітніх програм у відповідність із вимогами абзацу третього частини другої статті 56 цього Закону, врахувавши при цьому, що нові освітні програми, які передбачають зменшення обсягу одного кредиту ЄКТС до 30 годин і зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника до 600 годин, починають діяти з 1 вересня 2015 року. При цьому зменшення максимального навчального навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника до 600 годин на навчальний рік не є підставою для збільшення чисельності штатних одиниць.

Президент України
П. ПОРОШЕНКО.

м. Київ,
1 липня 2014 року.
№ 1556-VII.

СВІТ БЕЗ КОРДОНІВ

№ 148 (5898) СЕРЕДА, 6 СЕРПНЯ 2014

ЦЬОГО ДНЯ, 6 СЕРПНЯ

1928. Народилася Ніна Божко — українська художниця, заслужений діяч мистецтв України (1993), працює в галузі плаката, книжкової та станкової графіки. 1940. Пішов із життя Володимир Безсмертний — український архітектор, викладач, головний архітектор Києва в 1922—1931 роках, автор праць з питань містобудування. 1946. Розпочалась робота з будівництва найбільшого в СРСР газопроводу Дашава—Київ. 1999 р. У Києві пройшли переговори із заступником головнокомандувача сил НАТО в Європі Рупертом Смітом. Досягнута домовленість про відправлення до Македонії 23 серпня 1999 р. першої частини українських миротворців.

Сьогодні 6 серпня в Україні мінлива хмарність, без опадів, лише в західних областях і на півночі Лівобережжя подекуди короткочасний дощ, гроза. Вітер північно-східний, 3—8 м/с. Температура вночі 15—20 градусів тепла, на півдні 20—25. Удень 27—32, на високогір'ях Карпат 21—26, у південних областях 30—35 градусів.

ПЛАНЕТА

У Греції заохочуватимуть власників електромобілів

Фінансова криза й жорстка економія енергоресурсів змусили уряд Греції законодавчо заохотити використання електромобілів, **повідомила** в понеділок **грецька газета Kathimerini.**

Влада надали пільги власникам станцій із зарядки акумуляторів, а також власникам електромобілів. Міністр навколишнього середовища та енергетики Греції Яніс Маніатіс заявив, що використання електромобілів дозволить не тільки заощадити нафтопродукти, а й позитивно позначиться на чистоті повітря у великих містах і на морських курортах.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

ВООЗ: лихоманка Ебола поширюється надто швидко

Влада Нігерії підтвердила другий випадок лихоманки Ебола в Лагосі, найбільш густонаселеному місті країни. На летовищі столиці країни вживають заходів посиленого медичного контролю, **повідомляє «Євроньюз».** У Ліберії зобов'язали піддавати тіла померлих від вірусу Ебола кремації. Крім того, раніше повідомлялося, що в столиці країни Монровії розпочалася масштабна дезинфекція урядових приміщень.

Напередодні у Гвінеї відбулася зустріч президентів постраждалих країн. У Всесвітній організації охорони здоров'я заявили, що вірус поширюється занадто швидко. Спільно з лідерами Західної Африки організація оголосила про виділення 75 мільйонів євро на боротьбу із недугою. Спалах лихоманки у Західній Африці почався у лютому. Вона поширилася на Гвінею, Ліберію та Сьєрра-Леоне. Крім того, підхопили смертельну хворобу і двоє американських лікарів, працюючи в доброчинній місії. **За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я,** станом на 4 серпня від Ебола померло 887 людей.

Проти Саакашвілі завели ще одну справу

Проти Міхеїла Саакашвілі, колишнього президента Грузії, висунули нові звинувачення. 5 серпня в Генпрокуратурі заявили, що Саакашвілі звинувачують в організації нападу на своїх політичних опонентів у 2005 році, **повідомляє «Радіо Свобода».** Сам обвинувачений свою провину заперечує.

Як відомо, 28 липня генеральний прокурор звинуватив Саакашвілі у зловживанні службовим становищем. Як повідомила тоді прес-служба відомства, справу, начебто, було порушено через перевищення повноважень, придушення антиурядових протестів у Тбілісі в листопаді 2007 року, а також «захоплення телеканалу «Імеді». Минулої п'ятниці Тбіліський міський суд ухвалив рішення про заочний арешт колишнього президента країни.

США та ЄС уже висловили занепокоєння, що звинувачення проти Саакашвілі можуть бути політично мотивованими.

Токіо: питання про візит президента РФ ще не вирішено, а от нові санкції уже діють

5 серпня Кабінет Міністрів Японії схвалив нові санкції проти Росії. Йдеться про пакет рішень, оголошений раніше. Обмеження, зокрема, передбачають заморожування активів у країні для осіб і організацій, які безпосередньо причетні до анексії Криму та дестабілізації ситуації в Україні. В списку — 40 прізвищ. Серед них, за інформацією японського МЗС, колишній президент України Віктор Янукович, низка «лідерів» анексованого Криму — Сергій Аксьонов, Рустам Темірґалієв, Олексій Чалий, зрадник Денис Березовський, прокурор-«няша» Наталія Поклонська, «міністр оборони ДНР» Ігор Стрєлков-Гіркін і «прем'єр-міністр ДНР» Олександр Бородай, Сергій Цеков та інші особи. А також дві кримські компанії — «Чорноморнафтегаз» та нафтобаза «Феодосія». Крім того, будуть введені обмеження на імпорт кримських товарів.

Тим часом що ближче до осені, то частіше японських очільників запитують: чи відбудеться візит Володимира Путіна? Адже від Олімпійських ігор в Сочі, під час яких про це було домовлено, багато чого змінилося. Росія виступила як агресор по відношенню до України, анексувала Крим, роздмухала сепаратистське вогнище на Донбасі. Японія підтримала країни «великої сімки» і вже тричі вводила та поглиблювала санкції щодо Росії.

Крім того, є в офіційного Токіо і свої запитання до РФ, як і власні проблеми у відносинах з нею. Прийшовши до влади, прем'єр-міністр Японії Шіндзо Абе висловив сподівання, що за час його каденції уряду вдасться розв'язати проблему «північних територій» і підписати нарешті з Росією мирний договір. У фарватері цих завдань і відбувся його приїзд на Олімпійські ігри (це, нагадаємо, сталося вже в той час, коли очільники багатьох країн Європи відмовилися демонструвати своєю присутністю підтримку Путіну).

Однак подальші події в Україні не могли залишити осторонь Японію — як члена великої сім'ї, як союзника США, зрештою, як країну, котра на прикладі України могла ще раз переконатися, чого варті домовленості з Росією і наскільки можна покладатися на її слова та обіцянки.

Значною мірою через напружену ситуацію в Україні, світі і конкретно Тихоокеанському регіоні уряд Японії пішов на нове трактування статей Конституції, дозволивши військовим підрозділам Сил самооборони у надзвичайних і обумовлених випадках брати участь у воєнних конфліктах за межами країни. Вперше за останні роки Японія дуже серйозно поставилася до поповнення новітнім озброєнням власних Сил самооборони, зокрема тих, які здатні дати рішучу відсіч ворогу на морі.

ПРЯМА МОВА

«Питання про візит президента Російської Федерації ще не вирішено й буде вирішуватися з урахуванням цілої низки факторів», — сказав прем'єр-міністр Японії Шіндзо Абе на пресконференції у бразильському місті Сан-Пауло.

P. S. **Тим часом РФ уже відреагувала на розширення санкцій з боку Японії. Через цей крок Москва вирішила скасувати заплановані на кінець серпня російсько-японські консультації на рівні заступників міністрів. «На тлі прийнятих Токіо чергових антиросійських санкцій проведення такої зустрічі вважаємо недоцільним», — цитує слова заступника директора Департаменту інформації та друку МЗС РФ сайт відомства.**

Ніна БАЛИКОВА.
Токіо.

ФОТОФАКТ

Офіційний Тель-Авів та угруповання ХАМАС домовилися про тридобове гуманітарне перемир'я. Його відлік пішов від учорашнього ранку.

На знімку: ***солдат відпочиває під час припинення вогню.***

Фото Xinhua/Укрінформ.

Обмеження тривають. «Постраждала сторона» готує відповідь

Уряд Швейцарії додав до санкційного списку 26 громадян Росії та України і 18 компаній у зв'язку з ескалацією ситуації на сході нашої країни. Загалом швейцарський «чорний список» тепер включатиме 87 людей і 20 компаній. Цього разу до нього увійшли глава служби зовнішньої розвідки Росії Микола Фрадков, секретар Ради безпеки РФ Микола Патрушев, глава Чеченської республіки Рамзан Кадиров тощо, *повідомляє «Бі-бі-сі Україна».* ***Це попри те, що ще минулого тижня офіційний Берн відмовлявся запроваджувати санкції проти РФ, пояснюючи свою позицію бажанням зберегти «нейтралітет». Увесь цей час із владою країни перемовини вели представники інших європейських держав.***

А сьогодні мають набути чинності й оголошені раніше США санкції проти російської нафтової галузі. Обмеження буде накладено на поставки устаткування для нетрадиційного видобутку нафти.

Тим часом «постраждала сторона» намагається б точково протистояти лавині санкцій. Як відомо, нещодавно було відкликано дозвіл на здійснення контракту з Росією з боку одного з найбільших виробників військової техніки Німеччини — групи Rheinmetall, **повідомляє «Радіо Свобода».** Компанія розірвала угоди про будівництво в Нижегородській області міжвидового полігона Муліно. Міноборони РФ, лякаючи «штрафними санкціями», тепер вирішило судитися із німецькою компанією через розірвання контракту, **повідомляє РІА «Новости».** Ще одна ідея: у відповідь на санкції проти російського лоукостера «Добролет» (російська авіакомпанія, яка змушена була припинити польоти за всіма маршрутами через обмеження ЄС) в уряді РФ думають над тим, а чи не заборонити транзитні перельоти із Європи в Азію через територію Росії для європейських авіакомпаній. Про що з посиланням на джерело в російській владі **повідомило видання «Ведомости».** Це, буцімто, загрожує суттєвими збитками для авіакомпаній. Хоча негативний економічний ефект матиме і для Росії.

У Болгарії призначили службовий уряд

У понеділок Народні збори (парламент) Болгарії 42-го скликання провели позачергове засідання, на якому було актуалізовано бюджет Національної каси медичного страхування на 2014 рік. Їй додатково виділено 113 млн. євро за рахунок скорочення витрат усіх міністерств на 5 відсотків до кінця року. У зв'язку з повенями останніх днів надано також додаткові 25 млн. євро на ліквідацію наслідків і допомогу постраждалим сім'ям.

Після цього заступник голови парламенту Мая Манолова оголосила, що це було останнє засідання парламенту 42-го скликання. За її словами, Народні збори, які працювали трохи більше року під посиленим контролем суспільства, ухвалили важливі для народу закони.

Президент Болгарії Росен Плевнелієв учора представив структуру й персональний склад службового кабінету міністрів, який очолив професор права Георгі Близнашкі. Головне завдання тимчасового уряду — підготовка нових дострокових виборів. Їх, як раніше заявляв глава держави, буде призначено на 5 жовтня 2014 року.

Олександр БІЛИК.

Над номером працювали:
Ірина ТИЩЕНКО,
Тетяна УВЄРОВА, Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси та передплатна ціна на 2014 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 12 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 10 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 35 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 100000.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 36758

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

